Facken inom industrin

EKONOMISKA BEDÖMNINGAR

Inför avtalsrörelsen 2027

November 2026

Facken inom industrin (FI) är ett samarbetsorgan mellan de fackförbund inom industrin som omfattas av det så kallade industriavtalet. De fem förbunden är Sveriges Ingenjörer, Unionen, IF Metall, Svenska Livsmedelsarbetareförbundet samt GS (Facket för skogs-, trä- och grafisk bransch).

Rapporten finns att hämta på www.fackeninomindustrin.se

Förord

Syftet med rapporten ”Ekonomiska bedömningar – inför avtalsrörelsen 2027” är att ge de förtroendevalda i förbunden i Facken inom industrin ett underlag som beskriver de ekonomiska förutsättningarna inför avtalsrörelsen 2027.

När parterna inom industrin agerar måste de beakta att de har en lönenormerande roll på hela den svenska arbetsmarknaden. Det innebär att förbunden måste anlägga ett långsiktigt perspektiv och beakta de samhällsekonomiska förutsättningar som råder.

Upplägget av rapporten och de bedömningar som arbetsgruppen gör följer de resonemang och principiella förhållningssätt som redovisas i Facken inom industrins skrift ”Bästa möjliga – om lönebildning och samhällsekonomi”.

Rapporten inleds med arbetsgruppens sammanfattande bedömningar. Därefter följer sex kapitel som i tur och ordning behandlar ”Omvärlden”, ”Sveriges ekonomi”, ”Industrins konkurrenskraft”, ”Inflation”, ”Sysselsättning och arbetsmarknad” och ”Löner”.

Rapporten innehåller en omfattande mängd fakta. Som underlag har arbetsgruppen använt många olika källor, bland annat Konjunkturinstitutets ”Konjunkturläget september 2026”. Vi har också använt en hel del internationella källor, framför allt data och rapporter från OECD, Eurostat, ECB och IMF. Rapporten bygger på det dataunderlag som fanns tillgängligt den 29 oktober.

De bedömningar som arbetsgruppen gör i rapporten står rapportförfattarna själva för.

I arbetsgruppen som arbetat fram denna rapport har ingått Tobias Lundquist och Simon Froster Delbom, Unionen, Anilla Larsson och Julius Magnell, IF Metall, Albert Ohlin och Sofia Kashan Holmberg, Sveriges Ingenjörer, Karin Ewelönn, GS-facket, Martina Aksberg och Erica Sjölander, Facken inom industrin.

Innehåll

Rapportens viktigaste slutsatser 5
1. Sammanfattande bedömningar 6
1.1 Ekonomiska förutsättningar inför Avtal 2027 6
1.2 Principiella utgångspunkter och förhållningssätt 9
1.3 Bästa möjliga löneökningstakt 12
2. Omvärlden 15
2.1 Global tillväxt trots geopolitisk och handelspolitisk osäkerhet 15
2.2 Sammantaget positiv global industrikonjunktur 16
2.3 Utvecklingen i olika länder 17
2.4 Sammanfattning 20
3. Sveriges ekonomi 21
3.1 Två år av kontinuerlig återhämtning 21
3.2 Sverige lämnar lågkonjunkturen bakom sig 2027 23
3.3 Näringslivets produktion och produktivitet 28
3.4 Sammanfattning 31
Fördjupning - Utrikeshandel, tjänsteexport/import 32
4. Industrins konkurrenskraft 38
4.1 Sveriges viktigaste konkurrentländer 38
4.2 Industriproduktionen 40
Fördjupning - Skillnader mellan industriproduktionsindex och förädlingsvärde 43
4.3 Europeiska arbetskraftskostnader ökar snabbare än svenska 45
4.4 Stora svängningar i växelkursen 46
4.5 Arbetskraftskostnader mätt i gemensam valuta 47
4.6 Produktiviteten ökar 2026 49
4.7 Enhetsarbetskostnad 50
4.8 Bytesförhållande 51
4.9 Sidledes utveckling av kapacitetsutnyttjandet i industrin 52
4.10 Fortsatt höga investeringar 52
4.11 Vinstandelar väntas stabiliseras framöver 53
4.12 Svensk export väntas förstärkas ytterligare jämfört med omvärlden 57
4.13 Sammanfattning 58
Fördjupning – Ökad konkurrens från Kina och Visegradländerna 59
Fördjupning – Storföretagsrapport tredje kvartalet 2026 65
5. Inflation och räntor 69
5.1 Låg inflation till följd av tillfälligt sänkta skatter 69
5.2 Stigande energipriser och stor osäkerhet 72

5.3 Räntor och penningpolitik 76
5.4 Prisutveckling ur företagens perspektiv 77
5.5 Prognoser 78
5.6 Sammanfattning 81
6. Sysselsättning och arbetslöshet 82
6.1 Arbetslösheten 82
Fördjupning – Hur vi mäter och bedömer arbetslösheten 85
6.2 Sysselsättning 89
6.3 Sammanfattning 92
7. Löner 93
7.1 Industrins löneutveckling 93
7.2 Stigande reallöner 2026 94
7.3 Industrin normerar 96
7.4 Sverige och Europa 96
7.5 Löneavtal utanför Sverige 99
7.6 Sammanfattning 101

Rapportens viktigaste slutsatser

Nedan sammanfattas rapportens viktigaste slutsatser i åtta punkter.

- Reallöneökning är ett av Facken inom industrins viktigaste mål. Vår sammantagna bedömning är att förutsättningar finns att nå målet de kommande åren.

- Hög sysselsättning är Facken inom industrins andra viktiga mål. Utvecklingen på arbetsmarknaden har vänt uppåt under 2026. Sysselsättningsgraden är fortsatt hög och bristen på arbetskraft ökar. Arbetsmarknaden är på väg att stärkas.

- Sedan försommaren 2024 är inflationen tillbaka nära inflationsmålet. Inflationen påverkas av finanspolitiska åtgärder under 2026 och 2027. Penningpolitiken är tydligt fokuserad på inflationsmålet. Det innebär att Facken inom industrin bör fortsätta att utgå från Riksbankens inflationsmål.

- De länder som är viktigast för svensk export har haft en dämpad tillväxt de senaste åren. Undantaget är USA där ekonomin utvecklats starkt. Utsikterna framöver pekar mot en förbättrad tillväxt i Europa. Dessa förutsättningar påverkar den svenska ekonomins utveckling.

- Företagens långsiktiga förmåga att betala högre löner till sina anställda påverkas framför allt av annat än det aktuella konjunkturläget. Det handlar om hur produktiviteten och kostnaderna utvecklas jämfört med andra länder och hur Sverige och svensk industri står sig i den internationella konkurrensen.

- En genomgång av ett antal konkurrenskraftsindikatorer visar att svensk industri idag hävdar sig väl jämfört med våra viktigaste konkurrentländer. Industriproduktion och produktivitet har de senaste åren stigit mer i Sverige. Marknadsandelarna för svensk export har ökat ända sedan 2019.

- Nominell arbetskraftskostnad i nationell valuta har sedan 2020 utvecklats långsammare i Sverige än i Västeuropa. Svensk industris arbetskraftskostnadsnivå i gemensam valuta ligger sedan 2023 nära men under ett genomsnitt i Västeuropa och har sjunkit relativt Västeuropa med nästan 20 procent jämfört med 2013. Förändringen av kostnadsläget beror till en del på en försvagning av växelkursen.

- Åren 2023–2026 lämnades perioden med nedväxlade löneökningar. En högre löneökningstakt än under tioårsperioden 2013–2022, i linje med det långsiktiga utrymmet för löneökningar är utgångspunkten även inför avtal 2027. En sådan löneökningstakt motiveras av den fortsatt positiva utvecklingen av konkurrenskraften, de höga vinsterna i svenska industriföretag, den höga sysselsättningen i Sverige samt av löneutvecklingen i Europa. En sådan löneökningstakt är förenlig med inflationsmålet och ger förutsättningar för reallöneökningar kommande år.

1. Sammanfattande bedömningar

I avsnitt 1.1 görs en sammanfattning av de ekonomiska förutsättningarna inför avtalsrörelsen 2027. Dessa förutsättningar beskrivs mer utförligt i kapitel 2–7. Avsnitt 1.2 innehåller en kortversion av de utgångspunkter och förhållningssätt, rörande lönebildning, som Facken inom industrin är överens om. I avsnitt 1.3 appliceras de principiella utgångspunkterna och förhållningssätten på de rådande ekonomiska förutsättningarna.

1.1 Ekonomiska förutsättningar inför Avtal 2027

Den globala ekonomin visar fortsatt tillväxt trots geopolitisk oro, höga energipriser och handelspolitiska konflikter. Den globala BNP-tillväxten väntas uppgå till omkring tre procent både 2026 och 2027. Flera av Sveriges viktiga handelspartners har en mer positiv utveckling av sin BNP-tillväxt. AI-investeringar bidrar till att hålla uppe tillväxten, medan krig och handelshinder dämpar utvecklingen.

Utvecklingen skiljer sig mellan länder. USA har en relativt stark ekonomi, driven av konsumtion och AI-investeringar, medan Kina och euroområdet utvecklas svagare. Tyskland återhämtar sig långsamt efter flera svaga år, men den tyska industrin pressas av konkurrensen från Kina och höga energipriser. I Norden är utvecklingen blandad. Danmark har stark tillväxt, Finland återhämtar sig gradvis och Norge gynnas av höga oljepriser.

Den globala industrin och världshandeln har visat motståndskraft trots höjda tullar. Samtidigt är handelspolitisk osäkerhet och energipriser viktiga risker framöver. Även geopolitiska motsättningar bidrar till osäkerheter kring utvecklingen.

Förutsättningarna i omvärlden påverkar också den svenska ekonomins utveckling. Svensk ekonomi kan utvecklas bättre eller sämre än omvärlden, men på det stora hela följer vi samma konjunkturförlopp. Sedan det andra halvåret 2024 har det skett en återhämtning av svensk ekonomi och tillväxten har varit positiv alla kvartal utom två. Återhämtningen i ekonomin har varit bred med bidrag från såväl hushållens konsumtion som offentlig konsumtion och investeringar. Stämningsläget i näringslivet har förbättrats och hushållen känner mer framtidstro.

Under 2027 väntas Sverige lämna lågkonjunkturen bakom sig då tillväxten fortsätter att vara relativt god samtidigt som arbetslösheten minskar. Sverige väntas ha en BNP-tillväxt på runt tre procent 2026 och drygt två procent 2027. Hushållens konsumtion kommer fortsatt vara en viktig drivkraft till konjunkturförstärkningen men bidrag väntas också från ökade investeringar och högre offentlig konsumtion.

Tjänstesektorn har de senaste åren varit pådrivande i den ökade produktions- och produktivitetsutvecklingen, vilket skiljer sig från åren före lågkonjunkturen när industrin agerade draglok. 2025 ökade produktiviteten i näringslivet med relativt höga 2,5 procent och på längre sikt väntas näringslivets produktivitetstillväxt vara 1,6 procent per år.

Fortsatt förbättrad konkurrenskraft

En genomgång av ett antal konkurrenskraftsindikatorer visar att svensk industri fortsatt står sig väl i den internationella konkurrensen. Samtidigt ger de reviderade nationalräkenskaperna en mindre stark bild av utvecklingen åren närmast efter pandemin än vad tidigare statistik visat.

Den svenska industriproduktionen har efter en kraftig upp- och nedgång utvecklats positivt under både 2025 och 2026, mätt i fasta priser. Industriproduktionsindex visar att utvecklingen varit mer positiv i Sverige än i Europa de senaste åren. Utvecklingen av svensk industriproduktion har varit starkare än i Tyskland, där industriproduktionen har minskat både i fasta priser och enligt industriproduktionsindex. Produktiviteten i svensk industri har vänt uppåt sedan 2025 och utvecklingen hittills under 2026 har varit tydligt positiv.

De svenska arbetskraftskostnaderna har sedan 2020 ökat långsammare än i Europa. Sveriges relativa kostnadsläge gentemot Europa har förbättrats de senaste åren, vilket har stärkt den kostnadsmässiga konkurrenskraften. Arbetskraftskostnaderna i gemensam valuta har de senaste åren varit ungefär på samma nivå vid en jämförelse med de viktigaste konkurrentländerna i Västeuropa. Till detta kommer även en svagare svensk krona. Sverige har haft en klart långsammare ökning av enhetsarbetskostnaderna än både Tyskland och Europa under senare år.

Industrins bruttovinstandel har sedan 2017 legat på en nivå över genomsnittet de senaste 30 åren. Lönsamheten i svensk industri är 2026 på en genomsnittlig nivå när man tittar på rörelsemarginalerna. En minskande andel av företagen bedömer att lönsamheten är sämre än normalt. Flera av de stora industribolagen på börsen rapporterar en fortsatt god utveckling de tre första kvartalen 2026. Investeringarna är högre i Sverige än i jämförbara länder och nedgången i kapacitetsutnyttjandet har varit mildare.

Svensk export har sedan 2019 kontinuerligt ökat sina marknadsandelar vilket är ett kvitto på att svensk industris produkter är internationellt efterfrågade. Exportmarknadsandelen i världsekonomin väntas bestå de kommande åren.

Den ökade konkurrensen från länder utanför Västeuropa

Sverige möter mer konkurrens än tidigare från länder utanför Västeuropa. Kina har under 2000-talet haft en mycket stark tillväxt och är numera ledande även inom delar av teknikintensiv tillverkningsindustri. I Sveriges närhet har framför allt Polen utvecklats starkt. Konkurrensutmaningen är inte enhetlig. Kina utmanar i växande grad Västeuropa inom teknikintensiva branscher, medan Visegradländerna främst konkurrerar genom sin geografiska närhet, integration i europeiska värdekedjor och lägre kostnader.

Sverige har än så länge klarat den ökande konkurrensen bättre än Tyskland då den industriella utvecklingen har varit mer gynnsam i Sverige samt att vår exponering mot Kinas expansion varit lägre. Den press som Kina satt på tysk ekonomi påverkar dock även oss då många svenska företag exporterar insatsvaror till Tyskland. För att Sverige även

fortsättningsvis ska vara konkurrenskraftigt krävs en fortsatt god produktivitetsutveckling samt ökade investeringar i ny teknik och kompetens.

Inflationen nära målet

Efter inflationschocken 2022 och 2023 har inflationen sedan 2024 legat på en nivå i närheten av inflationsmålet på två procent. 2026 blir inflationen mycket låg till följd av de finanspolitiska besluten om tillfälligt lägre skatt på el, bränsle och livsmedel. När effekterna av skattesänkningarna faller ut tolvmånadersjämförelsen, och när skatterna sedan höjs igen, påverkas inflationen uppåt även om den underliggande inflationen kommer att vara kvar i närheten av inflationsmålet på två procent under kommande år. Tillsammans med högre energipriser leder det till en tillfälligt högre inflation under 2027, då inflationen vissa månader kan ligga väsentligt över målet.

Penningpolitiken är fokuserad på inflationsmålet. Riksbanken väntas inleda en serie räntehöjningar under slutet av 2026, till följd av att konjunkturuppgången blivit alltmer uppenbar. De långsiktiga inflationsförväntningarna hos arbetsmarknadens parter är i linje med Riksbankens inflationsmål. Bedömningen är att inflationen i genomsnitt kommer ligga en bit över målet 2027 och i linje med målet 2028.

Företagens förädlingsvärdepriser i näringslivet har sedan 2013 ökat med i genomsnitt 2,7 procent per år. I tillverkningsindustrin har förädlingsvärdepriserna ökat med i genomsnitt 3,0 procent under samma period. I och med inflationsuppgången 2022–2023 steg också förädlingsvärdepriserna mer.

Sysselsättningen fortsatt hög

Efter den starka återhämtningen efter pandemin gick svensk arbetsmarknad igenom en period av avmattning, men nu visar flera tidiga konjunkturindikatorer att utvecklingen vänt under det senaste året. Antalet tidsbegränsade anställningar har ökat kraftigt, samtidigt som varslen har minskat. Sysselsättningen förväntas öka under 2026 och 2027.

Det officiella arbetslöshetsmåttet ligger fortfarande högt, men det inkluderar en stor andel arbetssökande med ett litet arbetsutbud och svag anknytning till arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland dem som söker heltidsarbete ligger under sitt historiska genomsnitt och har en nedåtgående trend.

Tillverkningsindustrin har stått sig relativt väl genom lågkonjunkturen. Arbetslösheten i industrins a-kassor har passerat sin topp och fortsätter att sjunka, samtidigt som antalet anställda har börjat öka igen. Nästan hälften av arbetsgivarna i tillverkningsindustrin uppger brist på arbetskraft, och den andelen har ökat under 2026. Sammantaget talar mycket för att arbetsmarknaden är på väg mot en starkare period.

Ökade reallöner

Under 2025 ökade lönerna i svensk industri med 2,7 procent och förväntas öka med 3,9 procent under 2026. Löneökningarna på övriga delar av svensk arbetsmarknad följer i stort de inom industrin. Reallönerna ökade åter under 2024 och 2025. 2025 steg de med

2 procent och 2026 väntas reallönerna fortsätta att stiga med 3 procent, med KPI som inflationsmått.

Under avtalsperioden 2023–2024 samt under den nuvarande avtalsperioden 2025–2026 har de svenska lönerna ökat långsammare jämfört med Västeuropa. Detta avviker från större delen av industriavtalsperioden, då löneökningstakten i svensk industri vanligtvis varit högre än i Västeuropa. Nya avtal och prognoser pekar mot löneökningstakten i flera europeiska länder ligger kvar på en högre nivå även 2027.

1.2 Principiella utgångspunkter och förhållningssätt

Facken inom industrin har enats om ett antal principiella utgångspunkter och förhållningssätt till stöd för att bedöma hur stort löneutrymmet är[1]. I avsnitt 1.2 görs en genomgång av dessa utgångspunkter och förhållningssätt.

Industrins lönenormerande roll

De speciella förhållanden som råder för verksamheter som tillhör den internationellt konkurrensutsatta sektorn motiverar att parterna inom denna sektor har en särställning i lönebildningen i Sverige. Avtalsområdena inom industrin utgör kärnan i den internationellt konkurrensutsatta sektorn. Därför bör parterna inom industrin vara först med att teckna nya avtal. Det är en bra ordning för industrins anställda, industrin och hela samhällsekonomin.

Efter att det första Industriavtalet träffades 1997 har parterna inom industrin haft en lönenormerande roll på svensk arbetsmarknad. Erfarenheterna av den ordningen är goda. När parterna inom industrin tar gemensamt ansvar för normeringen vinner den kraft och legitimitet på svensk arbetsmarknad.

För att industrins parter ska kunna normera löneökningar på hela arbetsmarknaden krävs det att de centrala avtalen innehåller löneökningar som signalerar till övriga parter på arbetsmarknaden vad löneökningstakten bör vara.

Industrins parter har att bedöma de ekonomiska förhållandena inom den konkurrensutsatta sektorn men de måste också ta hänsyn till de ekonomiska förutsättningarna i hela den svenska ekonomin.

Inflationsmålet

Riksdagen har beslutat att målet för den svenska penningpolitiken är att upprätthålla ett fast penningvärde. Riksbanken har preciserat ett operativt mål som innebär att den årliga ökningen av konsumentprisindex med fast ränta (KPIF) ska vara två procent. Tvåprocentsmålet är ett ankare för pris- och lönebildningen i svensk ekonomi. Parterna bör

[1] I skriften ”Bästa möjliga – om lönebildning och samhällsekonomi” görs en utförligare genomgång av dessa utgångspunkter och förhållningssätt. Finns på www.fackeninomindustrin.se.

agera som om Riksbanken når sitt inflationsmål och bör inte försöka följa inflationens tillfälliga svängningar upp och ner.

Konkurrenskraften

Innan Facken inom industrin fastställer sina lönekrav måste en bedömning göras av den svenska ekonomins internationella konkurrenskraft. Utveckling av produktivitet och företagens priser har stor betydelse för den svenska industrins konkurrenskraft.

En bedömning av den internationella konkurrenskraften måste också beakta produktionsvolymernas utveckling. Produktiviteten kan öka genom att lågproduktiva verksamheter slås ut. För att detta ska vara långsiktigt hållbart måste andra verksamheter med högre produktivitet växa till.

En situation där svensk ekonomi växer, men där tillväxten enbart beror på att hemmamarknaden växer samtidigt som den internationellt konkurrensutsatta sektorn trängs tillbaka, är inte långsiktigt hållbar. Men en analys av tillståndet för den internationellt konkurrensutsatta sektorn som enbart bygger på industrins utveckling kan bli missvisande. Det beror på att den internationellt konkurrensutsatta sektorn är större än enbart industrin och vad som i statistiken klassificeras som industri.

Lönekraven kan behöva modifieras om nivån på det internationella kapitalavkastningskravet förändras eller om svensk konkurrensutsatt sektor befinner sig i obalans gentemot omvärlden. Bytesförhållandet som anger prisutvecklingen på svenska exportprodukter jämfört med prisutvecklingen på svensk import är en annan faktor som påverkar utrymmet för löneökningar.

Facken inom industrins perspektiv är att ett land med en hög konkurrenskraft befinner sig på en hög produktivitetsnivå och därmed kan bära höga arbetskraftskostnader. Höga arbetskraftskostnader är därmed en indikator på stark konkurrenskraft, det vill säga något positivt. Stärkt konkurrenskraft innebär att arbetskraftskostnaderna kan öka.

Ur ett företags perspektiv kan en sänkning av arbetskraftskostnaderna uppfattas som något som stärker företagets konkurrenskraft. Ur de anställdas och samhällets perspektiv är däremot en stärkt konkurrenskraft något som är eftersträvansvärt utifrån att det ger möjligheter till högre löner och högre arbetskraftskostnader.

Sysselsättningen

Utvecklingen av sysselsättning och arbetslöshet påverkas av en mängd faktorer. Pandemins utbrott våren 2020 var ett tydligt exempel på en chock i ekonomin som påverkade sysselsättningen negativt och arbetslösheten steg mycket snabbt. Misslyckad ekonomisk politik kan också få förödande effekter på sysselsättningen. Ett exempel på det är den kraftiga ökningen av arbetslösheten under 2009 som var en direkt effekt av finanskrisen. Bristerna i finansmarknadernas funktionssätt, överdriven kreditexpansion, handel med finansiella instrument med mera ledde till att miljontals löntagare miste jobbet och arbetslösheten steg kraftigt i flera länder.

Även lönebildningen kan påverka utvecklingen av arbetslöshet och sysselsättning. Såväl för höga som för låga löneökningar kan leda till lägre sysselsättning och högre arbetslöshet. Löneökningar som utgår från inflationsmålet och har sin grund i ökad produktivitet har positiva effekter på sysselsättningen.

Variationer i växelkursen

Utvecklingen av värdet på den svenska kronan har stor betydelse för företag med stor export och import och för hela den svenska ekonomin. Lönebildningen kan också påverka växelkursen direkt och indirekt via lönebildningens effekter på penningpolitiken. Det talar för att parterna borde fästa stort avseende vid rådande växelkurs och försöka prognostisera den framtida utvecklingen när de förhandlar om nya löner.

Problemet är att växelkursen påverkas av många olika faktorer och att växelkursens utveckling är mycket svårprognostiserad. Ibland kan växelkursen variera kraftigt på kort tid. Om parterna skulle försöka ta hänsyn till växelkursens utveckling när de förhandlar om nya löner är faran stor att effekten skulle bli densamma som om parterna skulle försöka ta hänsyn till tillfälliga variationer i inflationstakten. Lönebildningen skulle bli mer instabil och risken ökar för att lönebildningen skulle förstärka obalanser i den samhällsekonomiska utvecklingen. Facken inom industrin har därför gjort bedömningen att parterna, i sina förhandlingar om nya löner, varken kan eller bör ta hänsyn till växelkursens framtida svängningar när de uppskattar löneutrymmet.

Långsiktigt perspektiv

Den ekonomiska utvecklingen följer ett konjunkturellt mönster. Ibland är det högkonjunktur, ibland lågkonjunktur och ibland befinner sig ekonomin någonstans däremellan. De ekonomiska förutsättningarna kan svänga snabbt. Ofta är det förändringar i vår omvärld som driver på. I praktiken är det tillfälligheter som avgör i vilket konjunkturläge förhandlingarna sker.

Om konjunkturläget ges stor betydelse blir det viktigt att försöka ”ta ut så mycket som möjligt” för facken i högkonjunktur och ”pressa ner löneökningstakten så mycket som möjligt” för arbetsgivarna när förhandlingarna sker i lågkonjunktur. Ett sådant beteende riskerar att leda till mer konfliktfyllda avtalsrörelser och att lönebildningen förstärker obalanser i ekonomin och bidrar till ökade svängningar i konjunkturcyklerna.

Facken inom industrin menar att förhandlingar om nya löner inte bör följa de konjunkturella svängningarna utan bör utgå från ett mer långsiktigt perspektiv. På så sätt kan lönebildningen bidra till ökad förutsägbarhet och stabilitet.

Ekonomisk politik

Regering och riksdag har ansvaret för att utforma en finanspolitik som hanterar de konjunkturella svängningarna. Riksbanken har, givet inflationsmålet, ett ansvar för att föra en penningpolitik som bidrar till att stabilisera utvecklingen av produktion och sysselsättning. Om resursutnyttjandet är lågt och arbetslösheten hög, bör Riksbanken föra

en expansiv penningpolitik. Det gäller även om inflationen är nära målet. Det är inte parternas uppgift att genom lönebildningen bedriva ”stabiliseringspolitik”.

1.3 Bästa möjliga löneökningstakt

I detta avsnitt appliceras de i avsnitt 1.2 beskrivna principiella utgångspunkterna och förhållningssätten på de rådande ekonomiska förutsättningarna. Ett antal avvägningar och bedömningar kommenteras i fyra delavsnitt.

”I takt med Europa” eller ”pris + produktivitet”

I Facken inom industrins skrift ”Bästa möjliga” anges två olika ansatser för att ringa in löneutrymmet. De två ansatserna benämns ”I takt med Europa” respektive ”pris + produktivitet”. Innan någon av ansatserna omvandlas till ett siffersatt lönekrav måste en avstämning göras av lönekravets effekt på sysselsättning, konkurrenskraft och inflationsmålet.

Löneökningstakten i svensk industri var omkring 2,5 procent från 2013 fram till 2023 då den steg till 3,7 procent. Lönerna i svensk industri har ökat med i genomsnitt 3,6 procent de senaste åren. I Europa som helhet har lönerna utvecklats på ungefär samma sätt. Men löneökningstakten de senaste åren har varit högre i Europa än i Sverige, cirka fyra procent. Preliminär statistik över löneutvecklingen i år och nyligen slutna avtal inom industrin i viktiga konkurrentländer pekar mot att löneökningstakten de närmaste åren kommer att ligga kvar på den högre nivån i Europa. Prognoser pekar på en löneökningstakt i euroområdet på 3,3 procent 2027 och framåt.

Näringslivets förädlingsvärdepris har haft en ökningstakt på 2,7 procent i genomsnitt sedan 2013 och det förväntas öka med 1,7 procent i år för att sedan öka med 1,8 procent nästa år. När inflationen är två procent väntas förädlingsvärdepriset öka med 1,9 procent[2]. Näringslivets produktivitetsutveckling har varit hög de senaste åren och väntas öka med mycket höga 3,4 procent 2026. Prognoser för åren därefter pekar mot en produktivitetstillväxt på omkring 1,6 procent per år.

Tumregeln ”I takt med Europa” är tänkt att automatiskt beakta den svenska lönebildningens restriktioner i form av inflationsmålet och kravet på internationell konkurrenskraft. Tumregeln ”I takt med Europa” utgår från att priser och produktivitet ökar ungefär på samma sätt i Europa och i Sverige. Europeiska Centralbanken (ECB) och Riksbanken har liknande inflationsmål även om de inte är identiska[3].

Även ansatsen ”pris + produktivitet” har sina svagheter. För att ansatsen ska indikera rätt löneökningsutrymme krävs att uppskattningarna av den framtida utvecklingen av det svenska näringslivets förädlingsvärdepriser och produktivitet är korrekta.

[2] Konjunkturinstitutet, Lönebildningsrapporten 2024. Se även Konjunkturläget september 2026, tabell A17 och A19.

[3] ECB:s penningpolitik syftar till att upprätthålla prisstabilitet, vilket definieras som en inflationstakt nära men inte över två procent.

Uppskattningarna bygger till stor del på hur det har varit. Hur det blir framöver är högst osäkert. Ansatsen utgår också från att kravet på internationell konkurrenskraft är uppfyllt.

Bedömning av Sveriges internationella konkurrenskraft

Analysen visar att Sveriges arbetskraftskostnadsnivå mätt i gemensam valuta 2025 ligger strax under Västeuropas och är nästan 20 procent lägre relativt Västeuropa jämfört med läget 2013. Vår bedömning är samtidigt att förändringen av Sveriges arbetskraftskostnader i gemensam valuta som skedde åren efter 2013 gjorde det utifrån ett för svensk industri ansträngt läge. Nivån på arbetskraftskostnaderna har de senaste åren legat under men relativt nära Västeuropas genomsnitt.

Ett flertal konkurrenskraftsindikatorer visar att svensk industri idag hävdar sig väl jämfört med våra viktigaste konkurrentländer. Nominell arbetskraftskostnad i nationell valuta har de senaste åren utvecklats långsammare i Sverige jämfört med Västeuropa. Utvecklingen av produktiviteten i svensk industri har varit svag vissa år men de senaste åren utvecklats något starkare. Utvecklingen av svensk industris produktion jämfört med viktiga konkurrentländer har varit likvärdig, vilket ger stöd för bedömningen att konkurrenskraften bibehållits. Att Sverige ökat sina exportmarknadsandelar under de senaste sju åren är en annan viktig indikator. Dessutom har industriföretagen god lönsamhet vilket syns i en bruttovinstandel som ligger på en hög nivå och i flera av de stora industriföretagens bokslutsrapporter.

På lång sikt avgörs svensk industris konkurrenskraft av om nya jobb skapas i företag som växer och levererar konkurrenskraftiga produkter och ett högt förädlingsvärde. Industrins parter bör arbeta ännu mer intensivt med åtgärder som syftar till att skapa bra miljöer för forskning och utveckling i Sverige och med att öka svensk industris innovationskraft. Fler kraftfulla verktyg behövs för att öka de anställdas och företagens förnyelse- och omställningsförmåga. Facken inom industrin är övertygade om att satsningar på kompetensutveckling betalar sig. Investeringsnivån bör kunna höjas ytterligare och det behövs ett långsiktigt industriellt perspektiv.

Håll fast vid inflationsmålet

Under inflationschocken valde Facken inom industrin strategin att hålla fast vid inflationsmålet. Facken inom industrin var väl medvetna om att inflationsuppgången skulle medföra att reallönerna skulle minska om man höll fast vid inflationsmålet som utgångspunkt. Facken inom industrins slutsats blev dock inte att överge inflationsmålet och kräva kompensation utan strategin blev att hålla fast vid inflationsmålet och på så sätt genom lönebildningen kunna bidra till att perioden med hög inflation blev så kort som möjligt så att reallönerna snarast skulle börja öka igen – vilket också blev resultatet. De senaste årens reallöneutveckling är ett kvitto på att strategin har lyckats.

Även i dagens situation, med prognoser om en inflation en bit över målet 2027, anser Facken inom industrin att de fackliga lönekraven och bedömningarna av en avtalsuppgörelse behöver utgå från Riksbankens inflationsmål.

Reallöneökning viktigt mål

Reallöneökning är ett av Facken inom industrins viktiga mål. Med utgångspunkt i de ekonomiska förutsättningar som nu råder bedömer vi att det är möjligt att uppnå reallöneökningar under kommande år.

Sedan Industriavtalets tillkomst har svenska löntagare haft reallöneökningar i en lång följd av år. Enda undantaget är 2022 och 2023 då det var inflationskris. Från 2024 och framåt har reallönerna ökat i hög takt.

I de två senaste avtalsrörelserna lämnades perioden med nedväxlade löneökningar. En högre löneökningstakt än under tioårsperioden 2013–2022 i linje med det långsiktiga utrymmet för löneökningar är utgångspunkten även inför avtal 2027. En sådan löneökningstakt motiveras av den fortsatt positiva utvecklingen av konkurrenskraften, de höga vinsterna i svenska industriföretag, den höga sysselsättningen i Sverige samt av löneutvecklingen i Europa. En sådan löneökningstakt är förenlig med inflationsmålet och ger goda förutsättningar för reallöneökningar kommande år.

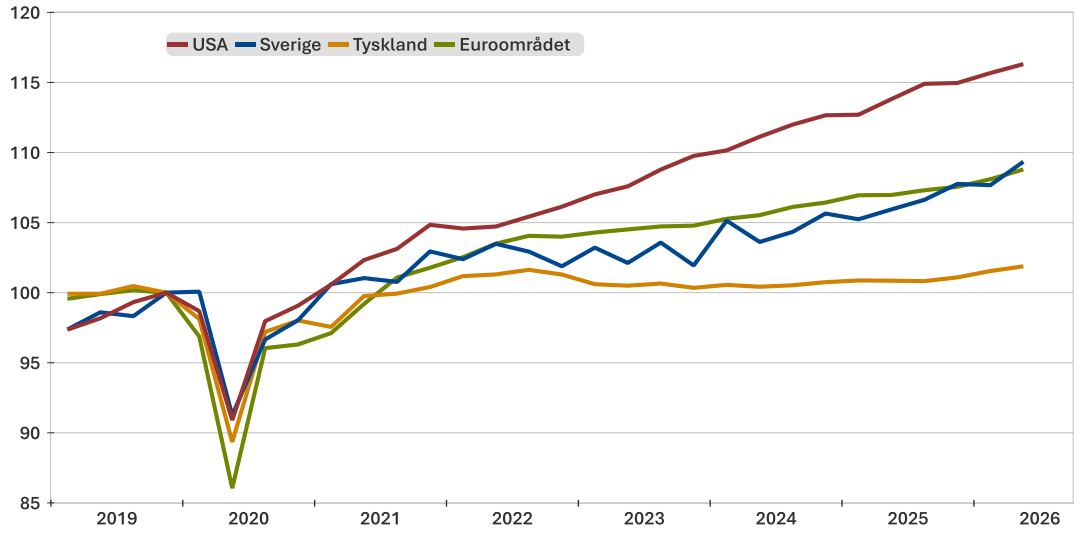
2. Omvärlden

I det här kapitlet görs en övergripande genomgång av den globala ekonomiska utvecklingen under de senaste åren. Fokus ligger främst på att beskriva utvecklingen av BNP-tillväxten i olika länder och delar av världen. För den framåtblickande analysen används prognoser från OECD, IMF och Konjunkturinstitutet.

2.1 Global tillväxt trots geopolitisk och handelspolitisk osäkerhet

Global tillväxt bedöms öka mindre under 2026 jämfört med 2025. Det beror till stor del på effekterna av de pågående konflikterna i Mellanöstern, samtidigt som AI-relaterade investeringar väntas hålla uppe tillväxten till viss del. Trots förhöjda energipriser till följd av kriget och höjda tullar väntas fortsatt god tillväxt. Den minskade trafiken i Hormuz-sundet har dessutom inte lett till en lika stor uppgång i oljepriserna som många förväntade sig, vilket tyder på att utbud och efterfrågan sannolikt har kunnat anpassa sig bättre än väntat. Enligt Konjunkturinstitutet kan det innebära att en fortsatt konflikt i området inte behöver få någon större påverkan på den globala tillväxten. På längre sikt skulle en fortsatt begränsning av trafiken genom Hormuz-sundet dock kunna leda till ytterligare ökningar av energipriserna. Även Huthiernas attacker mot fartyg i Bab el-Mandeb-sundet innebär en risk för störningar i den globala handeln och högre transportkostnader.

Diagram 2.1 BNP, kvartalssiffror, fasta priser, 2019 Kv4=100

Källa: Eurostat, nationella källor och Macrobond

Enligt IMF är utvecklingen på arbetsmarknaden tudelad. Länder med nära koppling till den globala AI-boomen ser stark efterfrågan medan länder som pressas av höga energipriser upplever en svagare arbetsmarknad. Sysselsättningen visar stor motståndskraft i avancerade ekonomier, där arbetslösheten ligger kvar nära historiskt låga nivåer trots dämpad global tillväxt.

Bilden av den globala utvecklingen är också delad. Kina och euroområdets ekonomier utvecklas fortsatt relativt svagt, medan USA uppvisar en starkare utveckling under 2026. BNP-tillväxten förväntas växla upp under 2026 i flertalet länder, däribland Tyskland, Norge och Finland. I USA och Storbritannien väntas BNP-tillväxten förbli i stort sett oförändrad

under 2026 och 2027 (se tabell 2.1). Flera av Sveriges viktiga handelspartners får därmed en mer positiv utveckling av sin BNP-tillväxt under 2026 jämfört med 2025.

Tabell 2.1. BNP-tillväxt i valda länder och regioner

	2025	2026	2027
Världen	3,4	3,0	3,0
Sverige	1,6	2,8	2,2
Norge	1,2	1,4	1,5
Danmark	3,5	3,7	1,3
Finland	0,8	1,7	1,4
Tyskland	0,2	1,3	1,1
Storbritannien	1,3	1,3	1,4
USA	2,1	2,2	2,1
Kina	5,1	4,6	4,3
Euroområdet	1,3	0,9	1,3
KIX[4]-vägd	1,9	1,9	1,9

Källa: Konjunkturinstitutet (septemberprognos), IMF (Finland och Tyskland, oktoberprognos)

Tysklands tillväxt väntas öka men ligger fortsatt på en låg nivå jämfört med USA och Sverige. USA har liksom Sverige till största delen haft en positiv BNP-utveckling under 2025. Även euroområdet har haft en positiv utveckling under slutet av 2025 och början av 2026, om än något mer dämpad.

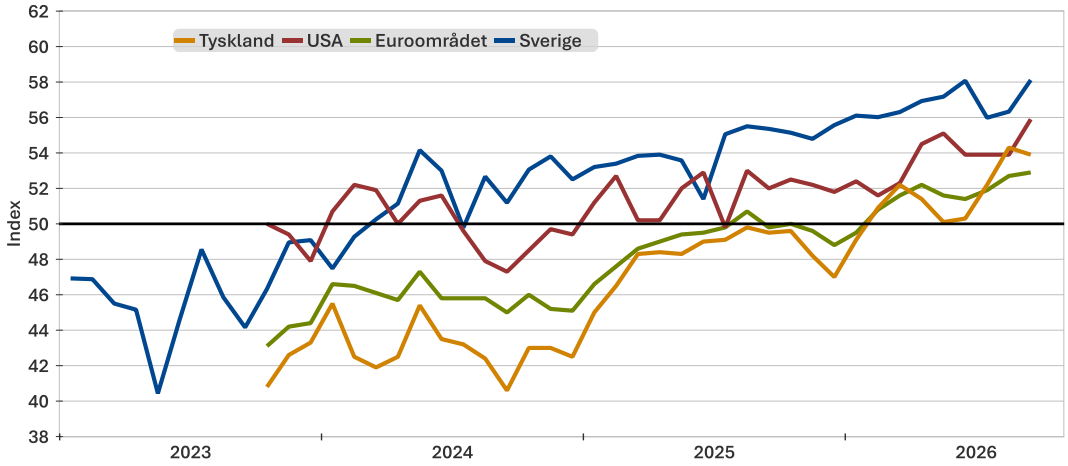
Konjunkturinstitutet räknar med en global tillväxt på 3,0 procent både 2026 och 2027 (Tabell 2.1). Enligt OECD:s septemberprognos kommer den globala tillväxten att ligga på 2,9 procent 2026 och 3,0 procent 2027. IMF uppskattar i sina prognoser från oktober att den globala tillväxten är 3,1 procent 2026 och 3,4 procent 2027. Att IMF ligger högre för 2026 beror främst på att de bedömer att investeringsvågen inom AI ger en starkare ekonomisk motvikt, medan OECD och Konjunkturinstitutet lägger större vikt vid de dämpade effekterna från geopolitiska energichocker. Skillnaden mellan prognoserna är större för 2027, där synen på tillväxtutsikterna går isär.

2.2 Sammantaget positiv global industrikonjunktur

Den globala industrikonjunkturen visar en relativt stark utveckling. Inköpschefsindex vittnar om ett mer positivt stämningsläge i amerikansk och svensk industri än i Tyskland och euroområdet. Samtidigt har utvecklingen varit mer positiv för Sverige, Tyskland och euroområdet under 2026, med indextal över 50-strecket som är gränsen för tillväxt, än för USA som rört sig något mer i sidled.

[4] De redovisade siffrorna är KIX-vägda, där länder ges olika vikt utifrån deras betydelse som marknad för svensk export och konkurrentland till Sverige. För en närmare beskrivning av KIX-index, se kapitel 4.

Diagram 2.2 Inköpschefsindex tillverkningsindustrin, månadsdata

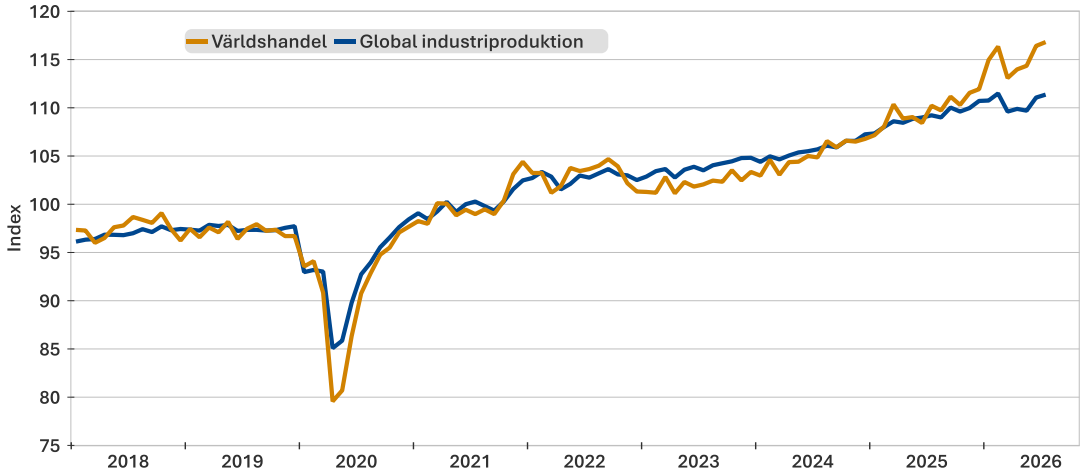

Källa: S&P Global, Swedbank och Macrobond

Den globala ekonomin visade under 2025 en överraskande motståndskraft mot USA:s handelschock. Trots höjda tullar fortsatte världshandeln att öka. När USA skruvade upp sina genomsnittliga tullnivåer från 2,5 till 15 procent bidrog nya handelsmönster till att hålla den globala handeln uppe.

Industriproduktionen har utvecklats mer dämpat och ojämnt under inledningen av 2026, trots att den globala industriproduktionen som helhet fortsatt att öka. Den svagare utvecklingen kan bland annat kopplas till fortsatt handelspolitisk osäkerhet och dämpade produktionsförväntningar, samtidigt som tillväxten varit koncentrerad till teknikrelaterade sektorer.

Diagram 2.3 Världshandel och global industriproduktion, volym

Källa: CBP World Trade Monitor och Macrobond

2.3 Utvecklingen i olika länder

USA

Den amerikanska ekonomin är fortsatt stark, främst tack vare robust konsumtion och omfattande AI-investeringar. Ekonomin väntas fortsätta växa även under 2027 och undvika en lågkonjunktur. Arbetslösheten ligger stabilt kring fyra procent, samtidigt som

arbetskraftens tillväxt bromsar på grund av bland annat minskad invandring och en åldrande befolkning.

Inflationen är fortsatt förhöjd, bland annat på grund av höga energipriser, vilket får Federal Reserve att höja räntan ytterligare. När energipriserna väntas sjunka mot slutet av 2026 bedöms inflationen falla mot målet under 2027. Efter att ha sjunkit under 2025 på grund av höjda tullar har importen ökat igen, framför allt genom stora investeringar i AI-infrastruktur och datacenter.

En osäkerhetsfaktor som kan påverka tillväxten framöver är nya tullhöjningar. Efter att Högsta domstolen den 20 februari 2026 ogiltigförklarade Trumps tullar från 2025 arbetar den amerikanska administrationen nu med att införa nya tullar. Även den amerikanska aktiemarknaden, som har stigit kraftigt de senaste åren, bland annat till följd av utvecklingen inom teknik och AI, utgör en risk. En nedgång kan påverka andra finansmarknader negativt. USA:s budgetunderskott är fortfarande historiskt stort och uppgår till över 7 procent av BNP. Enligt OECD väntas underskottet fortsätta växa, vilket kan utgöra en risk för den ekonomiska utvecklingen.

Norden

De nordiska länderna befinner sig i olika ekonomiska lägen. Danmark har haft en snabb BNP-tillväxt de senaste åren, till stor del driven av läkemedelsexport. Landet har samtidigt hög sysselsättning, låg inflation och goda offentliga finanser, vilket ger ett relativt starkt utgångsläge. BNP-tillväxten väntas dock dämpas från 3,7 procent 2026 till 1,3 procent 2027. Den svagare utvecklingen framöver beror inte enbart på högre energipriser, utan även på att det starka bidraget från läkemedelssektorn väntas avta och en svagare global efterfrågan.

Finland befinner sig fortsatt i en återhämtning. BNP väntas öka med 1,7 procent 2026 och 1,4 procent 2027, när lägre räntor, förbättrad extern efterfrågan och ökade investeringar ger stöd åt ekonomin. Arbetslösheten väntas dock ligga kvar på omkring 10 procent. Samtidigt fortsätter de offentliga underskotten och statsskulden att öka, vilket gör att finanspolitiska besparingar behöver fortsätta.

Norge har haft en stark ekonomi de senaste åren, med låg arbetslöshet, snabbt stigande bostadspriser och höga löneökningar. Samtidigt har inflationen varit fortsatt hög. De högre energipriserna förvärrar inflationstrycket under 2026, vilket har fått Norges centralbank att strama åt penningpolitiken ytterligare. De höga oljepriserna ger samtidigt stöd åt Norges exportintäkter. BNP-tillväxten väntas uppgå till 1,4 procent 2026 och 1,5 procent 2027.

Euroområdet

Euroområdets BNP växer måttligt i år, bland annat på grund av de höjda energiprisernas negativa påverkan på ekonomin, men även på grund av Irlands volatila

nationalräkenskaper[5] . Konjunkturinstitutet prognostiserar en BNP-tillväxt på 0,9 procent 2026, varefter tillväxten väntas öka till 1,3 procent 2027. Konsumtionen och ökade offentliga försvarsutgifter i många europeiska länder bidrar till att ekonomin väntas växa i stabil takt 2026 och 2027. Samtidigt dämpar höga energi- och elpriser tillväxten. Privata investeringar hålls tillbaka av den ekonomiska osäkerheten, medan offentliga investeringar stöds av EU:s återhämtningsfond under 2026. Hög inflation gör att ECB höjer räntan under 2026 och inflationen i euroområdet spås röra sig tillbaka mot målet på två procent under 2027.

Tyskland

Den tyska ekonomin har gått trögt med två år av recession och ett år av svag tillväxt. Under 2026 väntas dock Tysklands BNP växa med 1,3 procent. Drivkrafterna bakom återhämtningen består bland annat av stora statliga infrastruktursatsningar[6] och ökad efterfrågan på tyska industriprodukter. Privat konsumtion, som dämpats av energidriven inflation under 2026, väntas öka under 2027 på grund av starkare reallönetillväxt. Den svagare BNP-tillväxten har resulterat i en minskad efterfrågan på arbetskraft och arbetslösheten tros öka till 4,0 procent 2026 för att sedan minska något under 2027 (3,9 procent).

Den ökade konkurrensen från Kina i kombination med att Kinas efterfrågan på tyska bilar försvagats har slagit hårt mot tysk fordonsindustri. Tysk bilindustri står för 20 procent av landets totala industriproduktion[1] och därför drar bilkrisen ner hela landets ekonomiska tillväxt. Tidigare gick cirka 30 procent av tysk bilindustris försäljning till Kina, i dagsläget är det runt 15–20 procent. Tyskland är världens näst största elbilsproducent. Enligt VDA[7] lyckades den tyska bilindustrin, trots energikrisen, förra året slå produktionsrekord med 1,67 miljoner tillverkade elbilar, vilket innebär att landet rent volymmässigt behåller sin andraplats i världen. Cirka 40 procent av alla bilar som rullar av de tyska banden är nu elektrifierade. Höga tyska elpriser gör dock att tyska biljättar som Volkswagen, BMW och Mercedes har svårt att sänka sina priser tillräckligt för att möta priskriget från de kinesiska tillverkarna utan att gå med förlust. Om inte den tyska regeringen lyckas införa ett konkurrenskraftigt industrielpris, riskerar Tyskland att inom en snar framtid tappa sin starka produktionsvolym till andra länder.

Kina

Konjunkturinstitutet bedömer att Kinas BNP-tillväxt bromsar in både 2026 och 2027, men det är fortfarande hög i ett globalt perspektiv. Landets höga energianvändning och importberoende gör landet känsligt för höjningar av det globala oljepriset. Men även svag

[5] Enligt Konjunkturinstitutet påverkas Irlands BNP kraftigt av hur multinationella företag bokför sina vinster och tillgångar. Därför speglar BNP-tillväxten inte alltid den faktiska ekonomiska aktiviteten och kan skapa stora svängningar i euroområdets BNP. BNP-tillväxten exklusive Irland ger därför en bättre bild av den ekonomiska utvecklingen i euroområdet. Utan Irland är euroområdets tillväxt 2026 mer i linje med medelvärdet sedan år 2000.

[6] För att genomföra den expansiva finanspolitiken genomfördes reformer , bland annat en höjning av skuldtaket.

[7] Verband der Automobilindustrie, den största tyska branschorganisationen för landets fordonsindustri.

efterfrågan såväl inhemskt som globalt, problem på fastighetsmarknaden samt en åldrande och krympande befolkning är bidragande faktorer. Statliga stödåtgärder hjälpte till att hålla inflationen nere under våren i år, men inflationen väntas stiga från låga nivåer under 2026–2027, bland annat på grund av högre energipriser. Under 2026 har Kinas exportvolymer ökat kraftigt. Exporten drivs av högteknologiska varor och deras ökade konkurrenskraft. USA:s tullar på kinesisk import har tagits bort och restriktioner på exporter från USA på utvalda högteknologiska komponenter har försvunnit. Utbudsstörningar på grund av begränsad trafik genom Hormuz-sundet pressar till viss del den globala gödselmarknaden. Kina har använt sig av exportkontroller, utformade för att hålla nere de inhemska gödselpriserna. Det har i sin tur bidragit till att minska det globala utbudet av nitratgödsel vilket på sikt kan påverka matpriser.

2.4 Sammanfattning

Den globala ekonomin visar fortsatt tillväxt trots geopolitisk oro, höga energipriser och handelspolitiska konflikter. Den globala BNP-tillväxten väntas uppgå till omkring 3 procent både 2026 och 2027. AI-investeringar bidrar till att hålla uppe tillväxten, medan krig och handelshinder dämpar utvecklingen.

Utvecklingen skiljer sig mellan länder. USA har en relativt stark ekonomi, driven av konsumtion och AI-investeringar, medan euroområdet utvecklas svagare. Tyskland återhämtar sig långsamt efter flera svaga år, men den tyska bilindustrin pressas av konkurrensen från Kina och höga energipriser. I Norden är utvecklingen blandad. Danmark har stark tillväxt men väntas bromsa in, Finland återhämtar sig gradvis och Norge gynnas av höga oljepriser.

Den globala industrin och världshandeln har visat motståndskraft trots höjda tullar. Samtidigt är handelspolitisk osäkerhet och energipriser viktiga risker framöver.

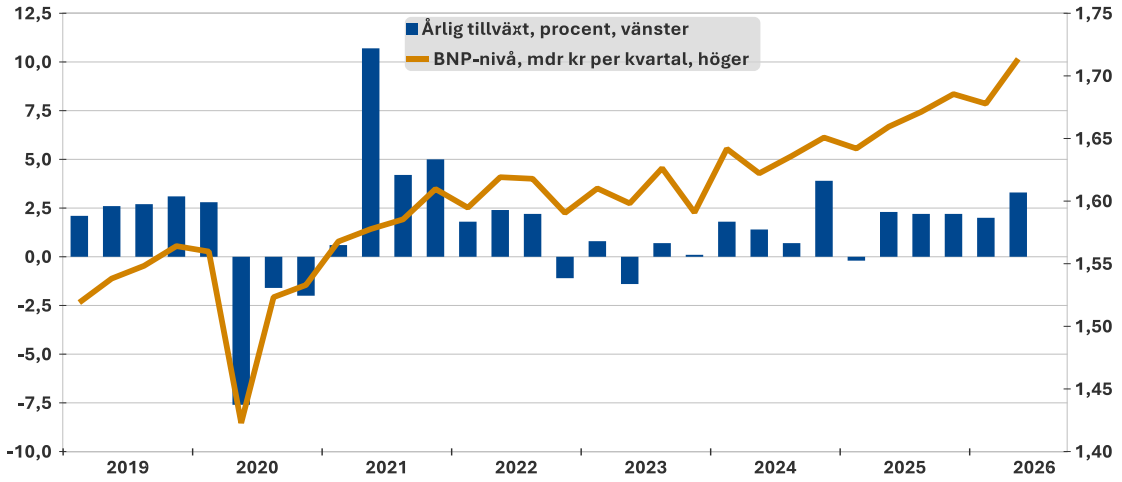
3. Sveriges ekonomi

I det här kapitlet görs en genomgång av den svenska ekonomins utveckling under de senaste åren, både gällande BNP och dess ingående komponenter och av näringslivets produktion och produktivitet. För den framåtblickande analysen används olika indikatorer samt Konjunkturinstitutets senaste prognos.

3.1 Två år av kontinuerlig återhämtning

Efter nästan tre år av utveckling i sidled påbörjades under det andra halvåret 2024 en återhämtning av svensk ekonomi. Sedan dess har tillväxten varit positiv under alla kvartal förutom ett. För helåret 2025 blev tillväxten 1,6 procent och i år väntas en tillväxt på knappt 3 procent.

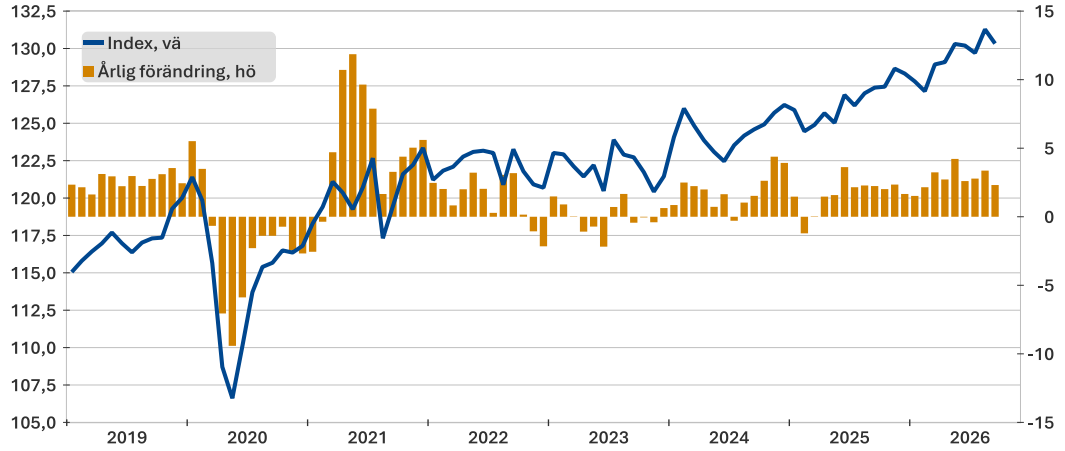
Diagram 3.1 BNP-tillväxt per kvartal 2019–2026 K2, kalenderkorrigerat, årlig tillväxt och nivå

Källa: Macrobond och SCB

Bilden av att ekonomin sedan andra halvåret 2024 återhämtar sig är också tydlig i SCB:s månatliga BNP-indikator. Utveckling i sidled från slutet av 2021 till mitten av 2024 har bytts ut mot en uppåtgående trend med tillväxt de flesta månaderna. De senaste månaderna har utfallen varit något spretiga. I augusti ökade BNP både jämfört med månaden innan och jämfört med samma månad förra året medan BNP-indikatorn i september minskade något igen jämfört med månaden innan och men hade en positiv utveckling jämfört med föregående år.

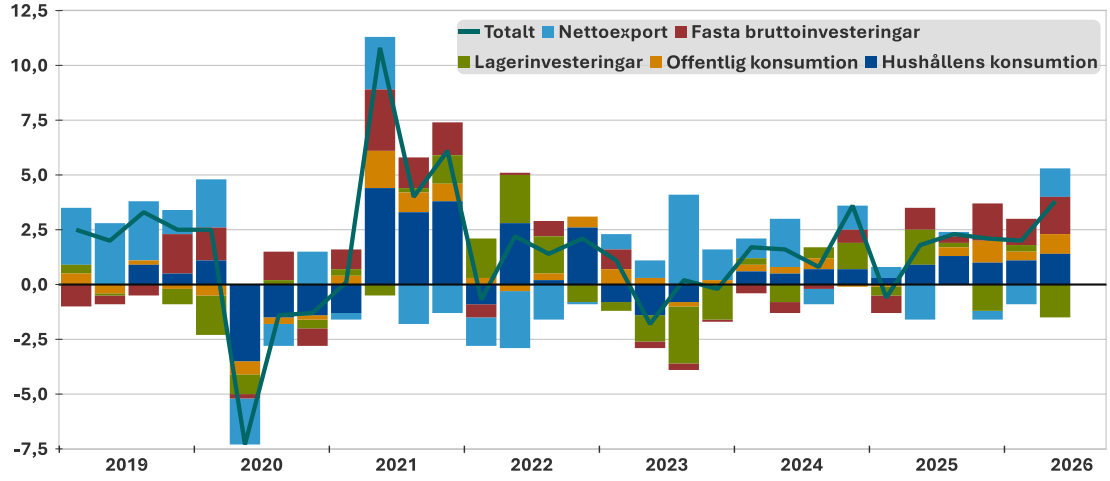
Diagram 3.2 BNP-indikatorn månad, index respektive årlig förändring, jan 2019-sep 2026, index 2011=100 respektive procent, säsongsrensat

Källa: SCB och Macrobond

Återhämtningen i svensk ekonomi har varit relativt bred då investeringar, offentlig konsumtion och hushållens konsumtion alla bidragit till den ökade tillväxten. Nettoexportens bidrag till BNP var starkt under 2023 och 2024 men har därefter varit något negativt då importen överstigit exporten under flera kvartal. Lagerinvesteringarna, som avser förändringen i värdet på företagens varulager, har bidragit negativt till BNP-tillväxten.

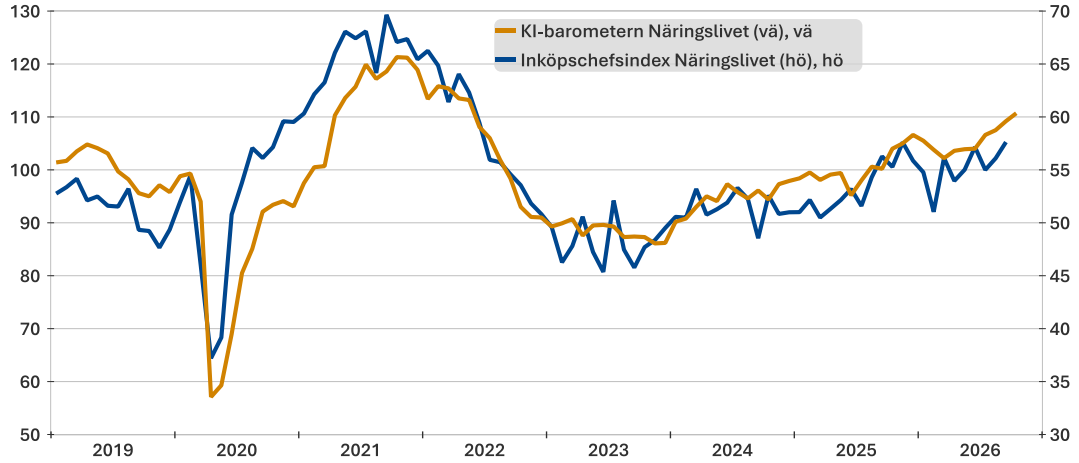
Diagram 3.3 Bidrag till BNP tillväxt, procent

Källa: Macrobond och SCB

Olika mer framåtblickande indikatorer visar också på den återhämtning som pågår i ekonomin. Både Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och inköpschefsindex för hela näringslivet har stigit jämfört med för ett år sedan och befinner sig nu på något högre nivå än under 2019. Förutsättningarna för en god tillväxt framöver är därför relativt starka.

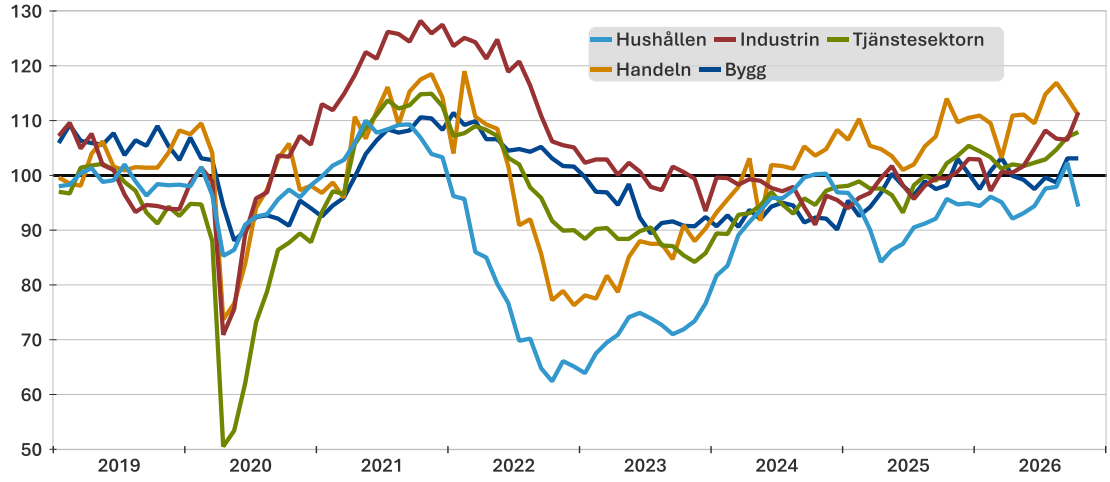
Diagram 3.4 Konjunkturbarometern och inköpschefsindex, jan 2019-sep 2026

Källa: Konjunkturinstitutet, Swedbank/Silf och Macrobond

Under hösten 2025 passerade konjunkturbarometern 100-strecket, vilket är seriens historiska genomsnitt. Under 2026 har indexet stabiliserats något över denna nivå vilket betyder att det är ett normalt stämningsläge i ekonomin. Stämningsläget har framförallt förbättrats inom industrin och handeln samt inom tjänstesektorn. Hushållen är fortsatt något pessimistiska. Stämningsläget i byggbranschen har rört sig i sidled under det senaste året.

Diagram 3.5 Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer, jan 2019-oktober 2026

Källa: Macrobond och Konjunkturinstitutet

Även om stämningsläget förbättras i stort är det fortfarande sämre än normalt i vissa delbranscher. Inom industrin har massa- och pappersindustrin, trävaruindustrin, kemisk industri och läkemedelsindustri ett sämre stämningsläge än normalt. Övrig tillverkningsindustri, metallvaruindustri och industri för elapparatur har samtidigt ett starkare stämningsläge än normalt.

3.2 Sverige lämnar lågkonjunkturen bakom sig 2027

Konjunkturinstitutet räknar i sin senaste prognos med att tillväxten blir ungefär tre procent i år, drygt två procent nästa år för att sedan sjunka något till knappt två procent 2028.

Starkare BNP-utfall än väntat samt det förbättrade stämningsläget bland både företag och hushåll har bidragit till att Konjunkturinstitutet höjt tillväxtprognosen för 2026. Högre inflation och räntor nästa år medför att Konjunkturinstitutet skrivit ner sin prognos för BNP 2027.

Under 2026 ökar de flesta komponenterna i försörjningsbalansen i en snabb takt. Investeringarna utmärker sig med en särskilt hög ökningstakt på över fyra procent. Hushållens konsumtion bidrar också i hög grad till den relativt starka tillväxten. Mindre bidrag kommer från offentlig konsumtion samt från exporten. Även nästa år väntas de inhemska komponenterna investeringar och hushållskonsumtion fortsätta stå för ett betydande bidrag till BNP-tillväxten. Bidraget från nettoexporten väntas bli negativt då importen överstiger exporten.

Tabell 3.1 Försörjningsbalansen, med prognos från Konjunkturinstitutet, procent

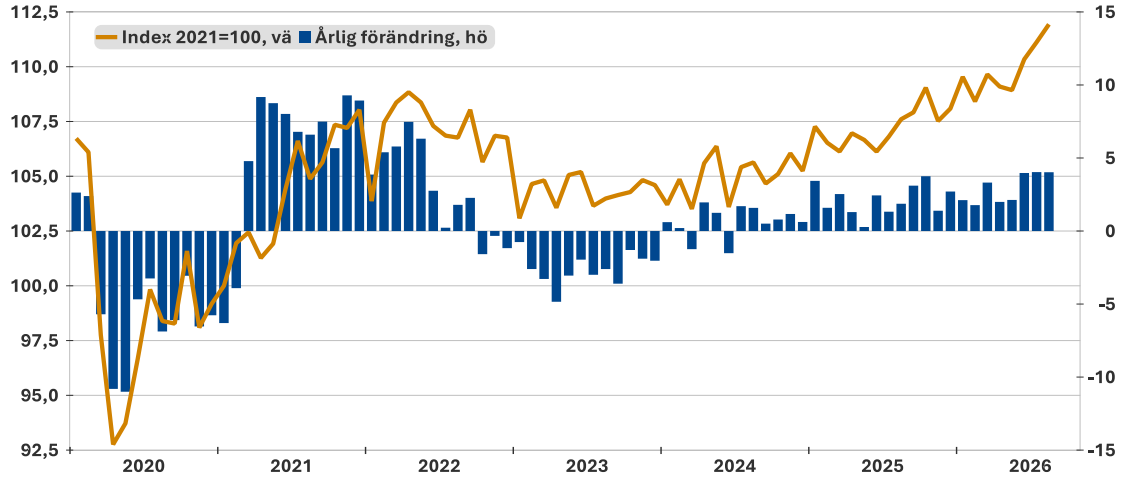
	2025	2026	2027	2028
BNP	1,4	3,0	2,4	1,7
BNP, kalenderkorrigerad	1,6	2,8	2,2	1,9
BNP per capita	1,1	2,9	2,5	1,8
Hushållens konsumtionsutgifter	2,0	3,1	2,7	2,2
Offentliga konsumtionsutgifter	1,2	2,4	2,0	1,4
Fasta bruttoinvesteringar	2,2	4,5	3,4	1,8
Lagerinvesteringar	0,0	-0,4	0,2	0,1
Export	3,7	3,7	2,8	2,7
Import	4,6	3,5	3,8	3,3

Not: 2028 är ett scenario i Konjunkturinstitutets rapport.
Källa: Konjunkturinstitutet (30 sep)

Hushållens konsumtion

Hushållens konsumtion, som utgör nästan hälften av BNP, är en viktig drivkraft till svensk tillväxt. Hushållens konsumtion utvecklades i sidled mellan 2022 och sommaren 2024 eftersom hushållen behövde prioritera hårdare i sina konsumtionsbeslut till följd av den höga inflationen och de stigande räntorna. Sedan slutet av 2024 har dock hushållens konsumtion börjat återhämta sig och befinner sig nu på en högre nivå än före inflationsuppgången. Stärkt real disponibel inkomst till följd av höjda reallöner och skattesänkningar har bidragit till denna utveckling som var särskilt stark under slutet av 2025 samt under sommaren 2026. Utvecklingen i år har också understötts av den tillfälliga sänkningen av livsmedelsmomsen, tillfälligt sänkta priser på kollektivtrafik samt tillfälligt sänkta skatter på drivmedel som infördes för att motverka prisökningar till följd av kriget i Mellanöstern.

Diagram 3.6 Hushållens konsumtionsindikator, jan 2019 – sep 2026, index respektive årlig förändring

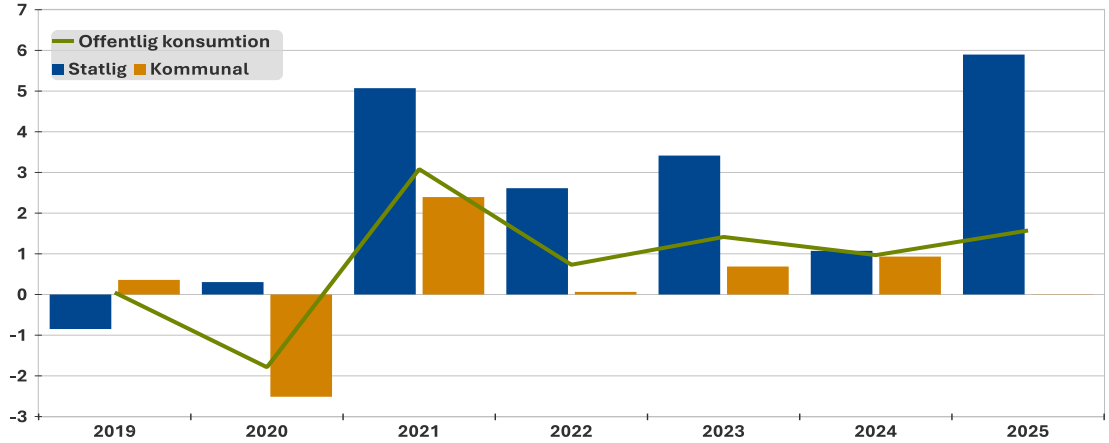
Källa: Macrobond och SCB

Högre inflation och räntor bidrar till att hushållens köpkraft mattas av under nästa år. Detta leder till att hushållens konsumtion väntas öka i en långsammare takt än den mycket starka ökningstakten under 2026. En förbättrad arbetsmarknad under nästa år kan bidra till en fortsatt stärkt köpkraft genom att fler får en lön att konsumera med.

Offentlig konsumtion

Förra året växte den offentliga konsumtionen med drygt en procent. Inom staten ökade konsumtionen jämfört med året innan medan den i princip stod stilla inom kommunsektorn. Ökningen inom staten berodde framför allt på utbyggnaden av försvaret och rättsväsendet. Kommunsektorns ekonomi förstärktes då ökningstakten på avsättningar till KPI-indexerade tjänstepensioner minskade samtidigt som kostnader för hyrpersonal sjönk. 2027 väntas tillväxttakten i den offentliga konsumtionen bli 2 procent för att sedan minska till 1,4 procent 2028.

Diagram 3.7 Utvecklingen av statlig, kommunal och offentlig konsumtion, procentuell förändring jämfört med föregående år

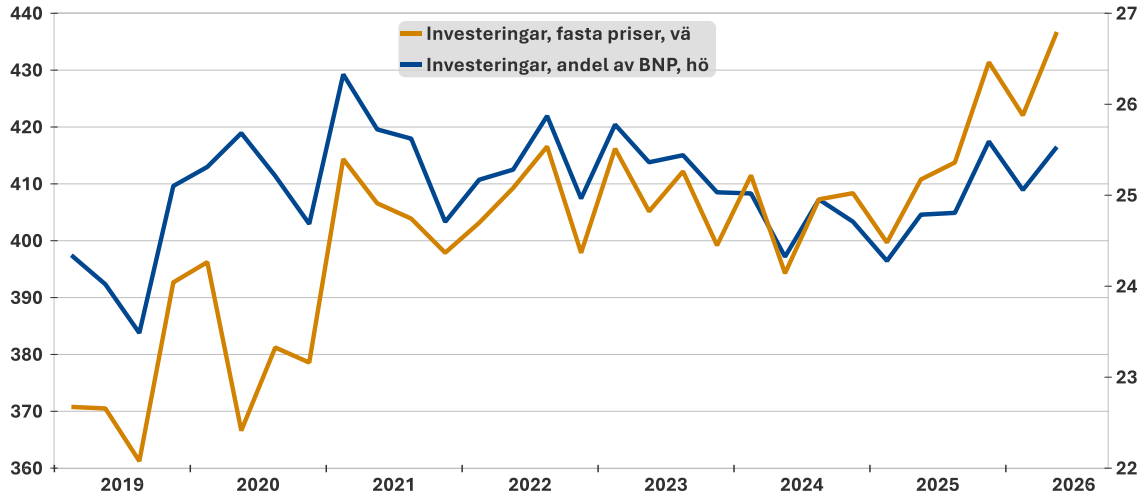

Källa: Macrobond och SCB

Investeringar

De totala investeringarna i Sverige ökade med drygt två procent förra året, och i år väntas ökningstakten fördubblas till drygt fyra procent. Investeringarna började stiga igen under slutet av 2025 efter en negativ trend under 2023 och 2024. Investeringarnas andel av BNP uppgick det andra kvartalet 2026 till 25,5 procent, vilket är högre än under 2010-talet då genomsnittet var 23,6 procent av BNP.

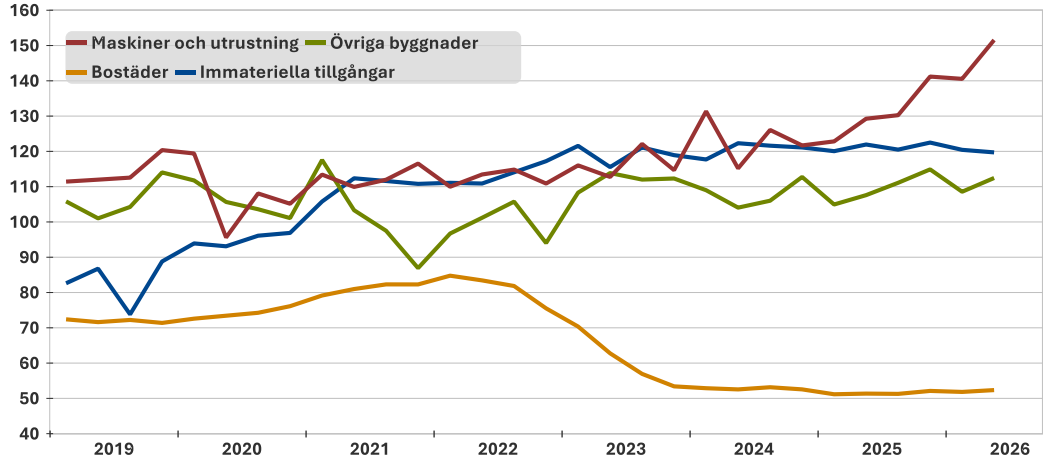
Diagram 3.8 Fasta bruttoinvesteringar, säsongsrensat, miljarder kronor och som andel av BNP

Källa: Macrobond och SCB

Investeringsutvecklingen har varit olika i olika typer av tillgångar. Investeringsuppgången drivs framför allt av tillgångsslaget maskiner och utrustning som ökat kraftigt under 2025 och 2026. Inom detta tillgångsslag ingår vapensystem vilket gynnats av stora investeringar i Sveriges försvarsförmåga. Investeringar i immateriella tillgångar (där FoU ingår) steg kraftigt i början av 2021 och har sedan dess ökat något. Bostadsinvesteringar har rört sig i sidled de senaste två åren efter en kraftig nedgång i samband med att räntorna steg 2022 och 2023. Investeringar i andra byggnader har inte minskat utan rört sig sidledes och var på ungefär samma nivå det andra kvartalet som 2019.

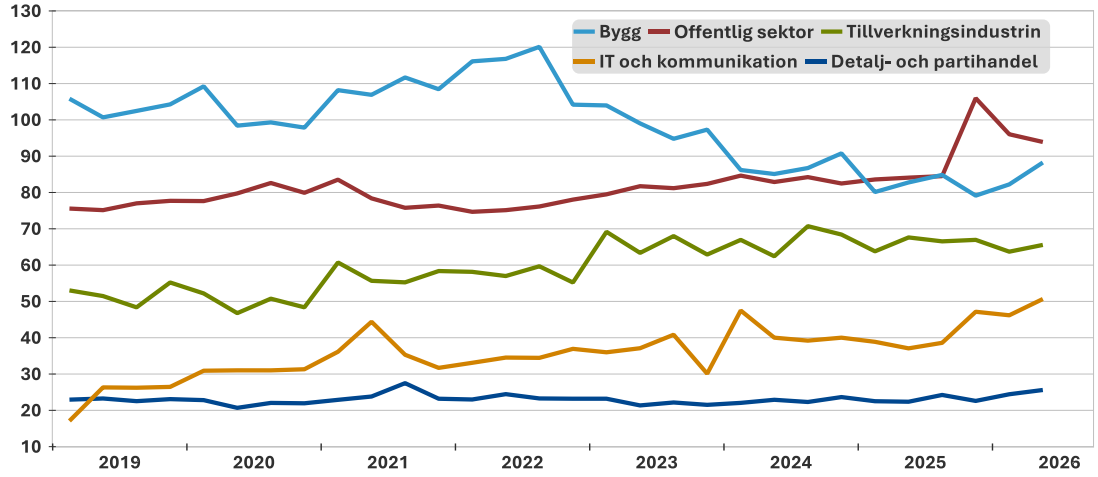
Diagram 3.9 Fasta bruttoinvesteringar, fasta priser, olika tillgångsslag, miljarder kr

Källa: Macrobond och SCB

Även mellan olika branscher syns skillnader i investeringstakt. IT och kommunikation har haft en tydlig ökande trend sedan 2019. Detsamma gäller för tillverkningsindustrin, även om utvecklingen varit mer i sidled de senaste tre åren. Långsam takt i bostadsbyggandet tynger fortsatt byggbranschens investeringar. Under det andra kvartalet 2026 stod uppbyggnad av datacenter för en betydande andel av investeringarna i tjänstesektorn.

Diagram 3.10 Fasta bruttoinvesteringar, fasta priser, olika branscher, miljarder kr

Källa: Macrobond och SCB

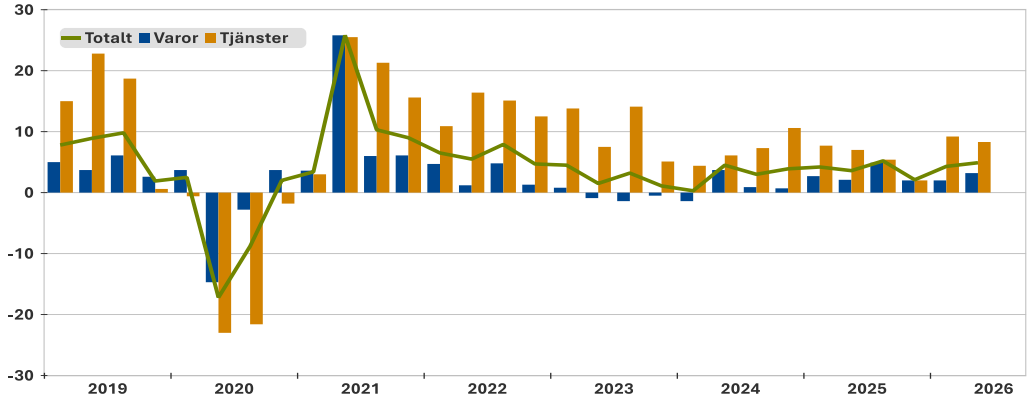
Höjda transport- och energikostnader samt högre byggmaterialkostnader har lett till att byggkostnadsindex ökat under året. Konjunkturinstitutet bedömer att de totala bostadsinvesteringarna vänder uppåt under 2027 men att uppgången är mycket försiktig jämfört med tidigare konjunkturåterhämtningar.

Industrins investeringsandel har varit på en hög nivå under de senaste åren men väntas enligt Konjunkturinstitutet minska både i år och under nästa år vilket bidrar till lägre investeringar i industrin. De offentliga investeringarna väntas öka i en snabb takt framöver vilket inte minst är drivet av satsningarna på försvaret. Totalt sett väntas investeringarna växa med 3,4 procent nästa år och knappt 2 procent 2028.

Export

Under 2020-talet har exporten fungerat som en motpol till den förhållandevis svaga utvecklingen i inhemsk efterfrågan. Detta märktes särskilt under 2022 och 2023 när konsumtionen sjönk kraftigt men även under återhämtningen har exporten fortsatt att utvecklas starkt. 2024 växte exporten med nästan tre procent och förra året med nästan fyra procent. Både varu- och tjänsteexporten har under 2020-talet överträffat utvecklingen under 2010-talet men det är särskilt tjänsteexporten som utvecklats starkt.

Diagram 3.11 Sveriges export av varor och tjänster, förändring jämfört med samma kvartal föregående år

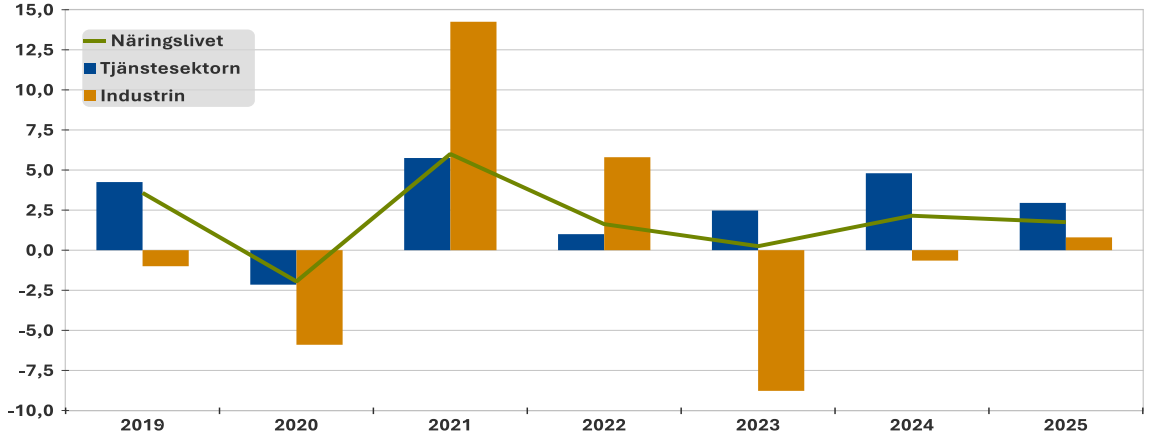
Källa: Macrobond och SCB

Exportkonjunkturen väntas vara relativt dämpad under den närmaste tiden med en något lägre exportmarknadstillväxt kommande år jämfört med genomsnittet för 2000-talet. Högre ekonomisk aktivitet i Europa kan dock bidra till en större ökningstakt. Konjunkturinstitutet spår att svensk export kommer öka något snabbare än exportmarknaden vilket betyder att svenska företag kommer fortsätta ta marknadsandelar.

3.3 Näringslivets produktion och produktivitet

Förutom pandemiåret 2020 har den samlade produktionen i näringslivet ökat varje år, om än i starkt varierande grad. Efter att ha mattats av under 2022 och särskilt under 2023 har produktionen nu börjat öka mer igen. Det är framför allt tjänstesektorn som är drivkraften bakom den ökade produktionen med relativt höga ökningstal 2024 och 2025. För industriproduktionen har det gått trögare efter den kraftiga expansionen som skedde i kölvattnet av pandemin 2021 och 2022.

Diagram 3.12 Årlig förändring i produktion per år, fasta priser

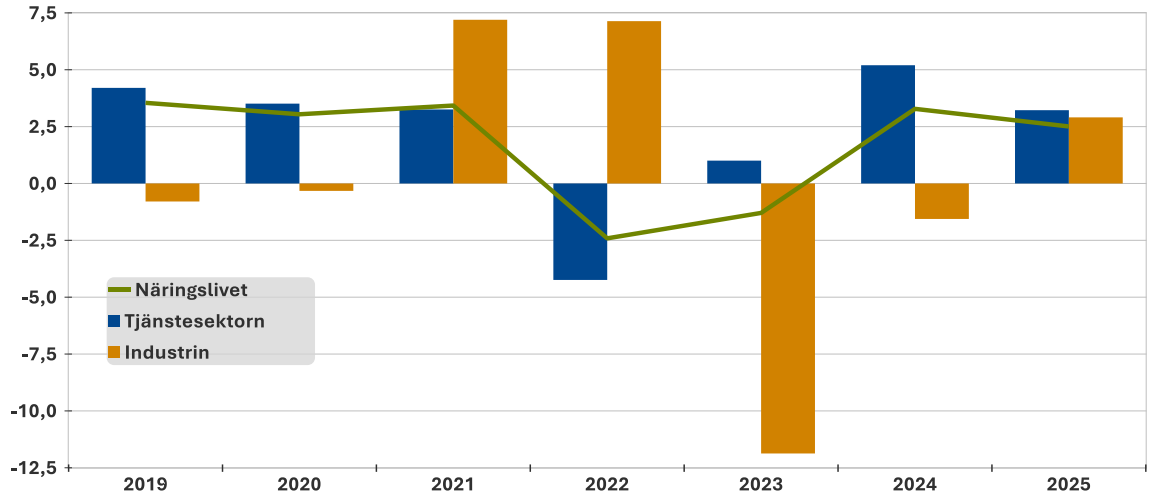

Källa: Macrobond och SCB

Produktivitetstillväxten har varit positiv under fem av de senaste sju åren. Tjänstesektorns utveckling har varierat mindre mellan åren än industrin där utvecklingen varit mer spretig med stora ökningar 2021 och 2022 och en stor minskning under 2023. De senaste åren har

produktiviteten börjat ökat igen. 2025 steg produktiviteten i näringslivet med 2,5 procent vilket är i linje med åren före konjunkturnedgången.

Diagram 3.13 Årlig förändring i produktivitet per år, fasta priser

Källa: Macrobond och SCB

Stora skillnader i produktivitetsutveckling mellan branscher inom näringslivet

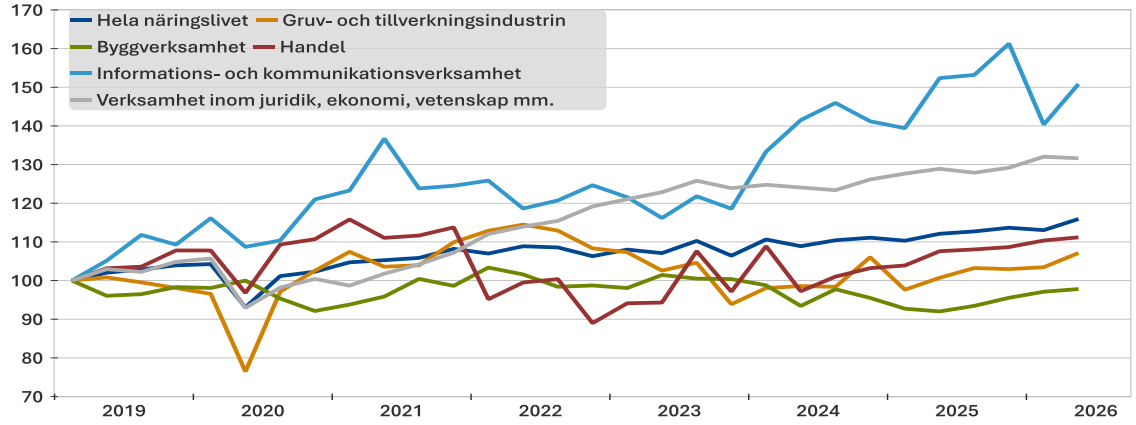
Produktivitetsutvecklingen skiljer sig tydligt mellan olika delar av näringslivet. Informations- och kommunikationsverksamhet (IKT) har haft den klart starkaste utvecklingen under industriavtalsperioden, med årliga ökningstal på knappt fem procent. Gruv- och tillverkningsindustrin har haft den näst starkaste utvecklingen men tiden efter finanskrisen har varit tydligt svagare än perioden före. Produktiviteten inom finans och försäkringsverksamhet och inom handeln har också varit relativt stark. Inom byggverksamhet samt inom fastighetsbolag och fastighetsförvaltare har produktivitetstillväxten samtidigt varit i princip obefintligt under tidsperioden. För den senare branschen har utvecklingen dock varit positiv efter pandemin, vilket bidragit relativt mycket till den högre produktiviteten i tjänstesektorn.

Tabell 3.2 Produktivitetsutveckling i näringslivet 1998–2025, årlig procentuell ökningstakt

	Andel av FV	1998-2025	1998-2007	2008-2010	2011-2018	2019-2025
Hela näringslivet	100 %	1,8%	3,0%	0,4%	0,7%	1,9%
Tjänstesektorn	68 %	1,6%	2,1%	-0,2%	1,0%	2,3%
Gruv- och tillverkningsindustrin	18 %	2,6%	5,5%	4,3%	0,8%	0,6%
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap mm.	14 %	1,2%	1,7%	-1,7%	0,9%	2,4%
Handel	13 %	2,4%	4,0%	1,1%	1,8%	1,7%
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	12 %	-0,1%	-1,3%	-2,4%	-0,1%	2,3%
Informations- och kommunikationsverksamhet	10 %	4,9%	5,6%	6,1%	2,5%	5,3%
Byggverksamhet	8 %	0,0%	0,9%	-1,3%	-0,2%	0,0%
Finans- och försäkringsverksamhet	6 %	2,0%	3,3%	2,3%	4,2%	-1,9%
Transport och förvaring	5 %	0,8%	1,1%	-1,3%	1,2%	-0,9%
Försörjning av el, gas, värme m.m.	4 %	-1,2%	0,3%	-2,9%	-1,9%	-1,6%
Utbildning, vård och sociala tjänster	4 %	-1,1%	-1,7%	-0,3%	-1,7%	1,0%
Hotell- och restaurang	2 %	0,4%	0,5%	-1,4%	-0,4%	3,1%
Personliga och kulturella tjänster	2 %	0,8%	1,5%	-0,2%	-2,0%	2,2%
Jordbruk, skogsbruk och fiske	2 %	1,7%	3,6%	2,0%	1,0%	-1,2%

Källa: Macrobond, SCB och egna beräkningar

Diagram 3.14 Produktivitetsutveckling i ett urval av branscher, index 2019K1=100

Källa: Macrobond, SCB och egna beräkningar

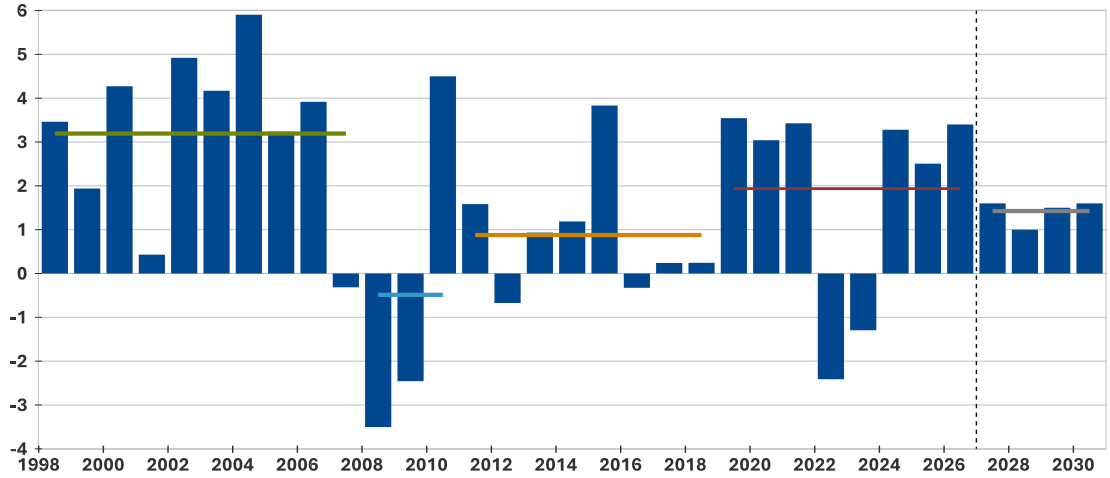
Sedan 2019 har produktivitetstillväxten inom IKT fortsatt att vara stark, särskilt sedan inledningen av 2024 vilket skulle kunna vara en följd av snabb AI-implementering. Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap med mera har också haft en stark utveckling. Produktiviteten inom handeln har utvecklats ungefär som för näringslivet i stort och inom gruv- och tillverkningsindustrin har produktiviteten hämtat sig de senaste åren efter en svagare utveckling åren efter pandemin. Produktiviteten inom byggbranschen var det andra kvartalet 2026 något lägre än i inledningen av 2019.

Näringslivets strukturella produktivitetstillväxt

När Facken inom industrin gör bedömningar av löneutrymmet utgår det från att prisökningarna bör vara i enlighet med inflationsmålet på två procent och produktivitetsutvecklingen indikerar hur mycket lönerna kan öka mer än den nivån. På mer detaljerad nivå är utgångspunkten för de bedömningarna den ökningstakt av hela näringslivets så kallade förädlingsvärdepriser som är förenlig med inflationsmålet samt hela näringslivets långsiktiga produktivitetsutveckling. Att ha en uppfattning om produktivitetsutvecklingen är därför en central faktor för bedömningar av löneutrymmet.

Utvecklingen av produktiviteten är en nyckelfaktor både för den ekonomiska utvecklingen i stort men också som förutsättning för hur stora löneökningar ekonomin klarar av utan att det leder till en för hög inflation. När produktionen sker på ett mer effektivt sätt kan kostnadsökningar hanteras utan att priserna behöver höjas. Det ger ett utrymme för att löneökningar kan vara högre än prisökningarna och därmed leda till att reallönerna och köpkraften för de anställda ökar över tid.

Diagram 3.15 Årlig förändring i produktivitet per år, näringslivet, fasta priser

Källa: SCB och Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget 30 september 2026

Med anledning av de stora skiften som kan ske mellan enskilda år, och Facken inom industrins uttalade ambition om att agera på ett sätt som leder till långsiktighet och stabilitet, är det inte rimligt att grunda bedömningar av löneutrymmet på produktivitetsutvecklingen under enskilda år vare sig i utfallsdata eller i prognoser. Utgångspunkten bör i stället vara bedömningar av näringslivets mer långsiktiga produktivitetsutveckling.

I KI:s senaste prognos kommer de två senaste årens relativt starka produktivitetstillväxt följas av ett ökningstal på 3,4 procent 2026 och 1,6 procent 2027. På längre sikt väntas näringslivets produktivitetstillväxt vara cirka 1,6 procent per år.

3.4 Sammanfattning

Efter nästan tre år av utveckling i sidled påbörjades under det andra halvåret 2024 en återhämtning av svensk ekonomi. Sedan dess har tillväxten varit positiv alla kvartal utom ett. Återhämtningen i ekonomin har varit bred med bidrag från såväl hushållens konsumtion som offentlig konsumtion och investeringar. Stämningsläget i näringslivet har förbättrats och hushållen känner mer framtidstro.

Under 2027 väntas Sverige lämna lågkonjunkturen bakom sig då tillväxten fortsätter att vara relativt god samtidigt som arbetslösheten minskar. Hushållens konsumtion kommer fortsatt vara en viktig drivkraft till konjunkturförstärkningen men bidrag väntas också från ökade investeringar, högre offentlig konsumtion samt nettoexporten.

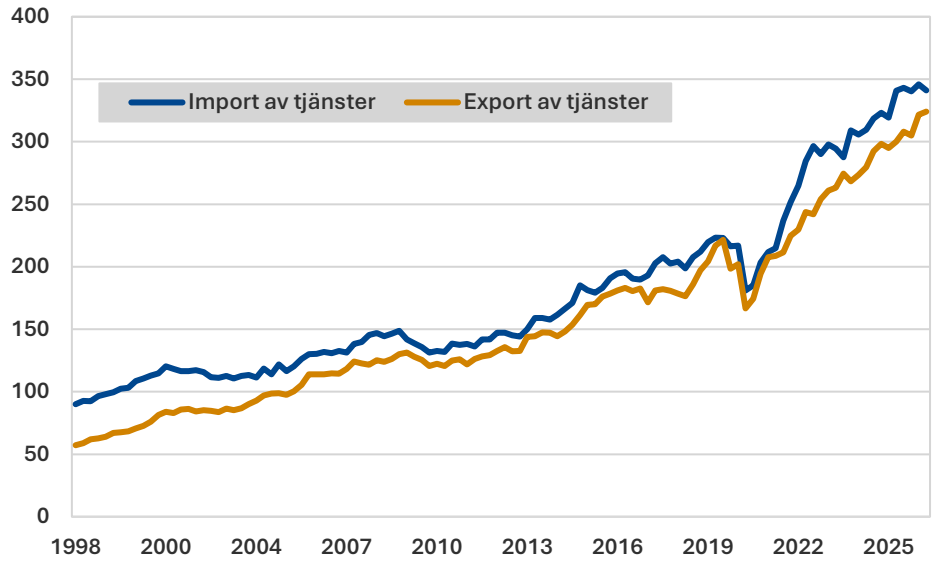
Tjänstesektorn har de senaste åren varit pådrivande i den ökade produktions- och produktivitetsutvecklingen, vilket skiljer sig från åren före lågkonjunkturen när industrin agerade draglok. 2025 ökade produktiviteten i näringslivet med relativt höga 2,5 procent och på längre väntas näringslivets produktivitetstillväxt vara 1,6 procent per år.

Fördjupning - Utrikeshandel, tjänsteexport/import

Ökningen av svensk tjänstehandel

De senaste åren har både varuhandeln och tjänstehandeln ökat, men tjänstehandeln har ökat snabbare. Inom tjänstehandeln är det importen som har vuxit snabbare än exporten, vilket har bidragit till att tjänstebalansen har försvagats. Det är i synnerhet efter pandemin som handeln tog fart och tjänstenettot ökade. Tillverkningsindustrin (SNI C) spelar en betydande roll i Sveriges utrikeshandel med tjänster. År 2024 stod branschen för omkring 20 procent av den totala tjänsteexporten och 36 procent av tjänsteimporten enligt SCB[8]. Diagrammet nedan visar handeln i fasta priser, vilket innebär att ökningen inte enbart beror på högre priser utan även på en betydligt större handelsvolym.

Diagram F.3.1 Tjänsteexport och tjänsteimport i fasta priser (referensår 2025), 1998K1-2025K4

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna

Vilka tjänster är det som exporteras och importeras?

Historiskt har tjänstehandeln bestått av traditionella tjänsteslag, såsom resor och transporter. Dessa har ökat i värde, men andra poster har ökat mer. Sveriges handel med tjänster har ökat kraftigt sedan slutet av 1990-talet. Mätt i fasta priser, med 2025 som referensår, steg tjänsteimporten från cirka 370 miljarder kronor 1998 till närmare 1 344 miljarder kronor 2025. Det innebär att importvolymen ökade med omkring 260 procent under perioden. Tjänsteexporten ökade under samma period från 240 till 1 200 miljarder kronor, vilket motsvarar 400 procent.

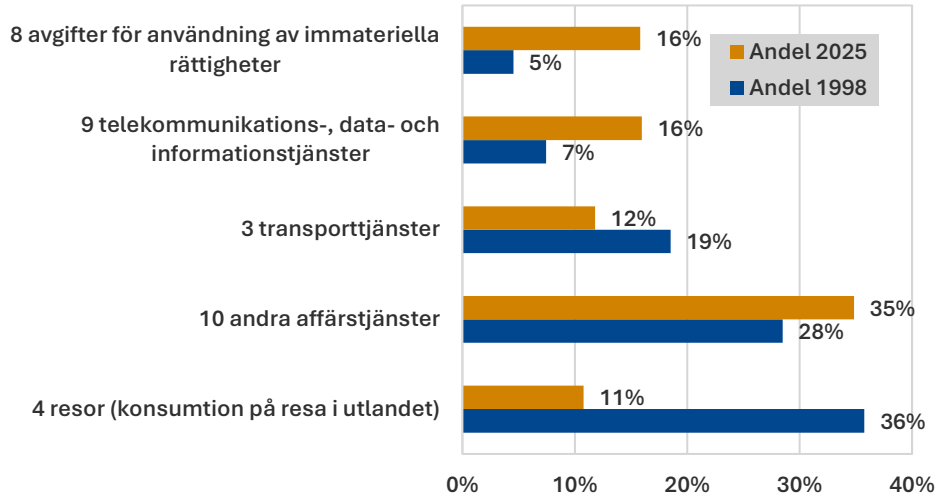
Eftersom fastprisberäknad statistik saknas för enskilda tjänsteslag redovisas de efterföljande resultaten i löpande priser, vilket innebär att det inte går att avgöra hur stor del av förändringen som beror på ökad handelsvolym respektive prisutveckling.

[8] SCB ”Ökad betydelse för utrikeshandeln med tjänster”

På importsidan var *resor* den största posten 1998 och svarade för drygt en tredjedel av den totala tjänsteimporten. År 2025 hade andelen minskat till cirka 11 procent, trots att värdet mer än fördubblats, från 60 till 153 miljarder. I stället har *andra affärstjänster* vuxit till den klart största kategorin. Posten omfattar bland annat forsknings- och utvecklingstjänster, konsultverksamhet, juridiska tjänster, marknadsföring samt tekniska och vetenskapliga tjänster. Importen av dessa tjänster ökade från 48 till 495 miljarder kronor mellan 1998 och 2025 och har gått från en andraplats till en förstaplats. Därefter var *transporttjänster* den tredje största kategorin 1998, medan den hamnat på fjärde plats 2025. Ett exempel på import av transporttjänster är att ett svenskt företag anlitar ett danskt rederi för att transportera varor mellan Sverige och USA.

Telekommunikations-, data- och informationstjänster samt *avgifter för användning av immateriella rättigheter* har ökat kraftigt. 1998 stod de för drygt tio procent av tjänsteimporten och 2025 för en dryg tredjedel. Telekomkategorin har gått från att i huvudsak bestå av internationella telefonsamtal, fax och datakommunikation till att i dag omfatta molntjänster, programvaruabonnemang, datalagring, cybersäkerhet och AI-relaterade tjänster. Samtidigt har användningen av utländska patent, varumärken, upphovsrätter och andra immateriella tillgångar blivit allt viktigare i en mer kunskapsintensiv ekonomi.

Diagram F.3.2: Importerad tjänstehandel, fem största posterna, procentuell utveckling över tid

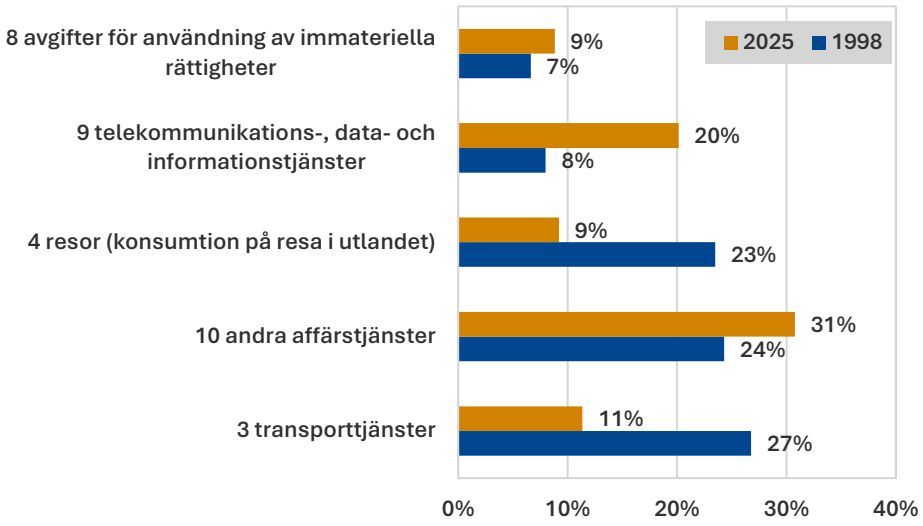
Källa: SCB Handel med tjänster

På exportsidan i tjänstehandeln 1998 var den största kategorin *transporttjänster,* som då stod för cirka en fjärdedel av exporten. Trots att exportvärdet har ökat från 37 till 150 miljarder har kategorins andel minskat över tid. Även *resor* har tappat i betydelse relativt sett, även om exportvärdet har nästan fyrdubblats från 33 till 122 miljarder. Resor i exporten avser utländska besökares konsumtion i Sverige.

Två poster som har vuxit som andel av tjänsteexporten är *Andra affärstjänster* och *Telekommunikations-, data- och informationstjänster. Andra affärstjänster* utgör den största kategorin år 2025 med omkring 31 procent av den totala tjänsteexporten. *Telekommunikations-, data- och informationstjänster* har vuxit från en mindre post till den

näst största kategorin, driven av digitalisering, molntjänster, mjukvara och andra IT-relaterade tjänster.

Diagram: F.3.3: Exporterad tjänstehandel, fem största posterna procentuell utveckling över tid

Källa: SCB Handel med tjänster

Sammantaget visar utvecklingen hur Sveriges tjänstehandel har förskjutits från traditionella tjänster som resor och transporter mot mer kunskapsintensiva, digitala och immaterialrättsbaserade tjänster. Detta speglar både digitaliseringens genomslag och näringslivets ökade fokus på forskning, teknologi, data och immateriella tillgångar.

Förändringar efter pandemin i tjänstehandeln

Som tidigare beskrevs skedde en ökning i tjänsteimporten efter pandemin som bidragit till att tjänstebalansen har försvagats. I tabellen nedan visas att det i synnerhet handlar om *andra affärstjänster* som ökat med 194 miljarder mellan 2021 och 2025. *Andra affärstjänster* har fördubblats i tjänsteexporten mellan 2021 och 2025, vilket motsvarar en ökning på 200 miljarder kronor. *Andra affärstjänster* skulle även delvis kunna kallas för huvudkontorstjänster, där svenska företag eller dotterbolag köper koncerninterna tjänster från företag i andra länder. Det kan exempelvis handla om att ett svenskt bolag köper tjänster från ett huvudkontor i ett annat land och det kan då avse koncernledning, ekonomifunktioner, juridiskt stöd, marknadsföring, HR-tjänster och IT-tjänster som erbjuds av ett utländskt huvudkontor eller ett gemensamt servicecenter till svenska dotterbolag.

Inom tjänsteimporten är det därefter *avgifter för immateriella tillgångar* som ökat näst mest med 128 miljarder under perioden. Det är en relativt stor skillnad jämfört med exporten där den vuxit mer blygsamt på 34 miljarder. Totalt stod den för 225 miljarder i importen 2025 och för 117 miljarder i exporten. Det är framför allt inom vissa länder som importen vuxit från, vilket kommer redovisas längre fram.

Inom tjänsteexporten är det *Telekommunikations-, data- och informationstjänster* som haft den näst största ökningen på 74 miljarder vilket motsvarar 39 procent. Inom tjänsteimporten är ökningen den tredje största, 103 miljarder kronor, vilket motsvarar

82 procent. Ökningen av *telekommunikations-, data- och informationstjänster* under perioden speglar även den hur digitala tjänster har fått en allt större betydelse i ekonomin. Företag och myndigheter använder i dag i stor utsträckning molnbaserade IT-lösningar från internationella leverantörer, samtidigt som efterfrågan på programvara, datacenterkapacitet, informations- och analystjänster samt AI-relaterade tjänster har ökat.

Resandet till Sverige ökade efter pandemin vilket har bidragit till att öka posten *Resor* med 112 procent. Procentuellt sett är det *tillverkning och bearbetning av varor* som har ökat mest tjänsteimporten. Det som hamnar under posten kan handla om bearbetning av varor som ägs av svenska företag men som sedan förädlas eller monteras utomlands. Det kan exempelvis avse sömnad av kläder eller montering av elektronik. Ökningen mellan 2021 och 2025 tyder på en fortsatt internationalisering av företagens produktionskedjor.

Tabell F.3.1 Tjänsteimport och -export

Tjänstepost	Import 2021 (mdr kr)	Import 2025 (mdr kr)	Import % ökning	Export 2021 (mdr kr)	Export 2025 (mdr kr)	Export % ökning
Andra affärstjänster	301	495	64%	206	406	97%
Avgifter för användning av immateriella rättigheter	97	225	133%	82	117	43%
Telekommunikation-, data- och informationstjänster	124	227	82%	192	266	39%
Resor (konsumtion på resa i utlandet)	72	153	112%	52	122	133%
Transporttjänster	99	168	69%	90	150	67%
Tillverkning och bearbetning av varor	19	45	135%	23	46	98%

Källa: SCB Handel med tjänster

Vilka länder sker tjänstehandeln med?

Handelsflödet av tjänster skiljer sig från handeln av varor i det att det begränsas mindre av geografi och infrastruktur, och styrs i högre grad av skatter och andra regelverk. Det leder till att handeln av vissa typer av tjänster koncentreras till ett fåtal länder med gynnsamma regelverk. Business Sweden[9] skriver att ”En multinationell koncern kan i princip lokalisera ägandet av immateriella tillgångar till valfritt land, men det finns juridiska och skattemässiga begränsningar att ta hänsyn till.” Enligt Riksbanken handlar det om ett fåtal

[9] Business Sweden "Den osynliga exporten"”

multinationella företag som driver på ökningen, då de tio största företagen inom tjänstehandeln står för 30 procent av tjänstehandeln 2023[10].

Importen av tjänster ökade kraftigt mellan 2021 och 2025 och den största ökningen i absoluta tal skedde från Storbritannien, där importen ökade med 140 miljarder kronor. Storbritannien är även det land som Sverige importerar mest tjänster ifrån, totalt 218 miljarder kronor 2025. Därefter är ökningen i kronor mellan åren störst från Irland och USA, med 62 miljarder vardera. Bland EU-länderna ökade importen särskilt mycket från Nederländerna, Danmark, Finland och Tyskland.

En betydande del av ökningen av tjänsteimporten från Storbritannien kan förklaras av *avgifter för användning av immateriella rättigheter*, som ökade från 20 miljarder kronor år 2021 till 108 miljarder kronor år 2025. Även importen från USA inom denna tjänstekategori steg, från 35 till 45 miljarder kronor under samma period. En annan tjänstekategori som bidragit till ökningen är *andra affärstjänster*. Importen från Storbritannien ökade här från 28 till 66 miljarder kronor mellan 2021 och 2025, medan motsvarande import från USA steg från 47 till 71 miljarder kronor. Inom *telekommunikations-, data- och informationstjänster* var Irland den största handelspartnern år 2025 med ett importvärde på 53 miljarder kronor, följt av Storbritannien med 23 miljarder kronor.

Sveriges tjänsteexport ökade kraftigt mellan 2021 och 2025. Den starkaste ökningen skedde till Irland, där exporten nästan fyrdubblades och ökade med 265 procent. I kronor innebär det att exporten ökade från 23 miljarder kronor 2021 till 84 miljarder kronor 2025. Även Storbritannien, Kina och Norge uppvisade stark tillväxt med ökningar på över 75 procent. USA var Sveriges största exportmarknad för tjänster år 2025 med ett exportvärde på 172 miljarder kronor. Därefter följde Storbritannien på 147 miljarder år 2025 och Norge på 108 miljarder. USA var den viktigaste marknaden för flera av Sveriges tjänsteexportkategorier år 2025. Inom *telekommunikations-, data- och informationstjänster* uppgick exporten till 52 miljarder kronor och inom *andra affärstjänster* till 50 miljarder kronor. Även för *avgifter för användning av immateriella rättigheter* var USA den största mottagaren med ett exportvärde på 30 miljarder kronor. För *telekommunikations-, data- och informationstjänster* var Storbritannien den näst största marknaden med 25 miljarder kronor, medan Tyskland och Schweiz följde efter USA inom *andra affärstjänster* med 32 miljarder kronor vardera.

Sett till handelsvärden var USA den största handelspartnern för både import och export år 2025, följt av Storbritannien. Exporten till Norge, Danmark och Irland ökade också kraftigt under perioden. För de nordiska grannländerna var utvecklingen stark på både import- och exportsidan, särskilt för Danmark där exporten ökade med 90 procent.

Sammantaget visar utvecklingen att Sveriges tjänstehandel har vuxit snabbt med flera av de största handelspartnerna, men att ökningen varit särskilt stark gentemot

[10] Sveriges Riksbank ”Storföretag bakom växande utrikeshandel med tjänster”

engelskspråkiga och kunskapsintensiva ekonomier såsom Storbritannien, Irland, USA och Nederländerna. Detta kan bland annat kopplas till den ökade handeln med digitala tjänster, affärstjänster och immateriella tillgångar.

Tabell F.3.2 Tjänstehandel per land

Land	Import 2021 (mdr kr)	Import 2025 (mdr kr)	Import %	Export 2021 (mdr kr)	Export 2025 (mdr kr)	Export %
Storbritannien	78	218	179%	69	147	113%
USA	112	174	55%	101	172	70%
Irland	52	114	119%	23	84	265%
Norge	36	56	56%	61	108	77%
Tyskland	72	103	43%	56	95	70%
Danmark	42	72	71%	42	80	90%
Nederländerna	41	83	102%	28	55	96%
Kina	21	28	33%	22	47	114%
Finland	40	64	60%	44	68	55%
Schweiz	16	31	94%	45	64	42%
Frankrike	31	49	58%	33	51	55%
Italien	12	24	100%	10	18	80%
Belgien	18	24	33%	12	19	58%
Spanien	22	40	82%	12	18	50%
Polen	20	36	80%	12	18	50%
Kanada	10	15	50%	14	18	29%

Källa: SCB Handel med tjänster

Tjänstefiering har bidragit till ökning i de ”moderna” delarna i tjänstehandeln

Dessutom har det inom industrin skett en tjänstefiering (servitization) då värdet i många industriprodukter inte bara ligger i den fysiska produkten utan även i programvara, patent, licenser, teknisk support och andra tjänster kopplade till varan. Exempelvis innehåller moderna fordon, industrimaskiner och elektroniska produkter betydligt fler immateriella komponenter än tidigare.

Att sälja tjänster kopplade till produkter bidrar ofta till högre omsättning för företaget. I nationalräkenskaperna behandlas immateriella rättigheter på samma sätt som andra produktionsskapande tillgångar. När företag investerar i exempelvis programvara, patent eller forskning och utveckling bokförs utgifterna som fasta bruttoinvesteringar. Tanken är att tillgångarna bidrar till produktionen under flera år och därför ska ses som investeringar snarare än löpande kostnader.

Om exempelvis ett svenskt företag säljer en lastbil hamnar den under varuexporten, men om företaget även säljer tjänster kopplade till lastbilen hamnar det under tjänsteexporten. En allt större del av värdet består av digitala abonnemang, dataanalys, uppkopplade tjänster och service. Många varor som tidigare hamnat under varuhandeln kan därför bidra till tjänstehandel. Tjänstekomponenter blir därför allt viktigare för många företag.

4. Industrins konkurrenskraft

I detta kapitel görs en genomgång av ett antal indikatorer som Facken inom industrin använder för att bedöma utvecklingen av svensk industris konkurrenskraft. Jämförelser görs över tid och med några viktiga konkurrentländer.

4.1 Sveriges viktigaste konkurrentländer

Sedan industriavtalet tecknades har mycket förändrats i Europa. Ekonomin i länder som tidigare hade en betydligt lägre BNP/capita än Sverige har uppvisat en mycket positiv utveckling och handelsmönster har förändrats. I slutet av 1990-talet var det mest relevant att jämföra den svenska ekonomins och arbetsmarknadens utveckling med övriga Västeuropa, men idag är bilden delvis en annan. I Tabell 4.1 redovisas rangordningen av europeiska länders betydelse som konkurrenter till Sverige 1997 och 2026 utifrån KIX-index. Kronindex (KIX) är ett konkurrensvägt index som beräknas av Riksbanken för att beskriva den svenska kronans värde i förhållande till de 32 valutor vars länder[11] utifrån handelsdata bedöms vara de viktigaste handelspartnerna för Sverige. Länderna ges olika vikt utifrån deras betydelse som marknad för svensk export och konkurrentland till Sverige. För en fördjupad genomgång av KIX-index, se rapporten ”*Ekonomiska bedömningar – Inför avtalsrörelsen 2025*”.

Tabell 4.1 Rangordning av KIX-vikter i europeiska länder

Placering	1997	2026
1	Tyskland	Tyskland
2	Storbritannien	Nederländerna
3	Frankrike	Frankrike
4	Danmark	Belgien-Luxemburg
5	Norge	Norge
6	Nederländerna	Polen
7	Finland	Italien
8	Italien	Finland
9	Belgien-Luxemburg	Danmark
10	Schweiz	Storbritannien
11	Spanien	Spanien
12	Österrike	Tjeckien
13	Irland	Schweiz
14	Polen	Österrike
15	Portugal	Ungern

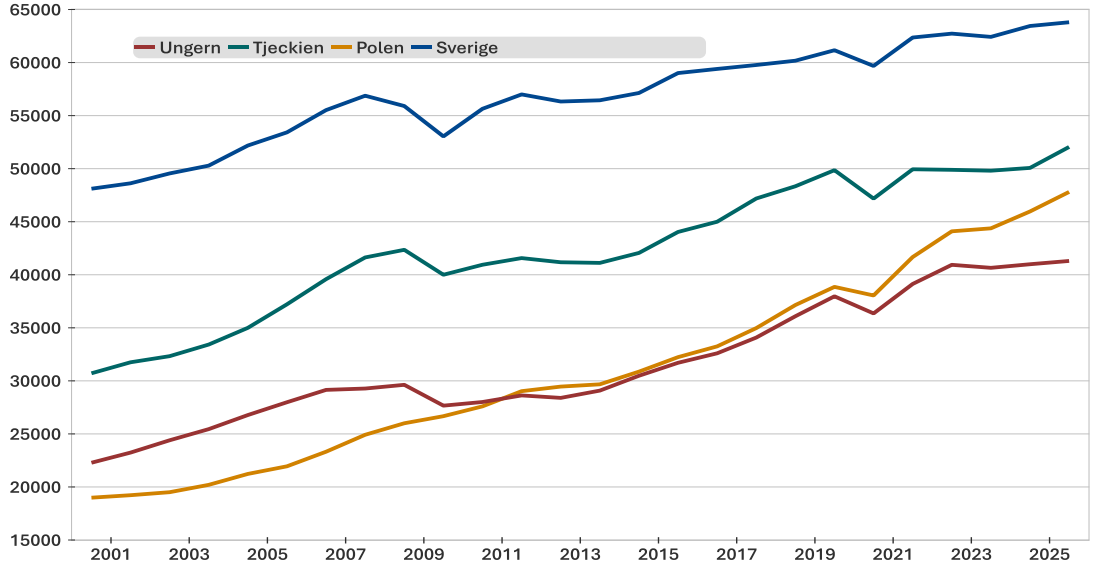
Källa: Riksbanken

[11] Länderna är: Australien, Belgien-Luxemburg (räknas som ett land), Brasilien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Indien, Irland, Island, Italien, Japan, Kanada, Kina, Mexiko, Nederländerna, Norge, Nya Zeeland, Polen, Portugal, Ryssland (tas inte hänsyn till sedan 28 mars 2022), Schweiz, Slovakien, Spanien, Storbritannien, Sydkorea, Tjeckien, Turkiet, Tyskland, Ungern, USA och Österrike.

Polen har över tid blivit en allt viktigare konkurrent till Sverige och befinner sig 2026 på sjätte plats. Även Tjeckien och Ungern var 2026 bland våra 15 viktigaste konkurrentländer. Samtidigt har både Portugal och Irland tappat i betydelse som konkurrenter till Sverige. Dessutom har rangordningen av länderna förändrats och exempelvis Storbritannien har rört sig från plats två till plats tio. Facken inom industrin har historiskt lagt fokus på jämförelser mellan Sverige och Västeuropa[12]. I denna upplaga av rapporten introduceras även måttet Europa[13] där de 15 länder som 2026 har störst betydelse för svensk konkurrens ingår. Eftersom de länder som tillkommit hade liten betydelse som konkurrenter till Sverige när industriavtalet tecknades, men har ökat alltmer i betydelse över tid, har vi valt att inkludera Europa först från och med 2019 i diagrammen i detta kapitel och i kapitel 7. Det möjliggör jämförelser med utvecklingen i Europa under de tre senaste avtalsperioderna.

I diagram 4.1 presenteras utvecklingen av BNP per capita i Sverige, Ungern, Tjeckien och Polen. Diagrammet bekräftar bilden av att länderna, och särskilt Polen, successivt har närmat sig Sveriges ekonomiska utvecklingsnivå och därmed blivit allt viktigare konkurrenter till Sverige. Medan BNP/capita ser ut att ha utvecklats i liknande takt i Tjeckien och Ungern som i Sverige har den polska ekonomin uppvisat en klart snabbare utveckling. År 2000 var Polens BNP per capita 39 procent av den svenska nivån och 2025 var den 75 procent köpkraftskorrigerat. En fördjupad genomgång av den ekonomiska utvecklingen i dessa länder återfinns i Facken inom industrins rapport *Globala arbetskraftskostnader-Tillverkningsindustrin 1998–2024*[14].

Diagram 4.1: BNP per capita (USD) (PPP*) 2000–2025

*Källa: IMF WEO. *PPP betyder att BNP är köpkraftskorrigerat.*

[12] De länder som ingår i begreppet Västeuropa är Belgien, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Portugal, Spanien, Tyskland, Österrike, Danmark, Storbritannien och Norge.
[13] De länder som ingår i begreppet Europa är Belgien, Finland, Frankrike, Italien, Nederländerna, Spanien, Tyskland, Österrike, Danmark, Storbritannien, Norge, Polen, Tjeckien och Ungern.
[14] Globala arbetskraftskostnader - Tillverkningsindustrin 1998–2024 - Facken inom industrin

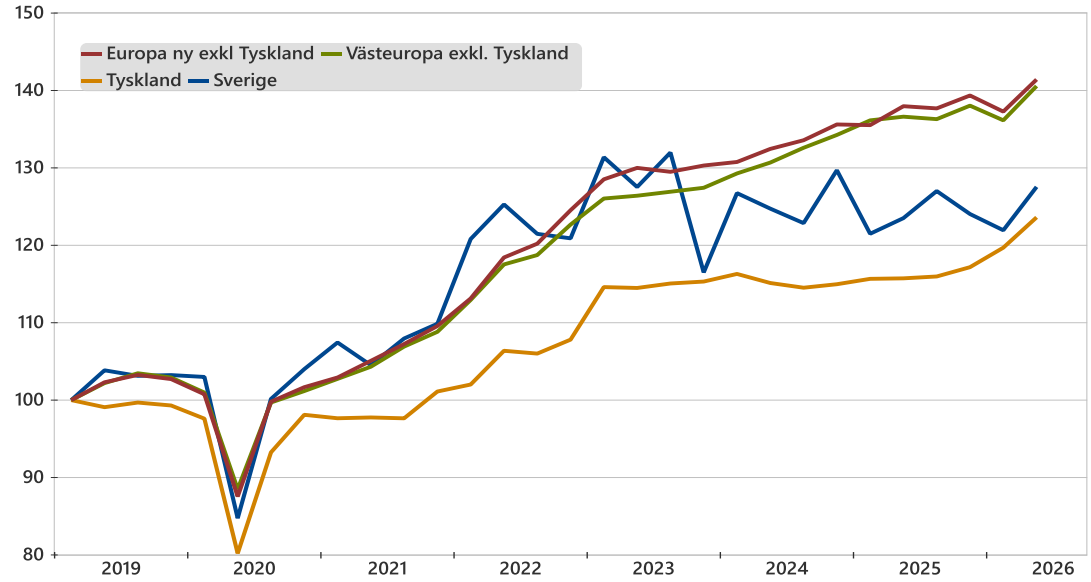
4.2 Industriproduktionen

Diagram 4.2a visar att både den svenska och tyska industriproduktionen legat relativt stilla sedan 2023. För Europas och Västeuropas del har utvecklingen varit mer positiv. En kraftig nedgång under andra kvartalet 2020 skedde till följd av pandemin. Under andra kvartalet 2026 har utvecklingen varit positiv i både Sverige, Tyskland, Västeuropa och Europa.

I maj 2025 genomfördes en revidering av nationalräkenskaperna. Revideringarna hade sådan omfattning att de förändrar de slutsatser som kan dras kring industriproduktionens utveckling i förhållande till andra länder. Före revideringen var bilden att svensk industri utvecklats i snabbare takt än både tysk och västeuropeisk industri efter pandemin. Efter revideringen framgår att den svenska produktionen utvecklades i betydligt långsammare takt i slutet av 2023 och början av 2024 än vad tidigare publicerade data visat.

Orsaken till revideringen är en allmän översyn genomförd av Eurostat efter vilken SCB ålades att genomföra förändringar i sina beräkningsmetoder. De punkter som implementerades i maj är beräkningstekniska förändringar som i korthet rör värdering av lagerprisvinster och -förluster för handelsvaror och insatsvaror och att inkludera utländska filialer i Sverige och exkludera svenska filialer utomlands.

Diagram 4.2a Produktionsutveckling i tillverkningsindustrin, löpande priser, 2019Kv1-2026Kv2, index 2019Kv1=100, säsongsrensad

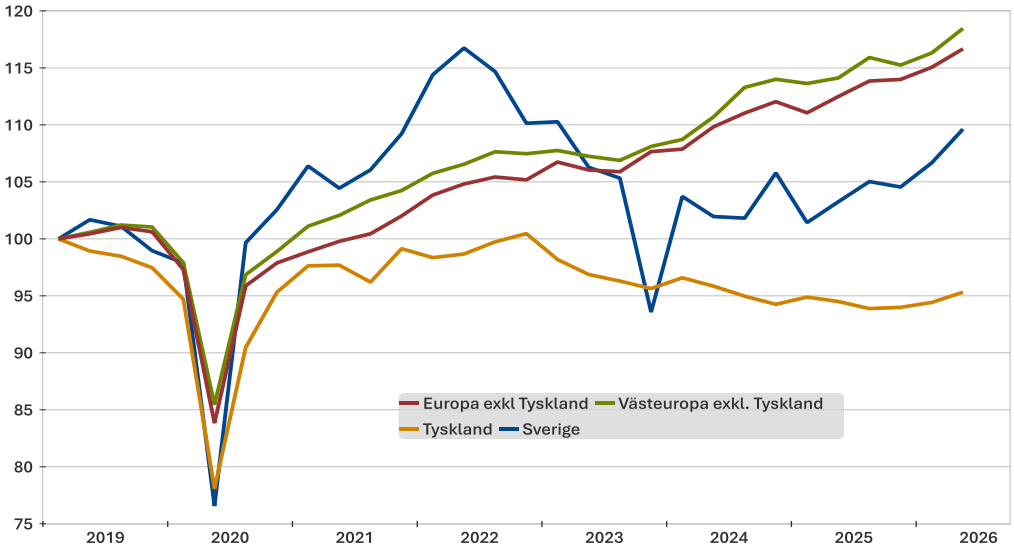
Källa: Macrobond, Eurostat och Office for National Statistics (ONS)

När produktionen mäts i fasta priser, det vill säga utvecklingen justerad för prisförändringar, ser utvecklingen delvis annorlunda ut (se diagram 4.2b). Precis som mätt i löpande priser ökade den svenska industriproduktionen mätt i fasta priser i snabb takt efter pandemin till och med det andra kvartalet 2022. Därefter avtog utvecklingen till och med slutet av 2023, för att sedan vända uppåt. Industriproduktionen befinner sig under andra kvartalet 2026 på ungefär samma nivå som i början av 2023. Precis som mätt i löpande priser påverkar den revidering som SCB gjorde 2025 utvecklingen av den svenska produktionen mätt i fasta priser. Det stora tappet i industriproduktionen sista kvartalet

2023 fanns inte med i de tidigare publicerade siffrorna utan den svenska produktionen utvecklades ungefär i linje med den europeiska under både 2023 och 2024.

I Tyskland gick produktionen mätt i fasta priser i början av 2021 tillbaka till samma nivå som före pandemin och befann sig därefter omkring denna nivå till och med slutet av 2022. Sedan dess har produktionen i tysk industri sjunkit i viss mån mätt i fasta priser. I både Europa och Västeuropa har industriproduktionen mätt i fasta priser ökat sedan pandemin.

Diagram 4.2b Produktionsutveckling i tillverkningsindustrin, fasta priser, 2019Kv1–2026Kv2, index 2019Kv1=100, säsongsrensad

Källa: Macrobond, Eurostat och ONS.

I tabell 4.2 redovisas den årliga ökningstakten av produktionen mätt i fasta priser. Ökningstakten är beräknad utifrån medelvärdet av kvartalen respektive år. Under senaste avtalsperioden har den svenska produktionen ökat i ungefär samma takt som den europeiska/västeuropeiska om Tyskland exkluderas. Om Tyskland inkluderas i Europa/Västeuropa-begreppet har den svenska produktionen ökat i snabbare takt.

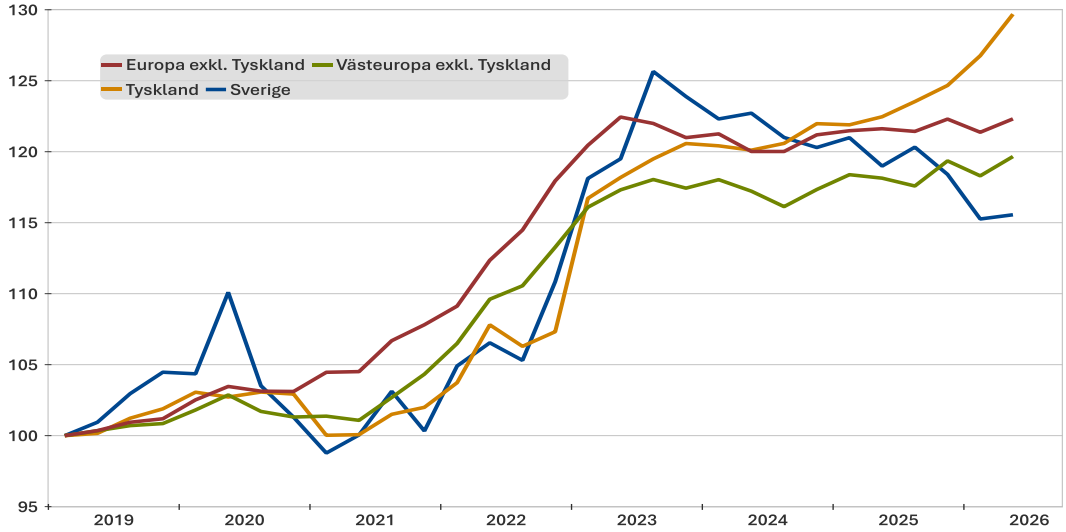
Tabell 4.2: Årlig ökning av industriproduktionen, fasta priser

	2019–2024	2025–2026
Europa exkl. Tyskland	2,0	2,5
Tyskland	-0,8	-0,3
Europa	1,6	1,9
Sverige	0,3	2,3
Västeuropa exkl. Tyskland	2,1	2,5
Västeuropa	1,5	1,8

Inom industrin i Sverige, Tyskland, Europa och Västeuropa har produktionsutvecklingen mätt i löpande priser, sett över hela perioden, varit snabbare än mätt i fasta priser. Att produktionen ökar snabbare mätt i löpande än i fasta priser förklaras av att priserna (förädlingsvärdepriserna) stiger.

Diagram 4.3 redovisar förädlingsvärdeprisutvecklingen i tillverkningsindustrin. Mellan första kvartalet 2019 och andra kvartalet 2026 har de svenska förädlingsvärdepriserna ökat med 16 procent, medan priserna Europa och Västeuropa har ökat med 22 respektive 20 procent. I Tyskland steg förädlingsvärdepriserna till och med andra kvartalet 2026 med 30 procent. Utvecklingen i Sverige och Europa/Västeuropa har varit likartad under perioden. Även de tyska förädlingsvärdepriserna följde ett liknande mönster till och med början av 2025 varefter de ökat i snabbare takt. De europeiska och svenska förädlingsvärdepriserna uppvisade en mycket snabb ökningstakt till och med mitten av 2023, varefter utvecklingen har planat ut i Europa/Västeuropa. För svensk del har förädlingsvärdepriserna sjunkit sedan 2023. En betydande ökning av de svenska förädlingsvärdepriserna skedde mellan de tredje kvartalen 2022 och 2023. Även i Europa/Västeuropa och Tyskland skedde en kraftig uppgång omkring denna tidpunkt.

Diagram 4.3 Utveckling av förädlingsvärdepriser i tillverkningsindustrin, 2019Kv1–2026Kv2, index 2019Kv1=100, säsongsrensad

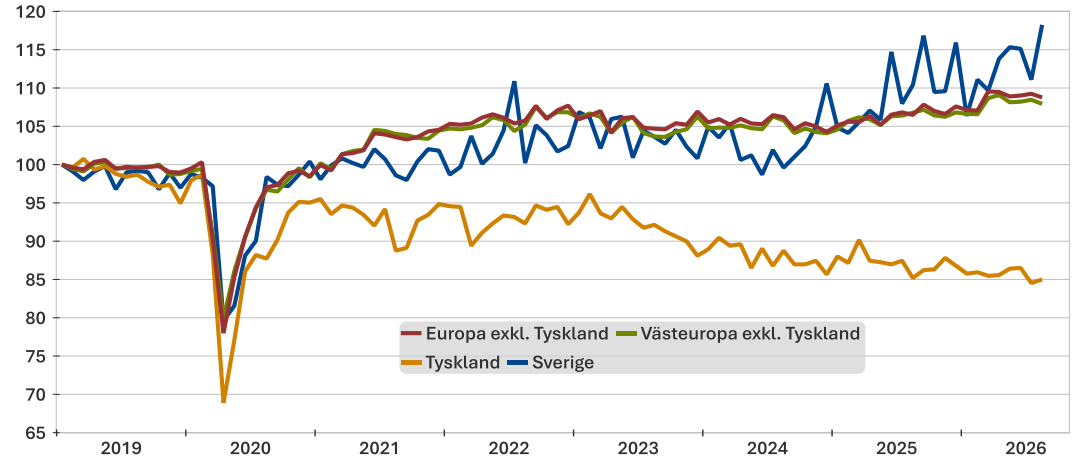
Källa: Macrobond, Eurostat och ONS.

Förädlingsvärdepriset tas fram som kvoten mellan förädlingsvärdet (dvs. produktion minus insatsförbrukning) mätt i löpande priser och förädlingsvärdet mätt i fasta priser. Ett stigande pris på bruttoproduktionen höjer förädlingsvärdepriset, medan ett stigande pris på förbrukningen ger ett lägre förädlingsvärdepris. Förädlingsvärdepriset kan därmed ses som priset per enhet förädlingsvärde, det vill säga den del av försäljningspriset som återstår när insatsförbrukningen är betald. Ett stigande förädlingsvärdepris innebär att det återstår mer i kronor per producerad enhet efter att insatsförbrukningen har betalats. Det innebär ett ökat utrymme för löner och vinster.

En annan källa för att studera industriproduktionens utveckling är industriproduktionsindex (IPI). IPI är en indikator och baseras på industrins leveranser mätt i fasta priser. Indexet ger en månatlig bild av utvecklingen i industrin och visas för Sverige, Tyskland, Europa och i Västeuropa i diagram 4.4. Detta mått ger en annorlunda bild jämfört med de tidigare diagrammen. Enligt detta mått syns inte samma upp- och nedgångar i den svenska industriproduktionens utveckling sedan pandemin. Totalt sett har Sveriges IPI utvecklats ungefär i takt med Europa och Västeuropa sedan 2019. Sedan 2024 har svensk IPI haft en

positiv utveckling, vilket bekräftar bilden av en stigande produktion mätt i fasta priser som framgick av diagram 4.2b och tabell 4.2. I Tyskland har produktionen minskat sedan 2023. Sverige, Europa och Västeuropa har uppvisat en positiv produktionsutveckling sedan pandemin enligt IPI.

Diagram 4.4 Industriproduktionsindex (IPI), SNI B–C, 2019–2026, index 2019M1=100

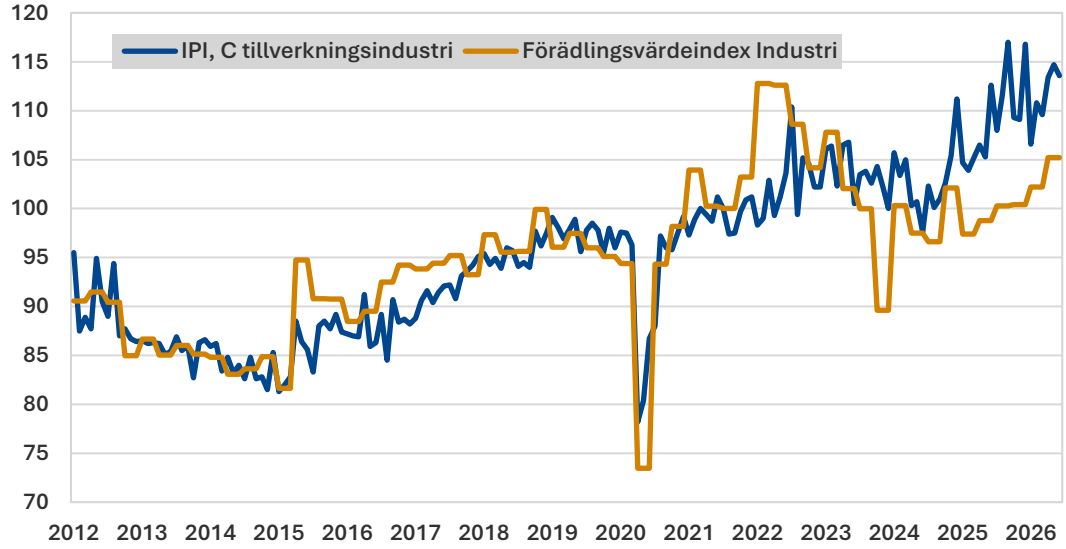

Källa: Macrobond, Eurostat och ONS.

Fördjupning - Skillnader mellan industriproduktionsindex och förädlingsvärde

Vanligtvis är utvecklingen i industriproduktionsindex och förädlingsvärde likartad eftersom båda måtten fångar upp produktionsutvecklingen i industrin. Förädlingsvärdet är en av två komponenter i produktionen, tillsammans med insatsförbrukningen enligt nationalräkenskaperna. Industriproduktionsindex tas fram som en indikator på industriproduktionens utveckling och baseras på industrins leveranser, fastprisberäknat. Det är ett volymindex som ska mäta förändringen i industrins produktion över tid. De senaste åren har dock utvecklingen i IPI och förädlingsvärde divergerat ovanligt mycket, vilket syns i diagrammet nedan.

Diagram F4.1.1 Industriproduktionsindex (IPI) och förädlingsvärde, index 2021M07, fasta priser, 2012M01-2026M06

Källa: SCB

Under 2022 års första kvartal ökade förädlingsvärdet mycket snabbare än industriproduktionsindex, för att sedan sjunka under resten av åren 2022 och 2023. Sedan dess har förädlingsvärdet i industrin inte ”stängt gapet” till industriproduktionsindex.

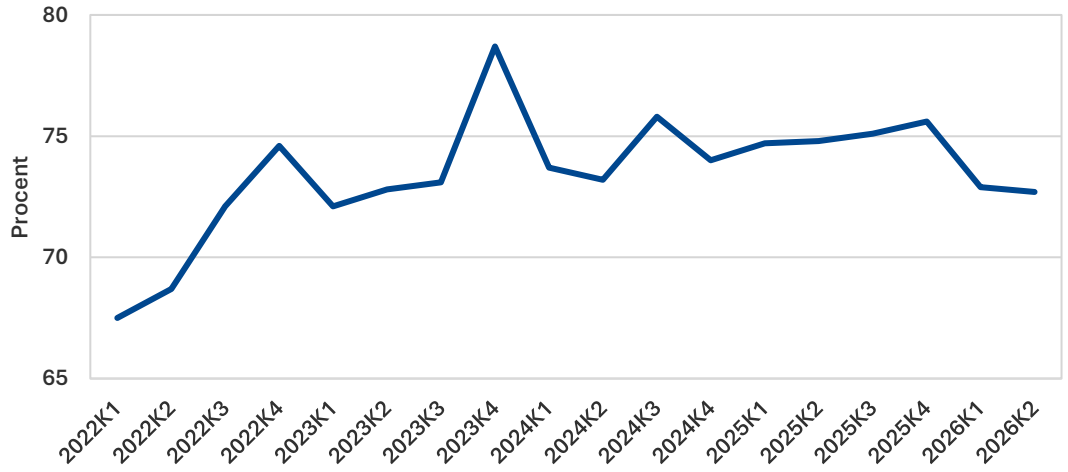
Formeln för produktionen enligt nationalräkenskaperna är:

$$Produktion = Förädlingsvärde + Insatsförbrukning$$

Även om IPI är en indikator och inte beräknas enligt ovan, så har indexet som syfte att uppskatta produktionen[15]. För att utvecklingen mellan produktionen och förädlingsvärdet ska skilja sig åt måste det betyda att insatsförbrukningen utvecklas annorlunda än produktionen. Insatsförbrukningens andel av produktionsvärdet brukar benämnas inputandel. För att förädlingsvärdet ska sjunka i en högre takt än produktionen krävs att inputandelen ökar.

I nationalräkenskaperna redovisas inte insatsförbrukningen per kvartal, men den redovisas i SCB:s databas Ekonomisk statistik på kvartal, som finns tillgänglig från första kvartalet 2022. Diagrammet nedan bekräftar den förväntade bilden: att under åren 2022 och 2023 ökar inputandelen, för att sedan stabiliseras.

Diagram F4.1.2 Inputandelen (insatsförbrukning delat med produktionsvärde), 2022Kv1-2026Kv2

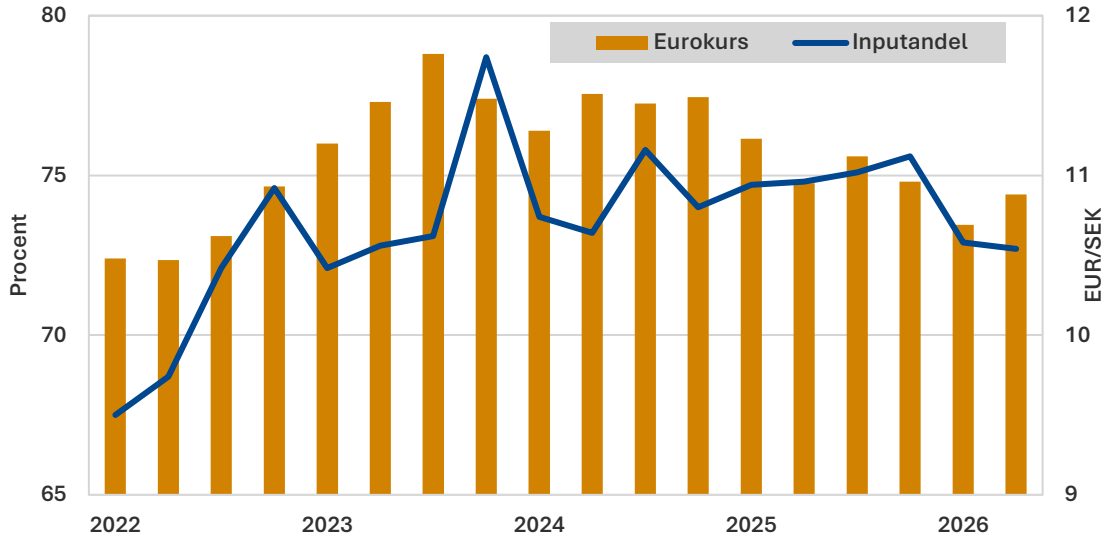
Källa: SCB

Utifrån offentligt tillgängliga data är det svårt att utröna vad den ökade inputandelen beror på. En möjlig förklaring är utvecklingen av kronans växelkurs mot euron. Åren 2022–2023, då inputandelen ökar, sammanfaller med en kontinuerlig försvagning av kronkursen. Därefter har kronkursen först stabiliserats och sedan stärkts en aning. Detta syns i diagrammet nedan. Relationen är inte perfekt, men det är en möjlig förklaring. Även den tidigare nämnda revideringen av nationalräkenskaperna som skedde i maj 2025, där det

[15] För fastprisberäknade uppgifter bidrar dessutom metodskillnaden vid deflatering i stor utsträckning till att förklara skillnaderna mellan produktionen enligt nationalräkenskaperna (NR) och IPI. Utöver att IPI baseras på industrins leveranser skiljer sig måtten också åt genom att förädlingsvärdet enligt NR även inkluderar ytterligare tjänsteförsäljning samt intäkter från patent, licenser, royaltys, merchanting med mera.

gjordes beräkningstekniska förändringar som i korthet rör värdering av lagerprisvinster och -förluster för handelsvaror och insatsvaror, kan påverka.

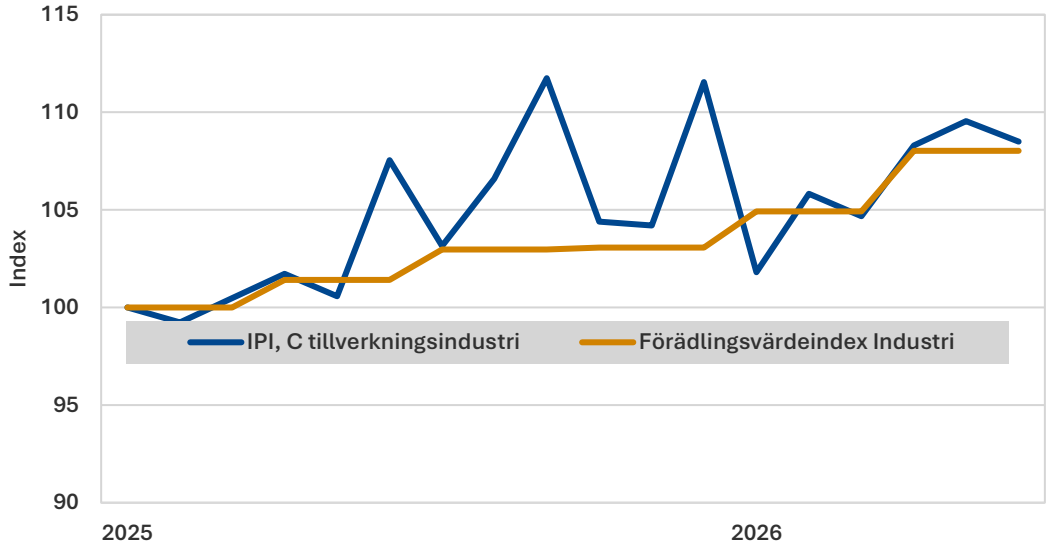
Diagram F4.1.3 Inputandelen och eurokursen, 2022Kv1-2026Kv2

Källa: SCB och Riksbanken

Sedan början av år 2025 har inputandelen stabiliserats, vilket syns i diagrammet nedan genom att industriproduktionsindex och förädlingsvärdet åter följer varandra.

Diagram F4.1.4 Industriproduktionsindex (IPI) och förädlingsvärde, index 2025M01, fasta priser, 2025M01-2026M07

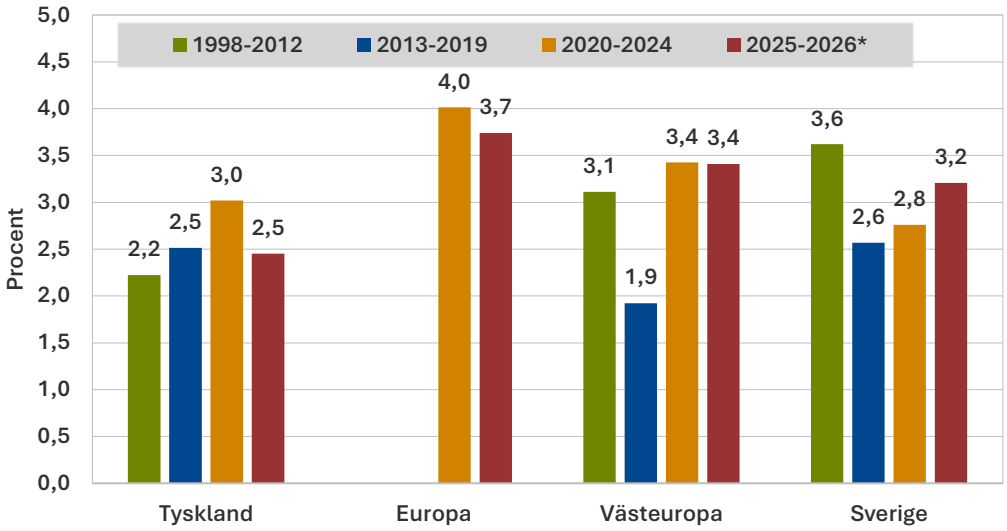
Källa: SCB

4.3 Europeiska arbetskraftskostnader ökar snabbare än svenska

Diagram 4.5 visar den genomsnittliga årliga ökningen av arbetskraftskostnaden i Sverige, Tyskland, och Västeuropa (KIX–vägt) uppdelat på fyra olika perioder mätt i respektive lands nationella valuta. Från och med 2020 redovisas även utvecklingen i Europa (KIX-vägt), enligt det begrepp som introducerades tidigare i kapitlet. I både Sverige och Västeuropa växlade ökningstakterna ner efter finanskrisen. Ökningstakterna var högre i Sverige än i Tyskland

under perioden fram till 2012 medan ökningstakten 2013–2019 var ungefär densamma i de båda länderna. Under perioden 2020–2024 ökade de tyska arbetskraftskostnaderna snabbare än de svenska medan de svenska ökade snabbare 2025–2026. De svenska arbetskraftskostnaderna steg snabbare än i Västeuropa under perioderna 1998–2012 och 2013–2019. Under perioden 2020–2024 var ökningstakten högre i Västeuropa och även 2025–2026 var den något högre. Sedan 2020 har arbetskraftskostnaderna ökat i betydligt snabbare takt i Europa än i Sverige.

Diagram 4.5 Procentuell årlig ökning av arbetskraftskostnaderna i Sverige, Tyskland och Västeuropa (nationell valuta) 1998–2026*

*Källa: Eurostat Labour cost index (LCI), Statbel och Office for National Statistics *Förändringen för 2026 är en uppskattning beräknad på årets första två kvartal. Siffran för Storbritannien är beräknad på ett kvartal.*

Tabell 4.3 redovisar ökningstakten för 2025 och prognosen för 2026. 2025 ökade de svenska arbetskraftskostnaderna med 3,4 procent, de tyska med 2,2 procent, de europeiska med 4,0 procent och de västeuropeiska med 3,6 procent. Prognosen för 2026 visar att ökningstakten sjunker något i Sverige och Europa/Västeuropa, medan den stiger i Tyskland.

Tabell 4.3 Procentuell ökning av arbetskraftskostnaderna i Sverige, Tyskland Europa och Västeuropa 2025 och 2026*

	2025	2026*
Sverige	3,4	3,0
Tyskland	2,2	2,7
Västeuropa	3,6	3,2
Europa	4,0	3,4

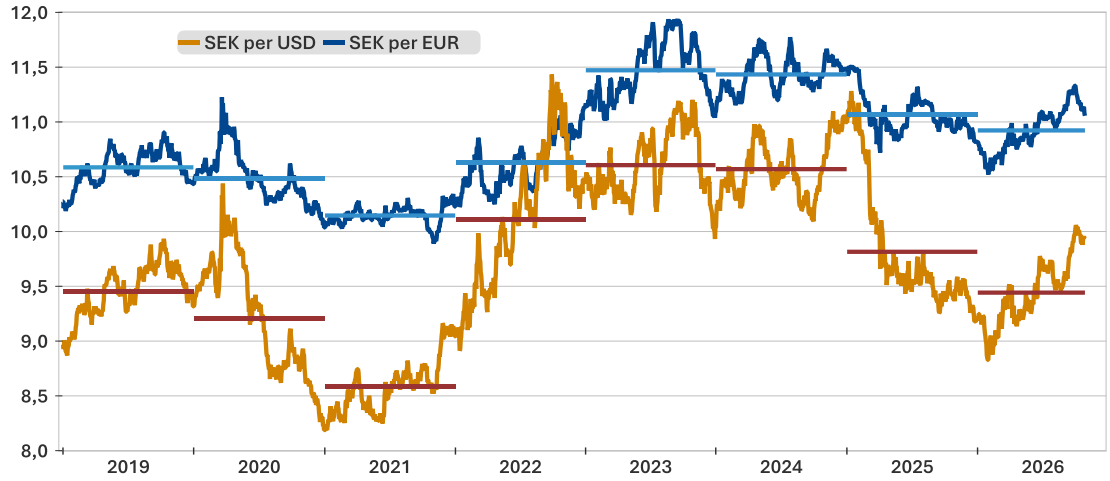
*Källa: Eurostat LCI, Office for National Statistics, Statbel, Riksbanken samt egna beräkningar. *Förändringen för 2026 är en uppskattning beräknad på årets första två kvartal. Siffran för Storbritannien är beräknad på första kvartalet.*

4.4 Stora svängningar i växelkursen

Sedan 2019 har den svenska kronan sammantaget försvagats mot både euron och dollarn, även om det skett betydande svängningar under perioden. Efter en förstärkning under 2020 och 2021 försvagades kronan främst under 2022 och 2023, innan den åter stärktes under

2025 och i viss mån under 2026. I början av 2019 kostade en euro 10,2 kronor och en dollar 9,0 kronor, jämfört med 11,1 respektive 9,9 kronor i slutet av oktober 2026.

Diagram 4.6 Den svenska kronans kurs gentemot euron och dollarn, dagsdata

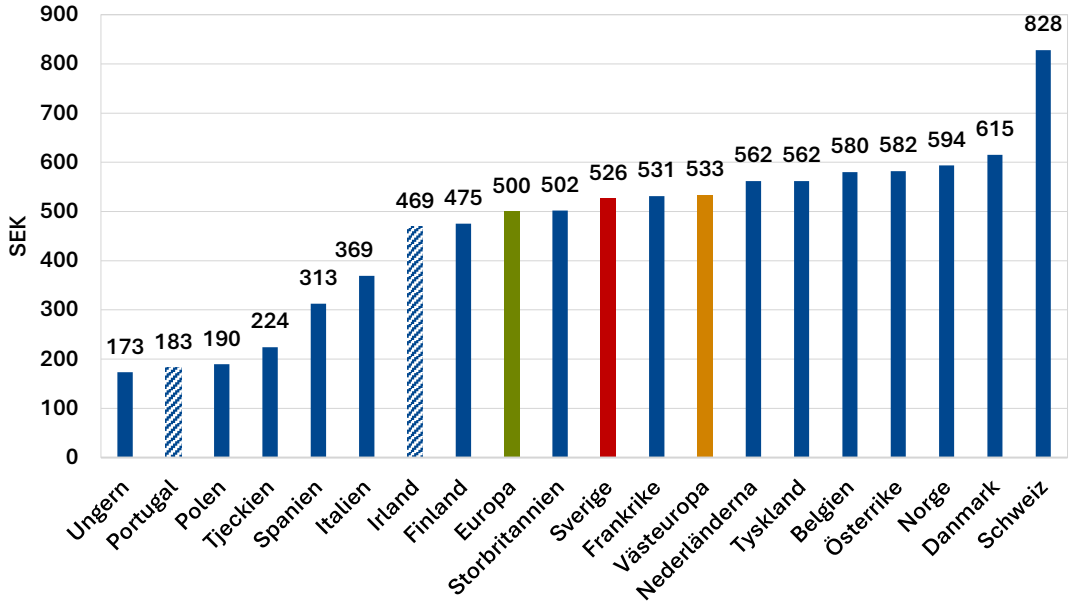
Källa: Macrobond, Riksbanken och egna beräkningar. De horisontella linjerna avser årsmedelvärden.

Små öppna ekonomier som den svenska får ofta en försvagad valuta när den globala ekonomiska osäkerheten är stor på grund av att investerare anser det säkrare att investera i större valutor som exempelvis dollarn och euron. Marknaden har de senaste åren präglats av stora svängningar på börserna samt av ekonomisk oro bland annat till följd av pandemin, Rysslands krig i Ukraina samt inflationskris. Under 2022 och 2023 skedde kraftiga räntehöjningar i USA, vilket drev på kronförsvagningen gentemot dollarn under den perioden. I förhållande till euron har kronförsvagningen varit mindre men omvärldsfaktorerna har bidragit även till denna trend. När inflationen runt om i världen sjönk 2024 och 2025 påbörjade centralbankerna räntesänkningar. Fallande räntor i omvärlden och minskad oro för skenande inflation och ekonomisk kris har bidragit till att stärka kronan i viss mån de senaste åren.

4.5 Arbetskraftskostnader mätt i gemensam valuta

Jämförelser av arbetskraftskostnader mätt i gemensam valuta mellan länder visar att växelkursen har stor inverkan på relativkostnader. I diagram 4.7 visas 2025 års genomsnittliga arbetskraftskostnader per timme i gemensam valuta (SEK). Den lägsta genomsnittliga arbetskraftskostnaden återfinns i Ungern med 173 kronor per timme medan Schweiz hade den högsta på 828 kronor per timme. Den genomsnittliga arbetskraftskostnaden i svensk industri var 526 kronor per timme, vilket är 26 kronor över det europeiska genomsnittet. Staplarna för Irland och Portugal är skuggade eftersom dessa länder inte ingår i sammanvägningen för Europa. De ingår däremot i genomsnittet för Västeuropa (där Polen, Tjeckien och Ungern inte ingår).

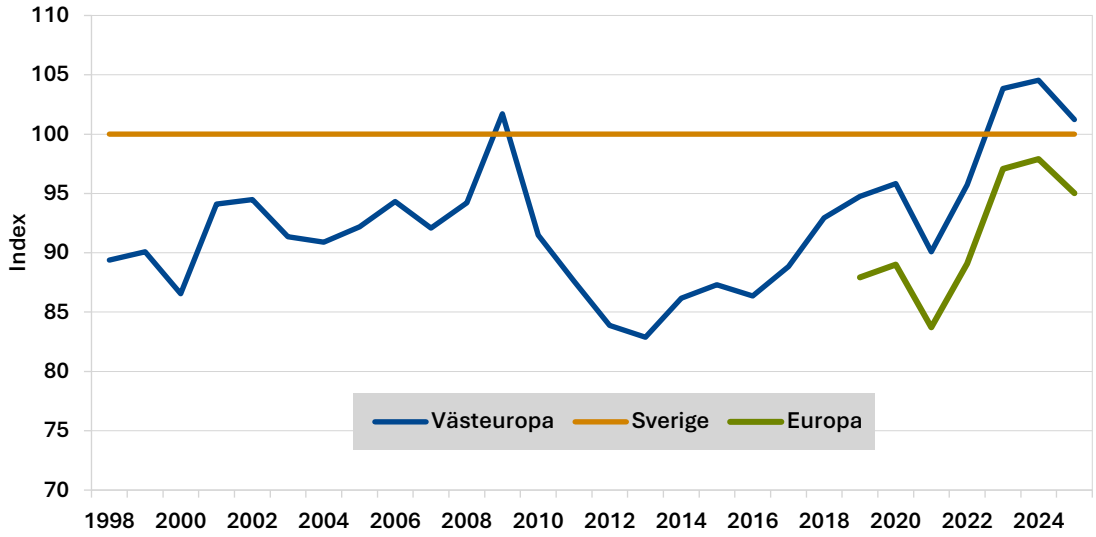
Diagram 4.7 Arbetskraftskostnad per timme, tillverkningsindustrin Europa 2025 (gemensam valuta SEK/h)

Källa: Eurostat LCI, Statbel & Office for National Statistics

I diagram 4.8 presenteras utvecklingen av de västeuropeiska och europeiska ländernas arbetskraftskostnader i förhållande till de svenska sedan 1998 respektive 2019. Sedan 2019 följer de båda kurvorna varandras utveckling i mycket hög utsträckning eftersom länderna som ingår till stor del är överlappande. Eftersom Polen, Tjeckien och Ungern har ett lägre löneläge än de flesta västeuropeiska länder blir arbetskraftskostnaden något lägre när Europa betraktas jämfört med Västeuropa.

Diagram 4.8 Sveriges relativa arbetskraftskostnad jämfört med Västeuropa 1998–2025 och Europa 2019–2025, Sverige=100[16]

Källa: Eurostat LCS, Riksbanken, Eurostat LCI, Statbel, Office for National Statistics och egna beräkningar

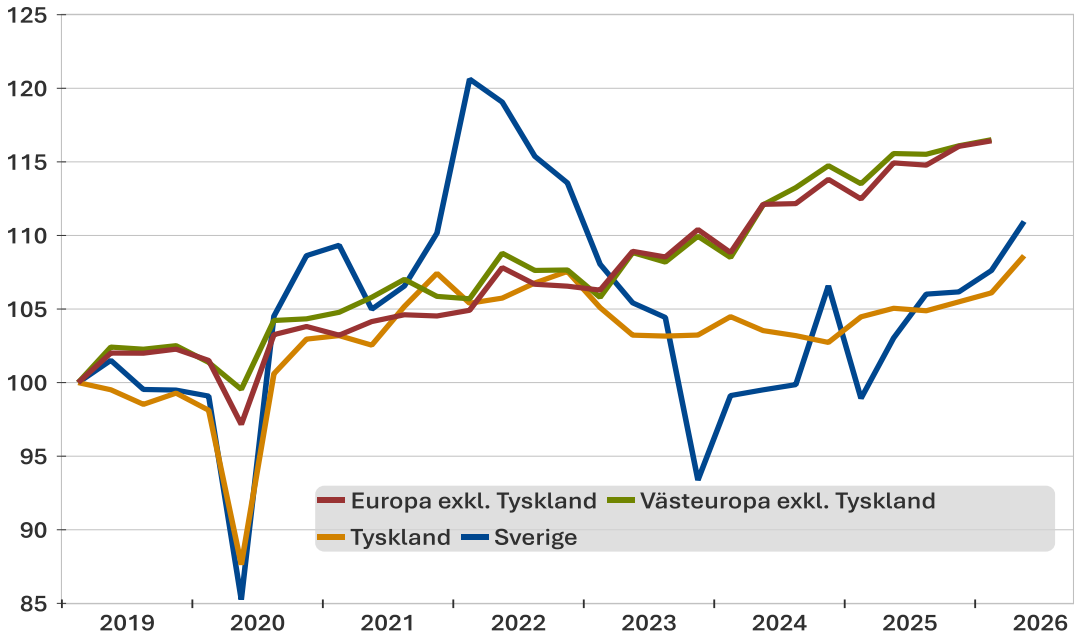
[16] I detta diagram ingår även Schweiz i Västeuropa.

Under industriavtalets första decennium var de västeuropeiska arbetskraftskostnaderna omkring 90–95 procent av de svenska. 2009 var den västeuropeiska arbetskraftskostnaden två procent högre än den svenska. Året därpå sjönk det västeuropeiska snittet i förhållande till det svenska och fortsatte sjunka till och med 2013. En orsak var att kronan stärktes kraftigt mot euron under perioden. Dessutom ökade arbetskraftskostnaderna i snabbare takt i Sverige under denna period. 2014 vände trenden och skillnaden i arbetskraftskostnad minskade mellan Sverige och Västeuropa och har på det stora hela fortsatt att minska. Även skillnaden mellan den svenska och de europeiska arbetskraftskostnaderna har totalt sett minskat sedan 2019. Den minskade skillnaden förklaras delvis av att kronan försvagats gentemot euron och andra europeiska valutor. 2025 hade Västeuropa en procent högre och Europa fem procent lägre arbetskraftskostnad än Sverige. Sedan 2020 har svenska arbetskraftskostnader ökat i långsammare takt än de europeiska/västeuropeiska.

4.6 Produktiviteten ökar 2026

Diagram 4.9 jämför produktivitetsutvecklingen i svensk tillverkningsindustri med utvecklingen i Tyskland och Europa/Västeuropa under perioden 2019–2026. Sedan 2019 har europeisk och västeuropeisk produktivitet utvecklats positivt bortsett från nedgången i samband med pandemin. Utvecklingen i Tyskland har varit betydligt långsammare än i resten av Europa under hela perioden. I svensk industri har produktiviteten rört sig kraftigt uppåt och nedåt under perioden. Sedan början av 2025 har produktiviteten haft en positiv utveckling. Även tysk produktivitet har vänt uppåt de senaste kvartalen, medan utvecklingen i Europa och Västeuropa fortsatt att öka i liknande takt som under de närmast föregående åren.

Diagram 4.9 Produktivitetsutveckling inom tillverkningsindustrin, index 2019K1=100, 2019K1–2026K2

Källa: Macrobond, ECB, ONS, SSB samt egna beräkningar.

Till följd av tidigare nämnda revidering av nationalräkenskaperna har slutsatserna kring produktiviteten i svensk industri ändrats kraftigt mot den bild som gavs tidigare. Före

revideringen uppvisade svensk industri en betydligt mer positiv produktivitetsutveckling under 2024 än den aktuella statistiken visar. Utöver den redan nämnda revideringen steg också de arbetade timmarna i samband med att de definitivberäknades av SCB, vilket bidrar till att minska produktiviteten.

I tabell 4.4 redovisas produktivitetens årliga ökningstakt under perioderna 2019–2024 och 2025–2026. Det framgår att produktiviteten i svensk industri har ökat i betydligt snabbare takt än i Europa/Västeuropa och Tyskland under senaste avtalsperioden. Ökningstakten är beräknad utifrån medelvärdet av kvartalen respektive år.

Tabell 4.4: Årlig ökning av produktiviteten

	2019–2024	2025–2026
Europa exkl. Tyskland	1,9	2,1
Europa	1,6	1,9
Tyskland	0,5	1,9
Sverige	0,1	3,9
Västeuropa exkl. Tyskland	1,8	2,0
Västeuropa	1,5	1,8

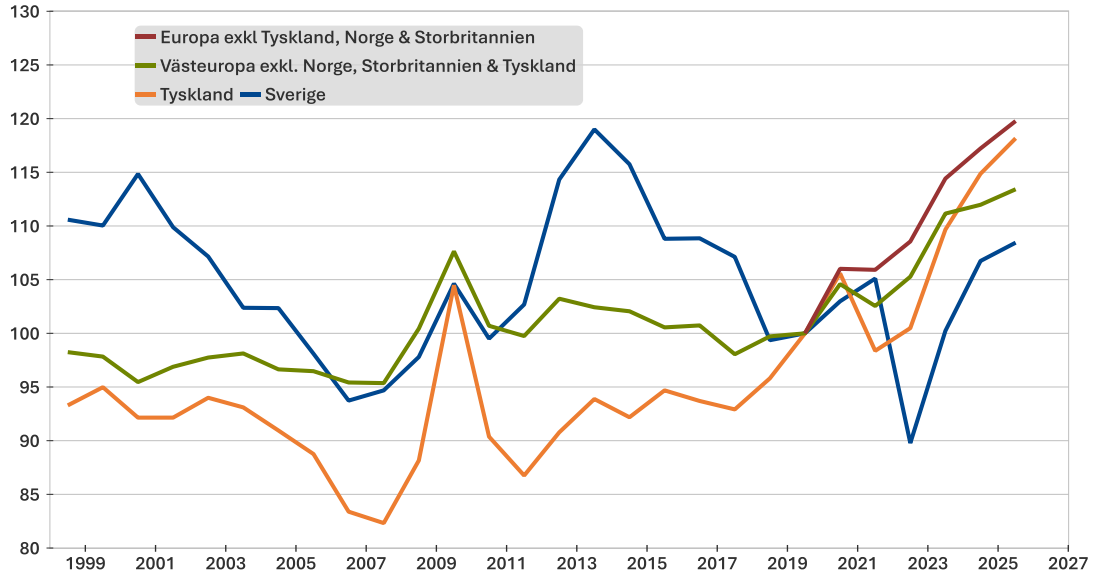
Källa: Macrobond, ECB, ONS, SSB samt egna beräkningar.

4.7 Enhetsarbetskostnad

Enhetsarbetskostnaden är kostnaden att producera en enhet givet arbetskraftskostnaden och produktiviteten. Om arbetskraftskostnaden ökar medan produktiviteten är konstant kommer enhetsarbetskostnaden att öka och vice versa. Om arbetskraftskostnaden och produktiviteten förändras i samma takt hålls enhetsarbetskostnaden konstant. Om Sveriges enhetsarbetskostnad minskar jämfört med andra länder innebär det att Sveriges kostnadsmässiga konkurrenskraft har stärkts. Enhetsarbetskostnaden kan mätas både per timme och per anställd. Sett över en längre tidsperiod är skillnaderna små mellan måtten. I detta avsnitt mäts enhetsarbetskostnaden per timme.

Diagram 4.10 visar att från början av industriavtalsperioden till 2006 sjönk de svenska och tyska enhetsarbetskostnaderna, medan de västeuropeiska låg relativt stilla. Därefter följde en period av stigande enhetsarbetskostnader i både Sverige, Tyskland och Västeuropa till och med 2009. 2010 sjönk enhetsarbetskostnaderna igen och därefter var utvecklingen i Västeuropa relativt plan under det efterföljande decenniet. Den svenska enhetsarbetskostnadens utveckling var mer volatil och har under samma period hunnit både stiga, sjunka och stiga igen. De tyska enhetsarbetskostnaderna sjönk mellan 2009 och 2011, men har sedan dess stigit. Mellan 2022 och 2025 har enhetsarbetskostnaderna ökat i Sverige, Europa /Västeuropa och Tyskland.

Diagram 4.10 Enhetsarbetskostnad inom tillverkningsindustrin i gemensam valuta, index 2019K1 = 100, 1998–2026*

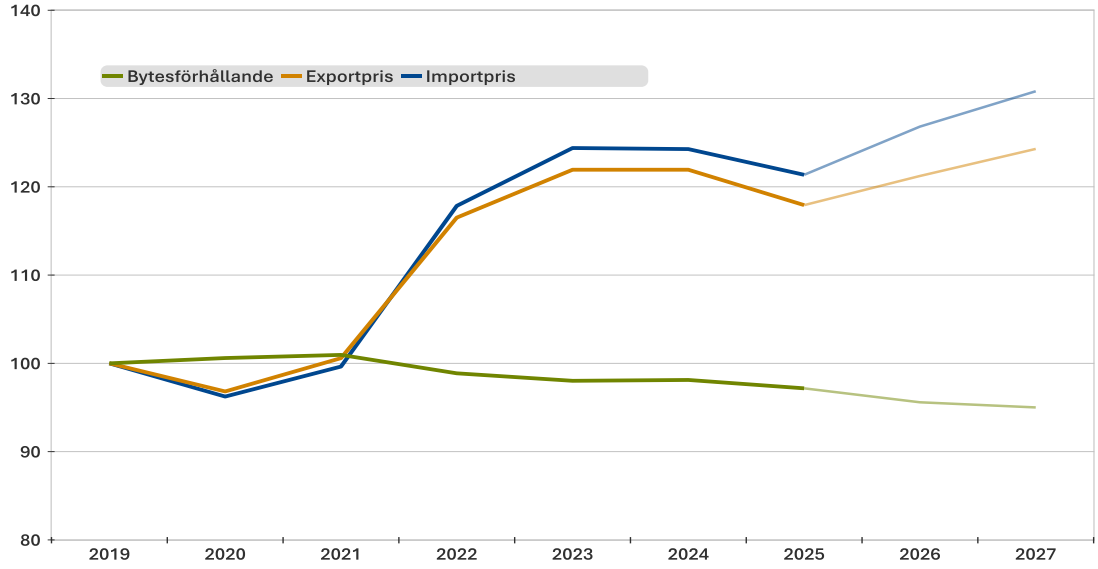

*Källa: Macrobond, ECB, Riksbanken och egna beräkningar. *2026 är en uppskattning utifrån årets två första kvartal.*

4.8 Bytesförhållande

Utvecklingen av priset på den svenska exporten påverkar exportföretagens betalningsförmåga. Däremot har exportprisernas utveckling ingen direkt påverkan på den svenska inflationen. Importprisutvecklingen har å andra sidan stor påverkan på konsumentpriserna och det inverkar också på företagens betalningsförmåga. Hur mycket beror på hur beroende företagen är av importerade produkter. Skillnaderna mellan export- och importprisutvecklingen benämns bytesförhållandet[17]. Om exportpriserna ökar mer än importpriserna förbättras det svenska bytesförhållandet.

Diagram 4.11 Bytesförhållande, export- och importpriser 2019-2027*

*Källa: Macrobond, Konjunkturinstitutet och egna beräkningar. *Prognos.*

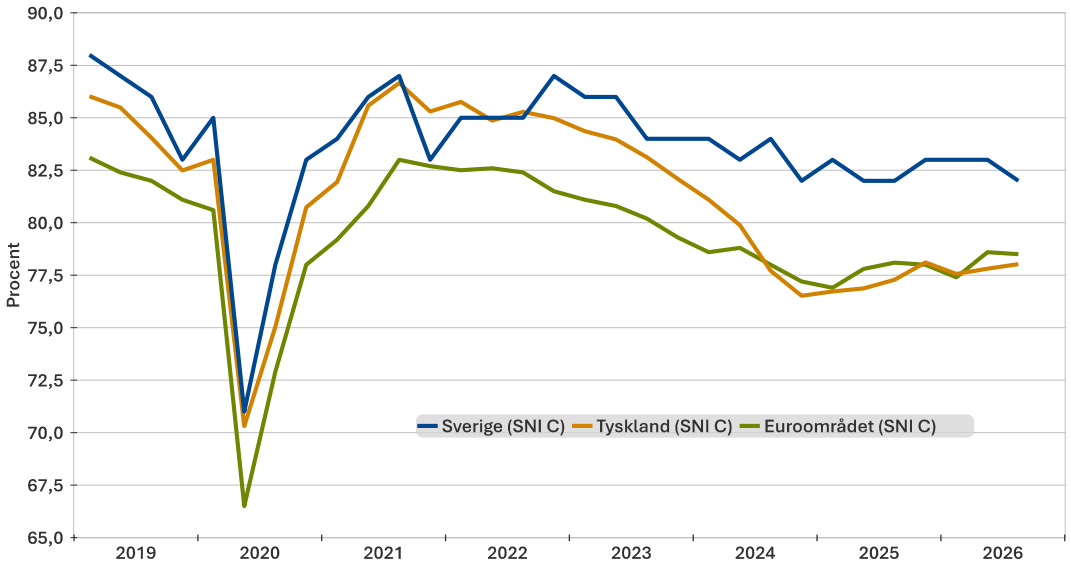
[17] ”Terms of trade” på engelska.

Diagram 4.11 visar prisutvecklingen på Sveriges totala export respektive import av varor och tjänster samt bytesförhållandets utveckling med 2019 som basår (index=100). Förändringen av export- och importpriserna följer ett likartat mönster, men sedan 2022 har importpriserna ökat något mer än exportpriserna. Både export- och importpriserna steg relativt mycket från 2019 fram till 2023, bortsett från ett mindre tapp i samband med pandemin. Eftersom importpriserna har stigit i något snabbare takt än exportpriserna så har bytesförhållandet sjunkit i viss mån över tid och väntas fortsätta sjunka under 2026 och 2027. Det kan leda till en pressad lönsamhet för företagen.

4.9 Sidledes utveckling av kapacitetsutnyttjandet i industrin

Kapacitetsutnyttjandet i industrin anger hur långt från sin fulla potential som industrin producerar. Efter en stark återhämtning efter pandemin vek kurvan neråt under åren 2023–2024 för att sedan ha plana ut under åren 2025–2026 (till andra kvartalet). Kapacitetsutnyttjandet sjunker vanligtvis i en lågkonjunktur och höjs under en högkonjunktur.

Diagram 4.12 Industrins kapacitetsutnyttjande, kvartalsvis i procent 2019K1-2026K2

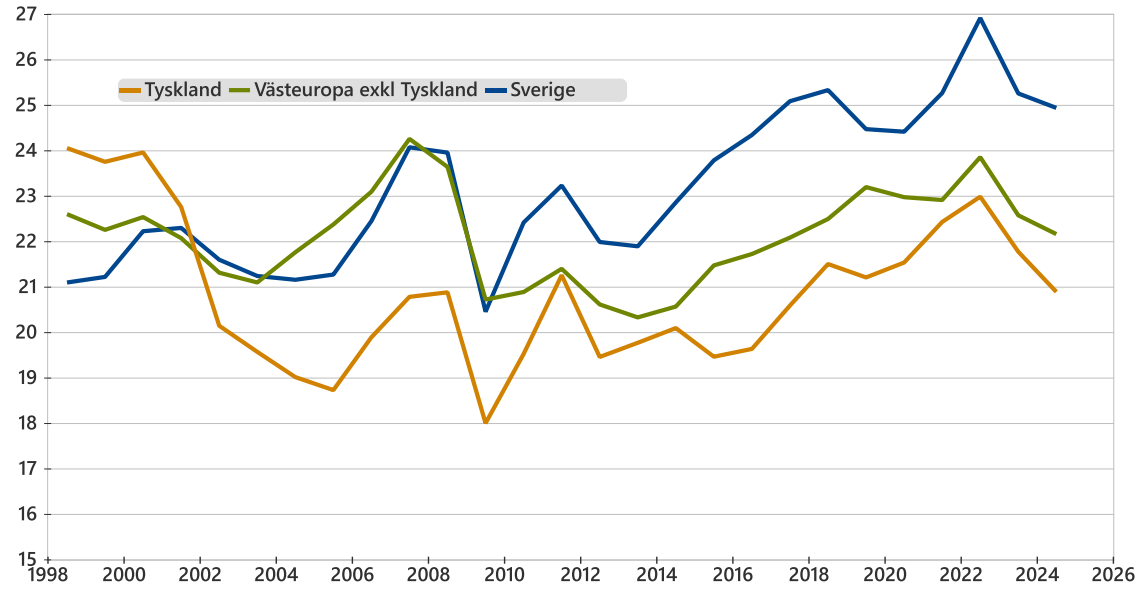
Källa: Konjunkturinstitutet, Eurostat och Ifo Institute

I jämförelse med våra konkurrentländer har nedgången i svensk industri varit mildare – den svenska nivån är densamma som sista kvartalet 2019. Direkt efter covid19-pandemin höll Sverige jämna steg med Tyskland men under åren 2022–2024 divergerade utvecklingen, när Tyskland föll brantare än Sverige.

4.10 Fortsatt höga investeringar

År 2025 uppgick investeringar som andel av BNP i hela ekonomin till 25 procent, vilket är en hög nivå. Sverige har sedan slutet av 1990-talet gått från att investera mindre som andel av BNP än i våra konkurrentländer till att investera mer. Efter att investeringsandelen ökade under mitten av 2010-talet har den nu stabiliserats omkring 25 procent sedan år 2018. Här är det viktigt att påminna sig om att det inte är investeringar som har planat ut – de ökar alltså i samma takt som BNP när kvoten ligger kvar på 25 procent.

Diagram 4.13 Investeringar som andel av BNP, hela ekonomin, procent, 1998–2025

Källa: Macrobond och IMF.

Det svenska investeringsförsprånget håller i sig. Sedan slutet av finanskrisen 2008–10 har Sverige haft en högre investeringskvot än våra konkurrentländer. Sedan pandemins slut har avståndet faktiskt ökat en aning, även om enskilda års utfall ska hanteras med försiktighet.

Det här innebär att investeringarna i Sverige har hållit i sig trots stigande räntor. När räntorna – alltså priset på pengar – stiger borde det innebära minskad investeringsvilja. Så har dock inte varit fallet hittills.

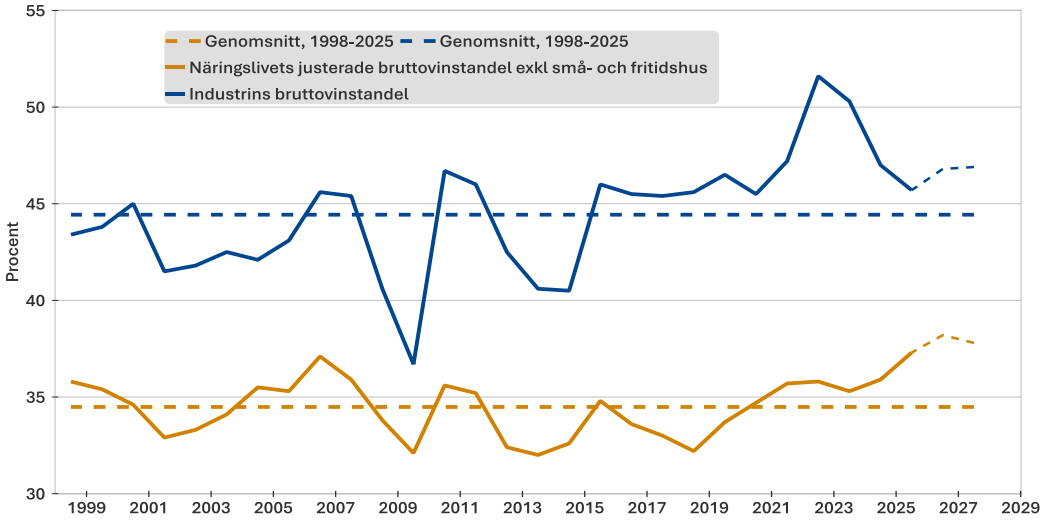
4.11 Vinstandelar väntas stabiliseras framöver

Bruttovinstandelen avser vinstandelen före kostnader för kapitalförslitning. Den visar hur stor del av förädlingsvärdet som återstår för företagen efter att lönekostnaderna har dragits av.

År 2025 uppgick bruttovinstandelen i industrin till knappt 45 procent, vilket är marginellt högre än den genomsnittliga nivån sedan industriavtalets tillkomst i slutet av 1990-talet. Sedan år 2021 har bruttovinstandelen varierat kraftigt. Under åren 2022 och 2023 steg den kraftigt och har sedan dess sjunkit i tre år. De kommande åren 2026–2027 väntas bruttovinstandelen ligga kvar på en nivå strax över det historiska snittet, enligt Konjunkturinstitutets prognos.

Bruttovinstandelen inom industrin är över tid högre än för näringslivet i stort. Men bruttovinstandelen i näringslivet har fortsatt att öka de senaste åren till följd av ökad vinstandel i tjänstesektorn.

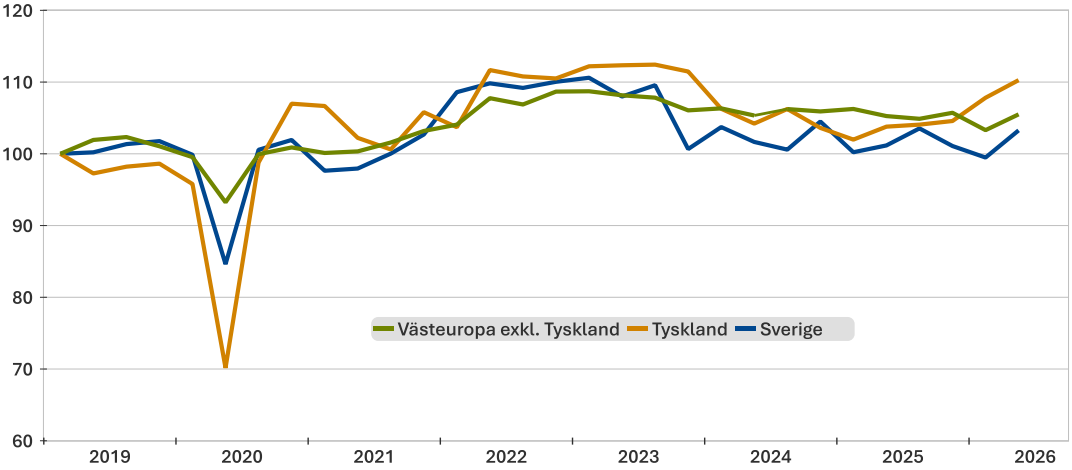
Diagram 4.14 Bruttovinstandel, procent av förädlingsvärdet i industrin och i näringslivet, 1998–2027*

*Källa: Macrobond, SCB:s nationalräkenskaper och Konjunkturinstitutet, *Prognos 2025–2027*

Jämfört med våra konkurrentländer så har utvecklingen i bruttovinstandel varit likartad det senaste decenniet. Sverige utvecklas i linje med Västeuropa, medan bruttovinstandelen i Tyskland har ökat något snabbare än i Sverige.

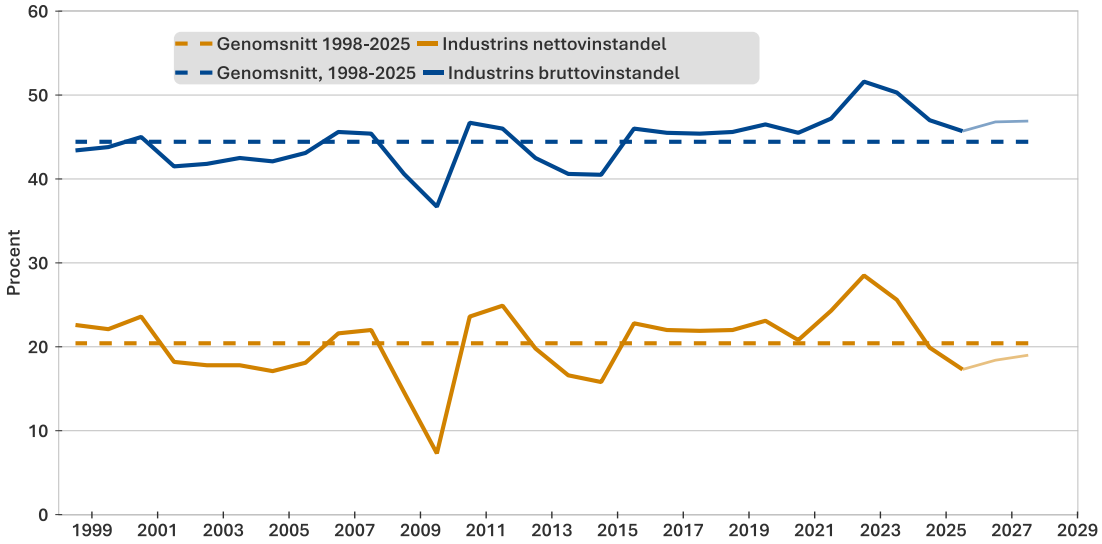
Diagram 4.15 Bruttovinstandel i västeuropeisk tillverkningsindustri, index 2019K1 = 100, 2019K1-2026K2

Källa: Macrobond, Eurostat, ONS samt egna beräkningar

Utvecklingen för nettovinstandelen liknar den för bruttovinstandelen, men nettot ligger i stället något under sitt historiska snitt sedan slutet av 1990-talet. Nettovinstandelen är vinstandelen efter kostnader för kapitalförslitning.

Diagram 4.16 Brutto- samt nettovinstandel, procent av förädlingsvärdet i industrin, 1998–2027*

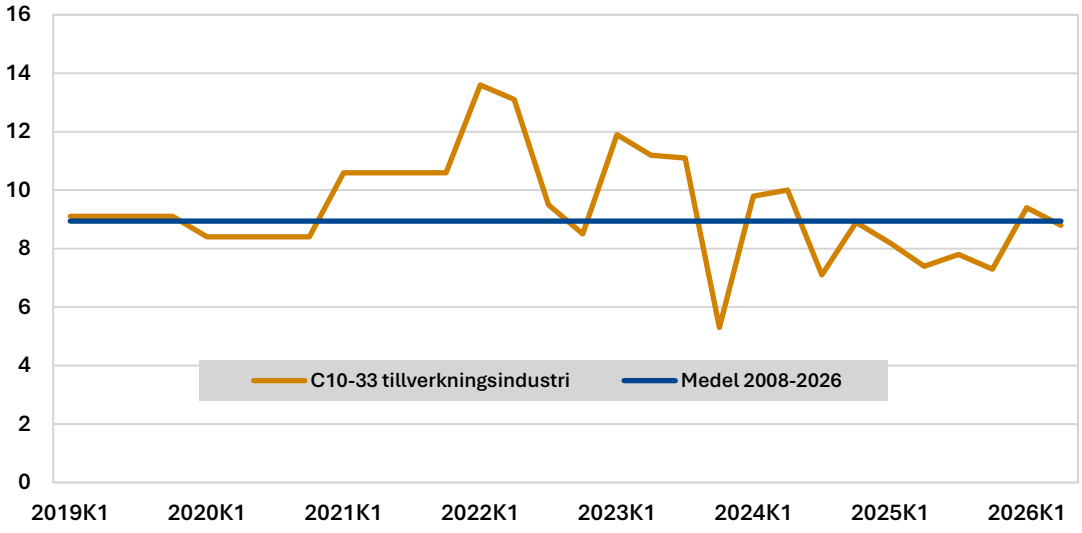

*Källa: Konjunkturinstitutet. *Prognos 2026–2027*

Nedgången under 2025 och 2026 är samtidigt mindre än under tidigare konjunkturnedgångar. En sannolik förklaring till skillnaden mellan brutto- och nettovinstandelen är ökade investeringar i mjukvara. Mellan 2022 och 2024 ökade investeringarna i datorprogram och databaser dubbelt så snabbt som samtliga investeringar i tillverkningsindustrin.

Sett till rörelsemarginalen syns de senaste årens lågkonjunktur tydligare. Rörelsemarginalen hämtas från SCB:s Ekonomisk statistik på kvartal, till skillnad mot brutto- och nettovinstandel som hämtas ur SCB:s nationalräkenskaper.

Diagram 4.17 Rörelsemarginal för tillverkningsindustrin, innan av- och nedskrivningar, 2019-2026

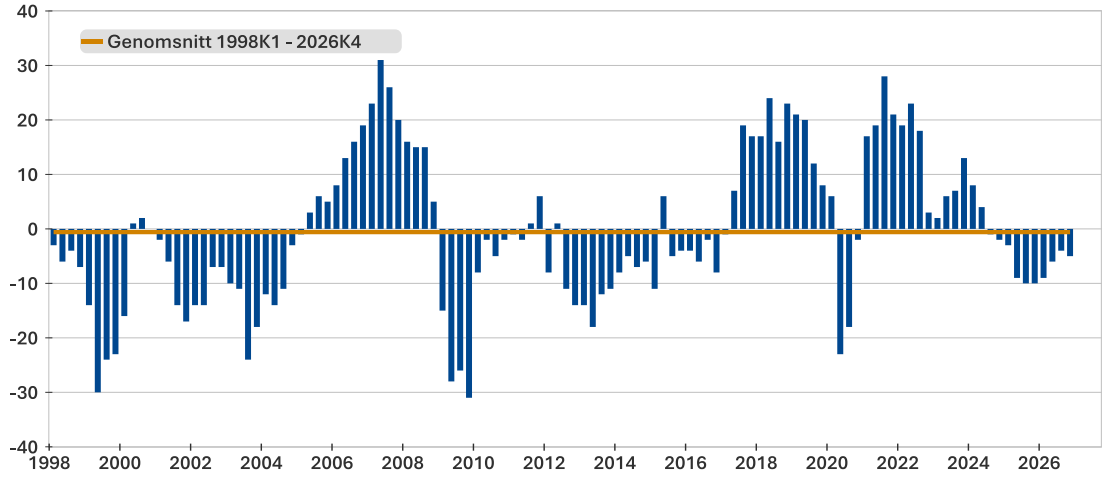

Källa: SCB

Från 2020 till 2022 växte rörelsemarginalen i tillverkningsindustrin till rekordhöga nivåer, för att sedan sjunka tillbaka. År 2025 var det lägsta året sedan år 2013 men de första två kvartalen i år visar att det har skett en vändning. Om trenden håller i sig kommer årets rörelsemarginal att landa i närheten av sitt historiska snitt.

En annan indikator på vinstläget är Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer, där företagen ombeds att själva skatta sin lönsamhet. Företagen får tre alternativ, där de antingen anger att lönsamheten för närvarande är ”God”, ”Tillfredsställande” eller ”Dålig”. Andelen som uppger ”Dålig” dras från andelen som uppger ”God”, medan svaren ”Tillfredsställande” inte räknas med. Om fler uppger ”God” än ”Dålig” blir värdet positivt och om fler uppger ”Dålig” än ”God” blir värdet negativt.

Diagram 4.18 Lönsamhet i tillverkningsindustrin, nulägesomdöme, God-Dålig, 1998K1-2026K4

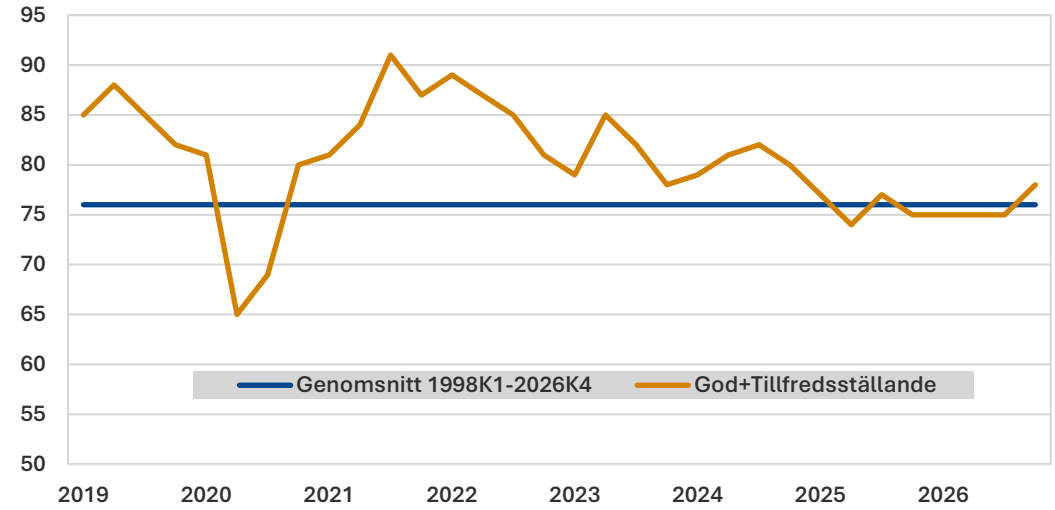

Källa: Konjunkturinstitutet

De senaste två åren har präglats av en negativ syn på lönsamheten enligt det här måttet. Det är dock värt att poängtera att vanligtvis uppger 50–60 procent av företagen att lönsamheten är ”Tillfredsställande”, vilka då alltså räknas bort.

Om man i stället tittar på andelen som svarar antingen ”God” eller ”Tillfredsställande” noteras en viss nedåtgående trend de senaste åren, men ett relativt stabilt mått. En dryg femtedel uppger att lönsamheten är ”God” medan drygt hälften uppger att lönsamheten är ”Tillfredsställande”. Sammantaget uppger tre av fyra företag att lönsamheten är ”God” eller ”Tillfredsställande”.

Diagram 4.19 Lönsamhet i tillverkningsindustrin, nulägesomdöme, God+Tillfredsställande, 2019K1-2026K4

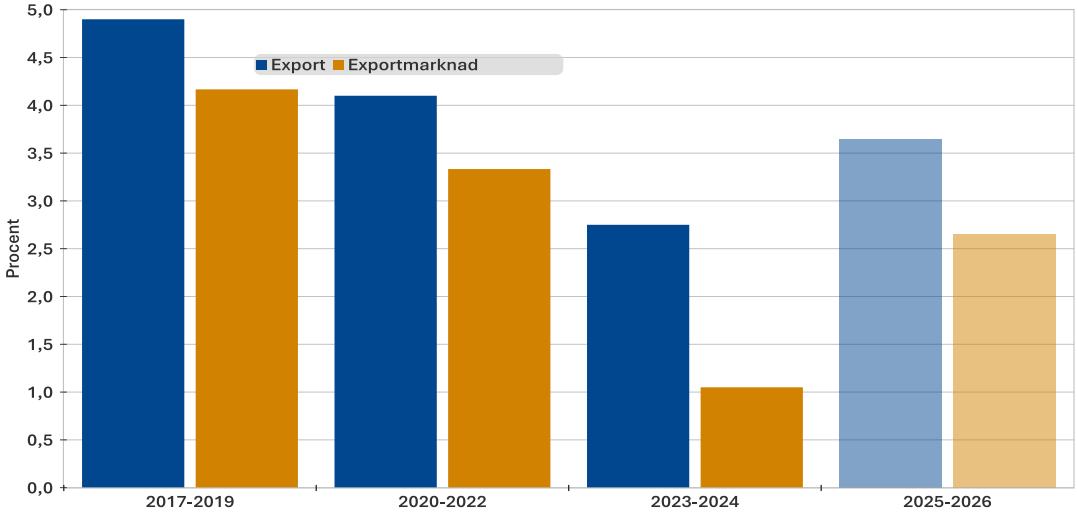
Källa: Konjunkturinstitutet

4.12 Svensk export väntas förstärkas ytterligare jämfört med omvärlden

Ett sätt att mäta svensk konkurrenskraft internationellt är att titta på hur svensk export utvecklas i relation till utvecklingen av den svenska exportmarknaden. Om svensk export utvecklas snabbare än den svenska exportmarknaden innebär det att Sverige tar marknadsandelar gentemot omvärlden – om svensk export utvecklas sämre förlorar vi marknadsandelar.

Sedan perioden 2017–2019 har svensk export kontinuerligt vuxit snabbare än exportmarknaden – något vi inte gjorde i perioden 2013–2016 exempelvis. Även perioden 2025–2026 väntas vi växa snabbare än omvärlden.

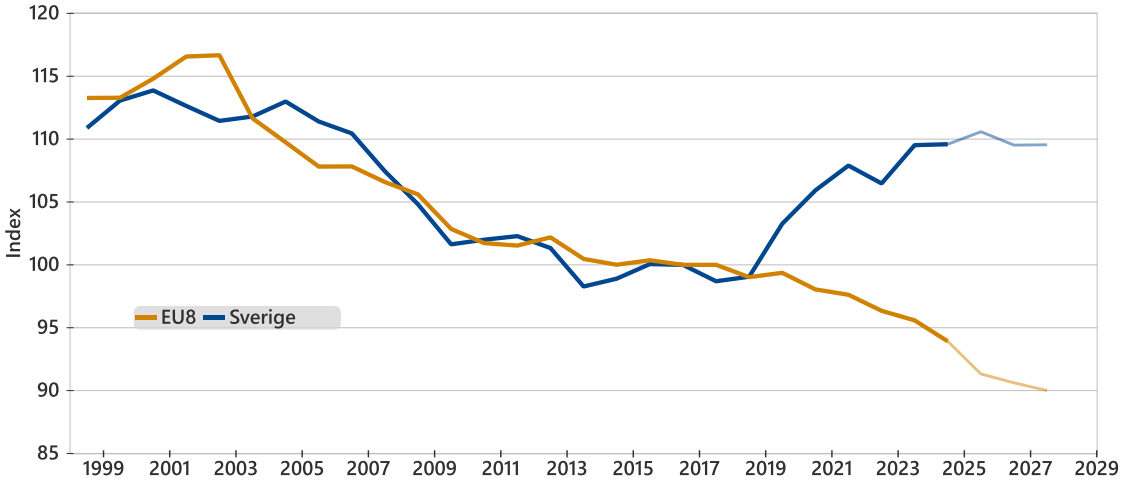
Diagram 4.20 Marknadstillväxt och svensk export av varor och tjänster, 2017–2026*, årsgenomsnitt per period, procentuell förändring

*Källa: Konjunkturinstitutet och Macrobond, *2025–2026 är en prognos*

Här står Sverige i kontrast till andra västeuropeiska länder. Medan EU8[18] sedan 2019 har tappat marknadsandelar har Sverige i stället tagit marknadsandelar. Det är ett styrketecken för svensk industri.

Diagram 4.21 Exporttillväxt i förhållande till exportmarknadstillväxt, index 2016=100, 1998-2027*

*Källa: Macrobond och OECD Economic outlook. *2025-2027 är prognoser.*

4.13 Sammanfattning

En genomgång av ett antal konkurrenskraftsindikatorer visar att svensk industri fortsatt står sig väl i den internationella konkurrensen. Samtidigt ger de reviderade nationalräkenskaperna en mindre stark bild av utvecklingen av förädlingsvärdet åren närmast efter pandemin än vad tidigare statistik visat.

Enligt nationalräkenskaperna har den svenska industriproduktionen efter en kraftig upp- och nedgång utvecklats positivt under både 2025 och 2026, mätt i fasta priser. Mätt i löpande priser har industriproduktionens utveckling planat ut sedan 2023. Samtidigt har produktionen i Europa/Västeuropa ökat sedan 2019, bortsett från en tillfällig nedgång i samband med pandemin. Industriproduktionsindex visar att utvecklingen varit något mer positiv i Sverige än i Europa/Västeuropa de senaste åren. Utvecklingen har också varit starkare än i Tyskland, där industriproduktionen har minskat både i fasta priser och enligt industriproduktionsindex.

Den svenska industrins förädlingsvärdepriser har sjunkit i viss mån de senaste åren, men har totalt sett stigit med 16 procent sedan 2019. Produktiviteten i svensk industri har vänt uppåt sedan början av 2025 och utvecklingen under 2026 har varit tydligt positiv. De svenska arbetskraftskostnaderna har sedan 2020 ökat långsammare än i Europa och Västeuropa. Sveriges relativa kostnadsläge gentemot Europa/Västeuropa har förbättrats de senaste åren, vilket har stärkt den kostnadsmässiga konkurrenskraften. 2025 uppgick arbetskraftskostnaden till 526 kr i svensk industri, 500 kr i europeisk och 533 kr i

[18] I EU8 ingår Tyskland, Nederländerna, Belgien, Frankrike, Italien, Finland, Danmark och Österrike med KIX-vikter. Danmark har haft en minst lika positiv utveckling som Sverige medan Tyskland är det land som drar ned jämförelsegruppen.

västeuropeisk industri. Sverige har haft en klart långsammare ökning av enhetsarbetskostnaderna än både Tyskland och Europa under senare år.

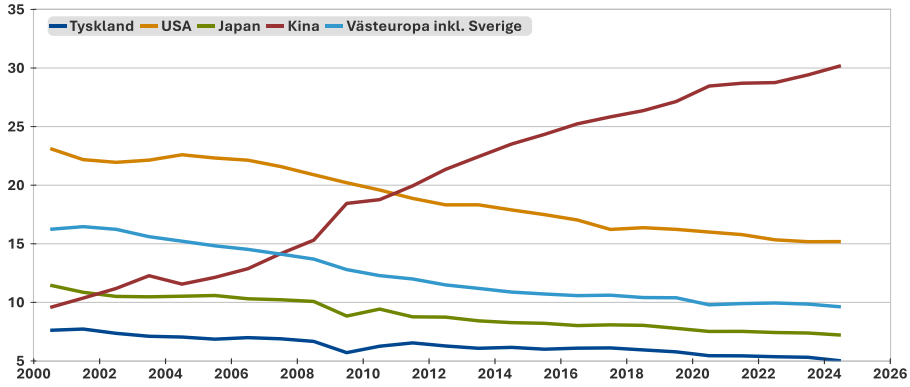
Kapacitetsutnyttjandet är under genomsnittliga nivå men nedgången har varit milda för en lågkonjunktur. Industrins vinster är nära det hostiriska genomsnittet enligt flera olika indikatorer. Investeringarna utvecklas starkare i Sverige än i jämförbara länder och svensk export tar marknadsandelar.

Tiden framöver är osäker men prognoserna framåt pekar på att vinstandelarna och exporten ska stabiliseras eller förbättras en aning de kommande åren. En mild nedgång jämfört med omvärlden och stabilisering framöver är tecken på att industrin i Sverige har gjort rätt avvägningar för att stärka konkurrenskraften och att det väntas fortsätta de kommande åren.

Fördjupning – Ökad konkurrens från Kina och Visegradländerna

Sedan början av 2000-talet har den globala tillverkningsindustrins tyngdpunkt förskjutits mot framför allt Kina. Landets andel av det globala förädlingsvärdet har vuxit snabbt, medan traditionellt industristarka västländers andelar minskat. Den kinesiska industrin har under denna period blivit alltmer avancerad, rört sig högre upp i värdekedjorna och är idag världsledande inom tillverkning av exempelvis solceller och elbilar. Utvecklingen speglar både Kinas expansion och att en större del av världens industriproduktion till följd av ökad globalisering även sker i andra delar av Asien, Nordamerika samt i Central- och Östeuropa.

Diagram F4.2.1 Andel av förädlingsvärde inom global tillverkningsindustri, procent

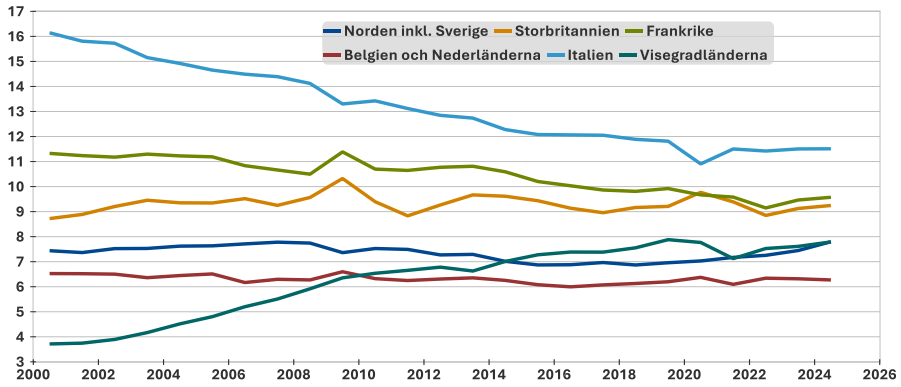

Källa: Macrobond, UNACTAD och egna beräkningar

Inom Europa har det skett stora förändringar där Frankrikes och framför allt Italiens andel av förädlingsvärdet inom tillverkningsindustrin minskat. Samtidigt har de så kallade Visegradländerna (Polen, Tjeckien, Slovakien och Ungern) ökat sin andel kraftigt med Polen som största motorn. Tysklands andel av förädlingsvärdet har legat runt 30 procent under hela 2000-talet om än med en viss nedåtgående trend de senaste åren. Storbritannien, Belgien och Nederländernas andelar har varit relativt stabila vilket också är fallet för de nordiska länderna. Inom Norden har utvecklingen i Sverige och i Norge varit sidledes medan Finlands andel minskat och Danmarks andel ökat. Visegradländernas framfart har alltså

hittills inte skett som en konsekvens av en minskande andel för Norden eller Tyskland utan snarare av att andra stora ekonomier som Italien och Frankrike tappat industriell mark.

Diagram F4.2.2 Andel av förädlingsvärde inom tillverkningsindustrin i EU, Norge och Storbritannien, procent

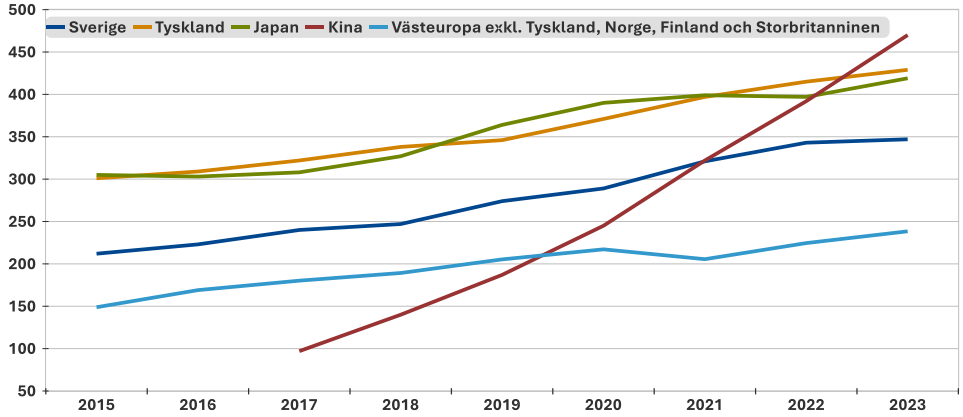

Källa: Macrobond, UNCTAD och egna beräkningar

Stora kinesiska investeringar i robotar och patent

Kinas snabba industriella utveckling beror till en inte obetydlig del på stora statliga stöd vilka bland annat använts för storskaliga investeringar i industrin. Ett exempel är att Kina snabbt har byggt ut sin tekniska kapacitet genom användningen av industrirobotar där antalet per 10 000 anställda mer än fyrdubblats sedan 2015. Kina har därmed passerat både Tyskland och Japan vilka traditionellt har mycket robotar i sin industriproduktion. Robotdensiteten har ökat i alla jämförbara länder under tidsperioden. Så även i Sverige som är ett av de länder i Västeuropa med högst antal robotar per 10 000 anställda. Jämfört med det KIX-vägda genomsnittet har den svenska utvecklingen varit starkare än i Västeuropa.

Diagram F4.2.3 Antal robotar i tillverkningsindustrin, per 10 000 anställda

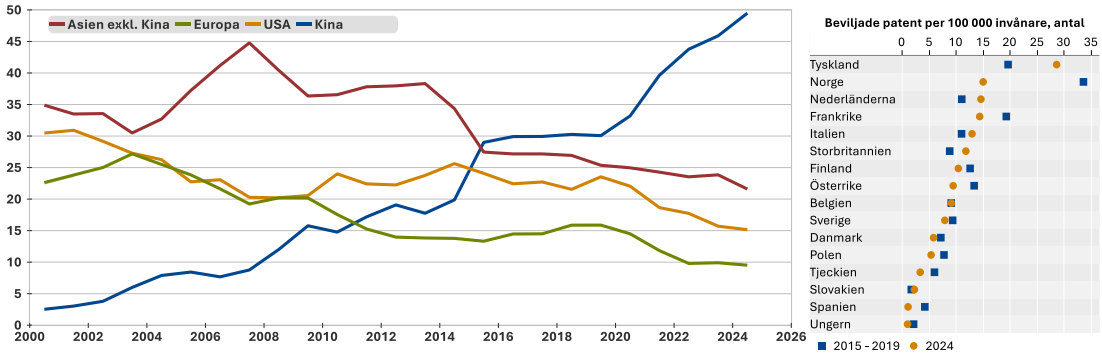
Källa: Macrobond, International Federation of Robotics och egna beräkningar

Kinas andel av världens nya patent har också vuxit snabbt i takt med ökade investeringar. Nästan hälften av alla nya patent registrerades i Kina under 2024 vilket är en kraftig ökning även jämfört med den senare delen av 2010-talet då Kinas andel var 30 procent. En stor kvantitativ ökning i antal patent behöver inte nödvändigtvis betyda att patentens kvalité ökat i samma utsträckning, vilket industrins ekonomiska råd noterar i sin senaste rapport[19].

[19] ”Den nya konkurrensen från Kina”, Industrins Ekonomiska Råd 2026.

För USA, Europa och resterande delar av Asien har trenden varit en minskande andel av nya patent. Inom Europa utmärker sig Sverige varken positivt eller negativt utan har ett genomsnittligt antal per 100 000 invånare.[20]

Diagram F4.2.4 Andel av världens beviljade nya patent, procent

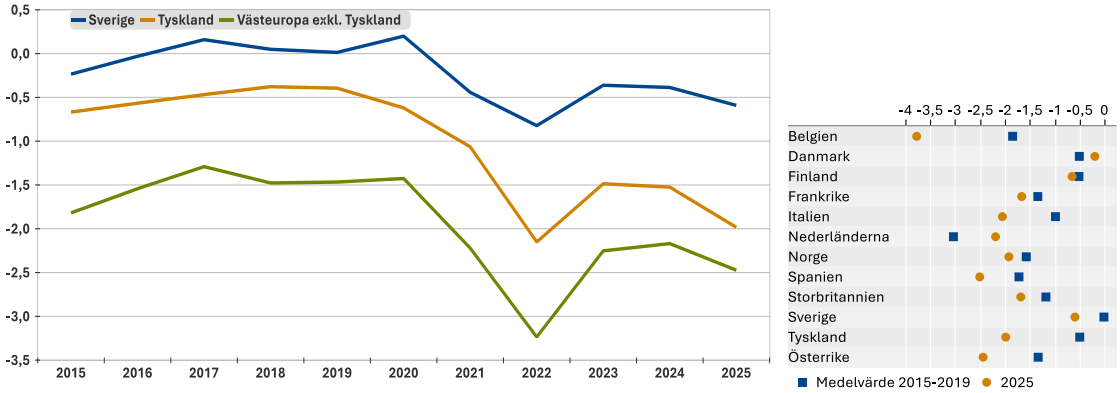

Källa: Macrobond, World Intellectual Property Organization och egna beräkningar

Västeuropas handel med Kina

Kinas utveckling har varit särskilt anmärkningsvärd sedan början av 2020-talet vilket syns tydligt i handelsstatistiken. I samtliga västeuropeiska länder med undantag för Nederländerna och Danmark har handelsunderskottet gentemot Kina ökat. Det svenska handelsunderskottet har växt i långsammare takt än i ett KIX-vägt genomsnitt av västeuropeiska länder, vilket delvis förklaras av ett för svensk del positivt tjänstenetto. Kina har särskilt växt i branscher där Tyskland tidigare varit ledande. Handelsutvecklingen har därför varit dramatisk för tysk del med en ökning i handelsunderskott från -0,5 procent av BNP perioden före pandemin till -2 procent av BNP förra året. Exporten av tyska motorfordon till Kina har gått från att öka med 7 procent per år under 2010-talet till att minska med ungefär 12 procent per år hittills under 2020-talet.

Diagram F4.2.5 Handelsbalans med Kina, procent av BNP

Källa: Macrobond, nationella statistikmyndigheter och egna beräkningar

[20] Att det i Sverige registreras färre patent betyder inte att innovationskraften i ekonomin är sämre, utan kan bero på att registrering av patent är mer skattemässigt gynnat i andra europeiska länder. Tjänstehandeln med immateriella rättigheter (där patent ingår) har ökat vilket talar för att företagen i högre grad planerar i vilket land de har sina patent.

Fler europeiska jobb kan kopplas till export till Kina

Det ökade handelsutbytet med Kina har hittills inneburit att fler jobb i Sverige och i Europa kan kopplas till exporten till landet. Enligt en rapport från Facken inom industrins produktivitetskommission sysselsätts 80 000 personer i Sverige av exporten till Kina, vilket är en sjufaldig ökning sedan mitten av 1990-talet.[21] 36 000 av jobben finns inom industrin vilket nästan är en fördubbling jämfört med 2008. Industrisysselsättningen med koppling till exporten till Kina har också ökat i Västeuropa, Tyskland, Visegradländerna samt i USA under denna tidsperiod. I Tyskland tredubblades antalet industrijobb med koppling till Kinaexporten. I resten av Västeuropa ökade jobben med en något större faktor och jobben i Visegradländerna har femdubblats. I USA har jobben fördubblats. Ett ökat handelsutbyte har alltså inneburit fler arbetstillfällen. Det är dock inte nödvändigtvis någon garanti för att det också kommer vara så i framtiden när Kina nu konkurrerar högre upp i värdekedjorna i branscher som många västländer också är ledande i.

Tabell F4.2.1 Industrisysselsättning efter export till Kina, tusentals personer

	2000 - 2009	2010 - 2019	2022
Export till Kina, Sverige (antal)	18	28	36
Export till Kina, Tyskland (antal)	203	530	607
Export till Kina, Västeuropa (antal)	217	515	732
Export till Kina, Visegradländerna (antal)	12	37	51
Export till Kina, USA (antal)	219	440	407

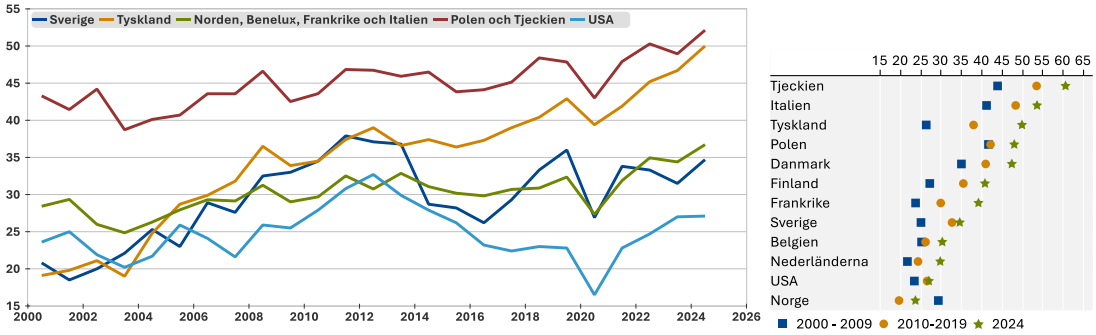
Källa: Macrobond, OECD och egna beräkningar

Högre konkurrens från Kina och Polen, men andra länder mer än Sverige

Kina och Visegradländernas ökade andelar av den globala tillverkningsindustrin har inneburit att konkurrensen för västländerna har ökat. Ett sätt att bedöma hur konkurrenssituationen ser ut är att jämföra i vilka varugrupper som länder har sina respektive komparativa fördelar. Det vill säga de varor som landet är relativt bra respektive dåligt på att producera. En stor överlapp i komparativa fördelar (industristruktur) kan tolkas som hög konkurrens mellan länderna. I alla västeuropeiska länder med undantag för Norge har andelen produktgrupper där komparativa fördelar överlappar med Kina ökat sedan början av 2000-talet. Tjeckien, Italien och Tyskland hade 2024 störst överlapp, på omkring 50 procent eller mer. Sverige ligger ungefär i mitten och har sedan 2015 följt en utveckling nära det KIX-vägda genomsnittet för övriga Norden, Beneluxländerna, Frankrike och Italien. Den tyska utvecklingen sticker ut med en kontinuerlig ökning även när utvecklingen varit sidledes i grannländerna i Västeuropa. Detta är ett ytterligare tecken på att Tyskland hittills har påverkats mer av konkurrensen från Kina än andra jämförbara länder inklusive Sverige.

[21] https://arenaide.se/rapporter/kinas-betydelse-for-svensk-ekonomi/

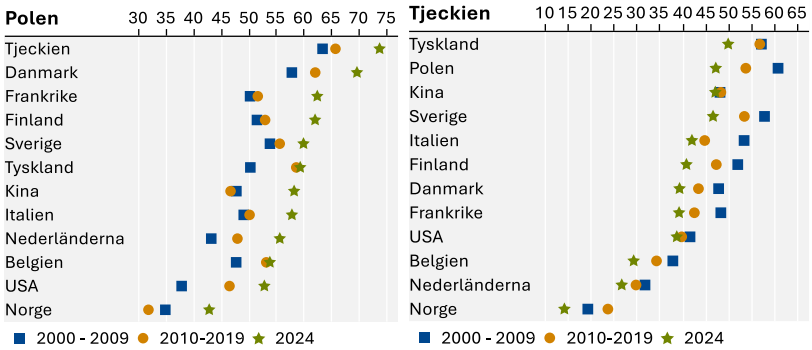
Diagram F4.2.6 Andel produktgrupper där komparativa fördelar överlappar med Kina, procent

Källa: Macrobond, UNCTAD (RCA) och egna beräkningar

En ökning i andel överlappande produktgrupper framkommer även när analysen görs med Polen som jämförelseland. Tjeckien och Danmark sticker ut med de största överlappen på 70 procent eller mer. Sverige och Tysklands komparativa fördelar överlappar också i relativt hög grad, med ungefär 60 procent. Samtidigt är ökningen för svensk del mindre än för de flesta andra västeuropeiska länderna. Jämfört med Tjeckien har andelen produktgrupper där komparativa fördelar överlappar minskat för nästan alla länder. Detta är förvånande då landet haft en god ekonomisk utveckling sedan EU-inträdet 2004 vilket skulle tala för en utveckling mer i linje med Polen och Kina. Överlappet var dock redan högt under 2000-talet och det är möjligt att industristrukturen i Tjeckien utvecklats i en mer specialiserad riktning.

Diagram F4.2.7 Andel produktgrupper där komparativa fördelar överlappar med Polen eller Tjeckien

Källa: Macrobond, UNCTAD (RCA) och egna beräkningar

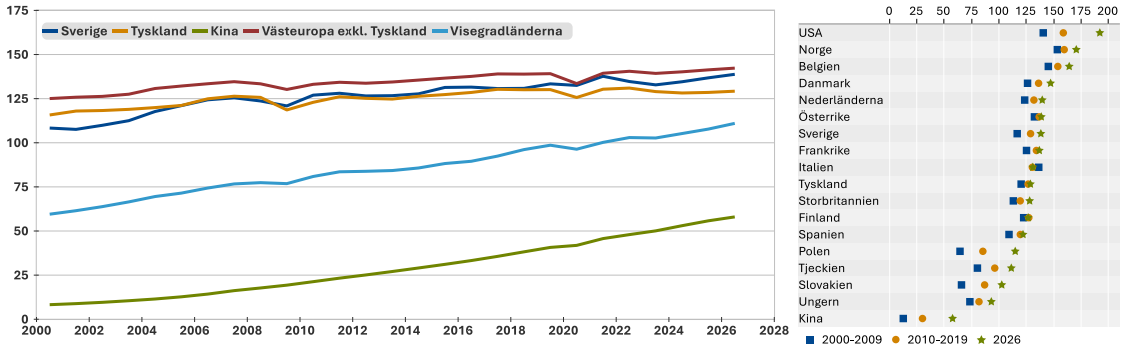
Lägre produktivitet och löner i Kina och Visegradländerna

Kina och Visegradländernas starka ekonomiska utveckling under 2000-talet har medfört en stark produktivitetstillväxt och länderna har börjat närma sig produktivitetsnivån i Västeuropa. Sett till måttet för hela ekonomin finns dock fortfarande betydande skillnader.[22] Sverige har en något lägre produktivitetsnivå än ett KIX-vägt genomsnitt av västeuropeiska länder men under 2000-talet har avståndet krympt då Sverige haft en starkare utveckling. Tyskland har haft en relativt svag utveckling samtidigt som USA:s produktivitet växt mycket snabbt, särskilt efter pandemin. Visegradländerna har en klart högre produktivitetsnivå än Kina och det är framför allt Polen som haft en mycket stark

[22] Detta avsnitt använder produktivitetsmåttet för hela ekonomin då statistiken för Kinas tillverkningsindustri bygger på osäkra uppskattningar om sysselsättning från ILO. Skillnaderna i produktivitetsnivå är förmodligen betydligt mindre inom vissa mer teknikintensiva branscher där Kina är ledande.

produktivitetstillväxt. Kina har också haft en stark produktivitetstillväxt, om än från en låg nivå. Idag har Kina en produktivitetsnivå i hela ekonomin som ungefär motsvarar den polska under 2000-talet.

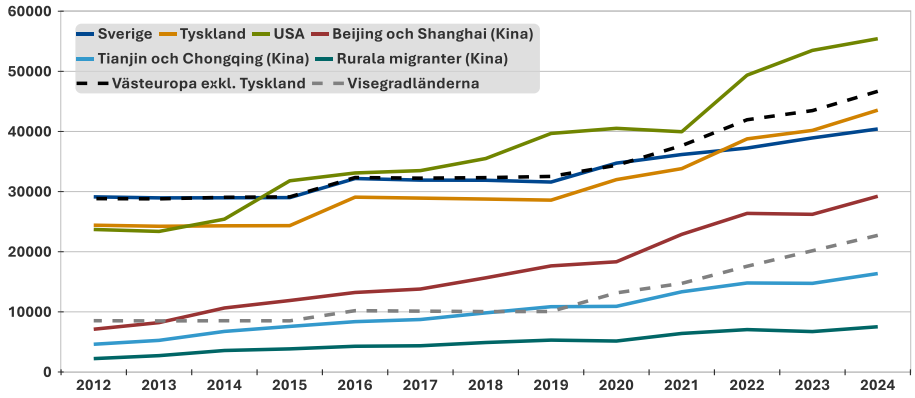
Diagram F4.2.8 Produktivitet i hela ekonomin, USD (PPP), tusental

Källa: Macrobond, Cenference board och egna beräkningar

Månadslönerna i Kina och Visegradländerna har också närmat sig nivåerna i USA samt ett KIX-vägt genomsnitt för Västeuropa, vilket ligger i linje med produktivitetsutvecklingen. Skillnaderna inom Kina är samtidigt stora: lönerna i Beijing och Shanghai ligger över nivåerna i Visegradländerna, medan lönerna i andra kinesiska städer och bland rurala migranter är betydligt lägre.[23] Lönejämförelserna bör dock tolkas försiktigt eftersom både nationell löneutveckling och växelkurser påverkar nivåerna i svenska kronor.

Diagram F4.2.9 Månadslöner i hela ekonomin, gemensam valuta, SEK

Källa: Macrobond, SCB, BLS, ONS, NBS, Conference board, Eurostat och egna beräkningar

Produktivitet och investeringar är centrala för att möta den ökade konkurrensen

Fördjupningen visar att Sverige möter mer konkurrens än tidigare från länder utanför Västeuropa. Kina har under 2000-talet haft en mycket stark tillväxt och är numera ledande även inom delar av teknikintensiv tillverkningsindustri. I Sveriges närhet har framför allt Polen utvecklats starkt. Konkurrensutmaningen är inte enhetlig. Kina utmanar i växande grad Västeuropa inom teknikintensiva branscher, medan Visegradländerna främst konkurrerar genom sin geografiska närhet, integration i europeiska värdekedjor och lägre kostnader. Sverige har än så länge klarat den ökande konkurrensen bättre än Tyskland då

[23] Arbetskraft från landsbygden som arbetar i städer och som har sämre arbetsvillkor med begränsad tillgång till samma välfärdssystem som andra arbetstagare. Utgör nästan hälften av arbetskraften i tillverkningsindustrin.

den industriella utvecklingen har varit mer gynnsam i Sverige samt att vår exponering mot Kinas expansion varit lägre. Den press som Kina satt på tysk ekonomi påverkar dock även oss då många svenska företag exporterar insatsvaror till Tyskland. För att Sverige även fortsättningsvis ska vara konkurrenskraftigt krävs en fortsatt god produktivitetsutveckling samt ökade investeringar i ny teknik och kompetens.

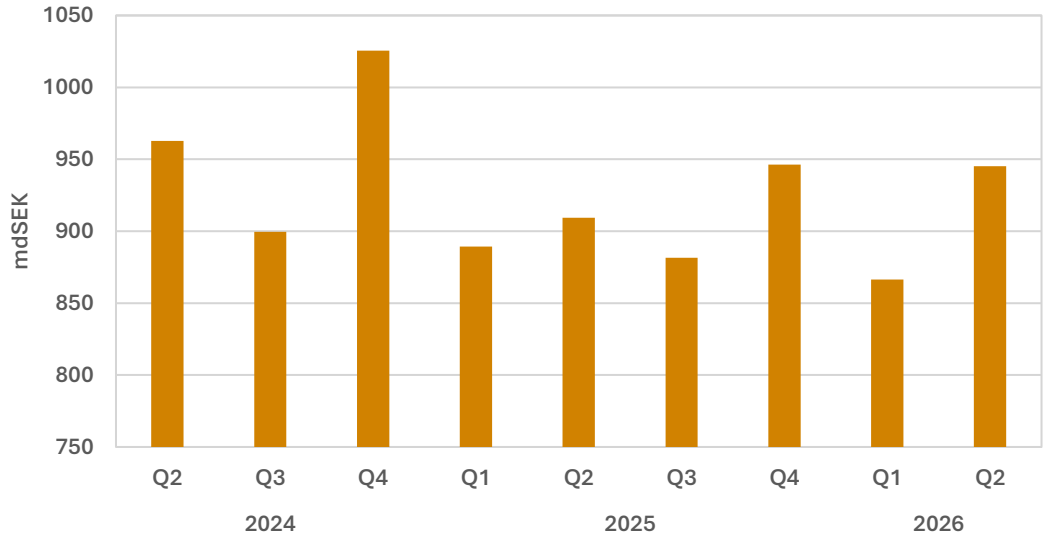
Fördjupning – Storföretagsrapport tredje kvartalet 2026

Facken inom industrin har undersökt den ekonomiska utvecklingen för 22 stora industriföretag[24] i Sverige. Fördjupningen jämför omsättning och rörelseresultat under andra kvartalet 2026 med motsvarande kvartal 2025 och 2024. Den ger också en första bild av tredje kvartalet, baserad på de 14 företag som hade publicerat sina kvartalsrapporter senast den 25 oktober[25].

Sammantaget visar rapporterna på en stabil utveckling under andra kvartalet 2026. Även utvecklingen under tredje kvartalet var övervägande positiv, även om det sammanlagda rörelseresultatet pressades av utvecklingen i ett fåtal stora företag.

Andra kvartalet 2026: Fler företag växte och förbättrade resultatet

Diagram F4.3.1. Sammanlagd omsättning för 22 stora industriföretag, 2024K2-2026K2

Källa: Bolagens kvartalsrapporter

Den sammanlagda omsättningen för de 22 företagen var 945 miljarder kronor under andra kvartalet 2026. Det var 4 procent mer än under andra kvartalet 2025 men 2 procent mindre än under motsvarande kvartal 2024. 18 av de 22 företagen ökade sin omsättning och flera

[24] Fördjupningen bygger på kvartalsrapporter från ABB, Alfa Laval, Assa Abloy, AstraZeneca, Atlas Copco, Autoliv, Billerud, Boliden, Electrolux, Epiroc, Ericsson, Essity, Getinge, Husqvarna, Saab, Sandvik, Scania, SKF, SSAB, Trelleborg, Volvo Cars och Volvo Group. För bolag som rapporterar i annan valuta än svenska kronor har värdena räknats om till kronor med kvartalets slutkurs.
[25] Senast den 25 oktober hade ABB, Atlas Copco, Autoliv, Billerud, Electrolux, Ericsson, Essity, Getinge, Husqvarna, Saab, Sandvik, Trelleborg, Volvo Cars och Volvo Group publicerat sina kvartalsrapporter. SKF exkluderas från och med Q3 2026 eftersom Automotive-segmentet redovisas som avvecklad verksamhet.

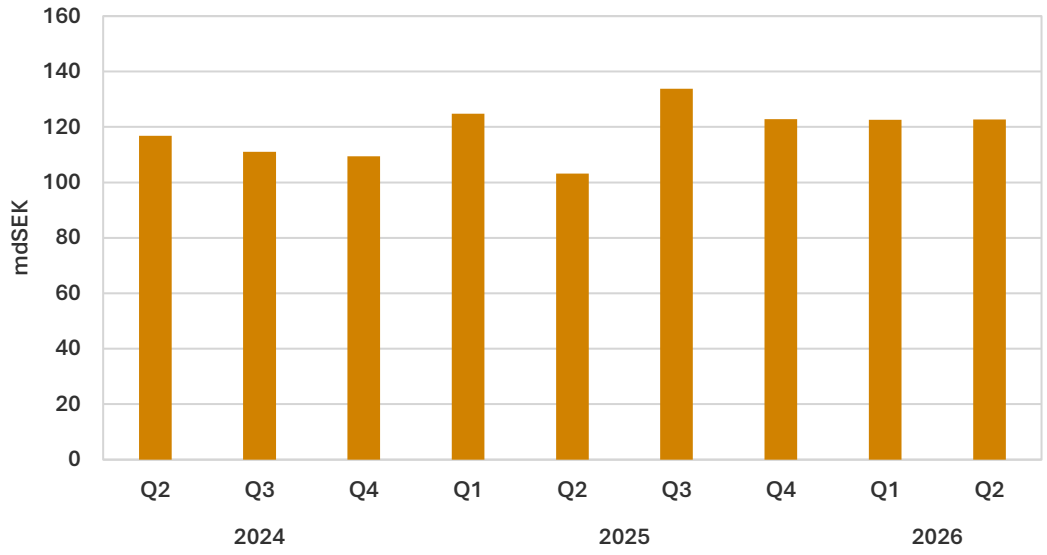
vd:ar rapporterade stark orderingång. Exempelvis hade ABB och Sandvik rekordhög orderingång och Saab bokade sin största exportorder hittills.

Fyra företag hade lägre omsättning än under andra kvartalet 2025. Störst var nedgångarna för Volvo Cars och Ericsson. Ericssons omsättning minskade med 3,4 miljarder kronor. Nedgången berodde på att en patentlicensöverenskommelse gav en engångsintäkt under andra kvartalet 2025. Volvo Cars omsättning minskade med nästan 16 miljarder kronor. Minskningen berodde på ökad konkurrens och en tuff omvärld, med pressad försäljningsmix och prissättning samt lägre volymer. Dessutom innehöll intäkterna för andra kvartalet 2025 engångseffekter på 4 miljarder kronor.

Det sammanlagda rörelseresultatet var 123 miljarder kronor. Det var 19 procent högre än under andra kvartalet 2025 och 5 procent högre än under motsvarande kvartal 2024. De flesta företagen, 15 av 22, ökade sitt rörelseresultat jämfört med motsvarande kvartal 2025.

Bland de företag som minskade sitt rörelseresultat hade AstraZeneca och Electrolux de största nedgångarna. Flera företag med nedgångar beskriver att de gjort stora satsningar för framtiden. Exempelvis lyfter AstraZeneca sina satsningar på forskning och utveckling.

Diagram F4.3.2 Sammanlagt rörelseresultat för 22 stora industriföretag, 2024K2-2026K2

Källa: Bolagens kvartalsrapporter

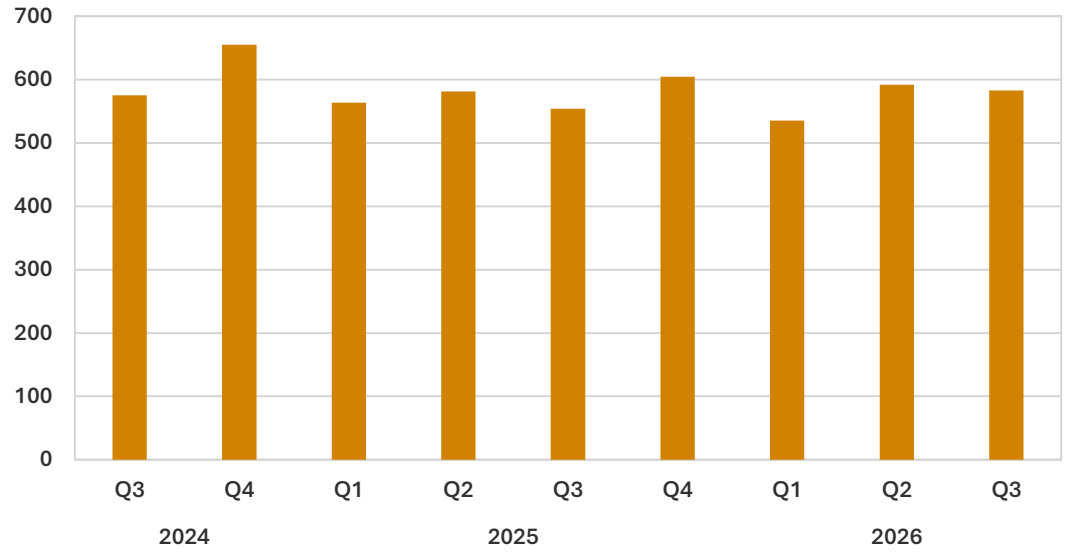
Bilden av kvartalet är övervägande positiv. Flera vd:ar beskrev en stabil eller förbättrad marknad. När det gäller framtiden uttrycker vd:arna förtroende för att nå sina mål. Samtidigt pekar omkring hälften av företagen på risker kopplade till det geopolitiska läget. Flera nämner också kostnadsinflation och störningar i leveranskedjorna.

Tredje kvartalet 2026: Stark utveckling bakom en svagare totalsiffra

Den sammanlagda omsättningen för de 14 företagen var 583 miljarder kronor under tredje kvartalet 2026. Det var 5 procent mer än under tredje kvartalet 2025 och 1 procent mer än under motsvarande kvartal 2024. Tolv av de 14 företagen ökade sin omsättning jämfört med

året innan. Undantagen var Husqvarna, vars omsättning minskade med strax under 0,2 miljarder kronor, och Volvo Cars, vars omsättning minskade med nästan 20 miljarder kronor.

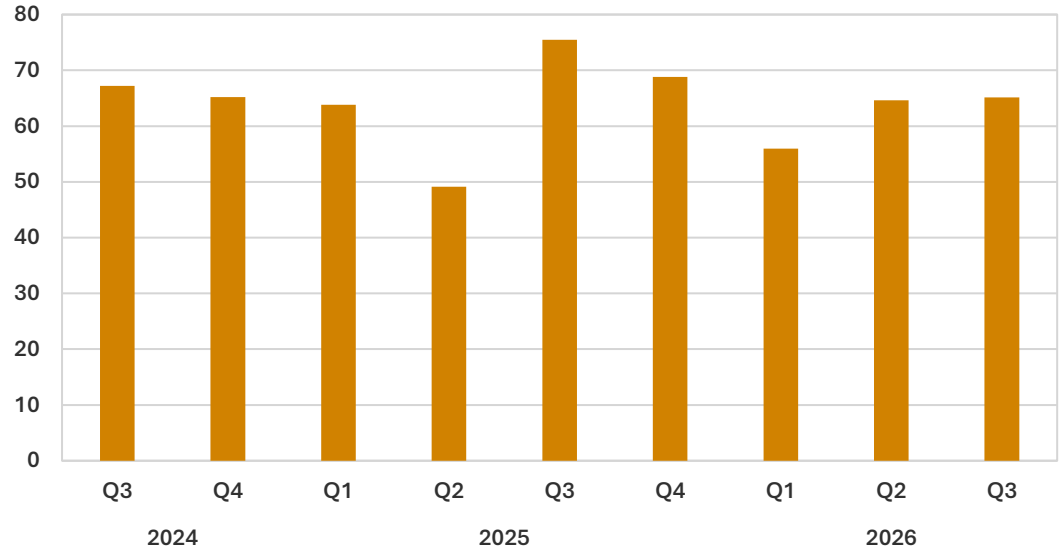
Diagram F4.3.3 Sammanlagd omsättning för 14 stora industriföretag, 2024K3-2026K3

Källa: Bolagens kvartalsrapporter

Det sammanlagda rörelseresultatet var 65 miljarder kronor. Det var 14 procent lägre än under tredje kvartalet 2025 och 3 procent lägre än under motsvarande kvartal 2024. Nedgången var dock inte bred. Nio av de 14 företagen förbättrade sitt rörelseresultat, medan fem redovisade ett lägre resultat jämfört med motsvarande kvartal 2025.

Diagram F.4.3.4 Sammanlagt rörelseresultat för 14 stora industriföretag, 2024K3-2026K3

Källa: Bolagens kvartalsrapporter

Volvo Cars och Ericsson hade de klart största nedgångarna. För Ericsson förklaras nedgången huvudsakligen av att resultatet under tredje kvartalet 2025 innehöll en realisationsvinst på 7,6 miljarder kronor. Jämförelsen ger därför inte en rättvisande bild av

utvecklingen i den löpande verksamheten. Volvo Cars gick däremot från ett rörelseresultat på 6,4 miljarder kronor till en förlust på 5,6 miljarder. Bolaget förklarar försämringen främst med försäljningsmix och prissättning, lägre volymer och högre råvarukostnader.
Nio av de 14 vd:arna beskrev kvartalet som positivt eller starkt. Flera vd:ar rapporterade rekord även under detta kvartal. Exempelvis hade ABB rekordhög orderingång, Atlas Copco rekordhöga intäkter och Trelleborg sin högsta försäljning, sitt högsta justerade rörelseresultat och sin högsta marginal hittills. De flesta vd:ar uttrycker också ett förtroende för sin strategi och sin position på längre sikt.

Samtidigt finns det orosmoln hos företagen. Ungefär hälften av företagen beskriver högre kostnader för bland annat råmaterial, energi, logistik och tullar. Åtta av 14 vd:ar pekar på konkreta risker framåt, till exempel kostnadsökningar, svag efterfrågan eller handelshinder.

Volvo Cars ger den mest negativa bilden av utvecklingen framåt. Bolaget har haft en svag utveckling sedan 2025 och beskriver en mycket utmanande omvärld. Tullar och slopade stöd till elbilar i USA har pressat marginalerna, samtidigt som marknaden i Kina präglas av hård konkurrens och kraftig prispress från nya kinesiska bilmärken. Bolaget har också justerat sin strategi och satsar nu på det som kallas flexibel elektrifiering, med både elbilar och laddhybrider[26].

Volvo Cars svaga utveckling får en påverkan på den sammanlagda förändringen som visas för både kvartal två och tre. Exempelvis kan man se att om Volvo Cars exkluderas från beräkningarna i förändring av omsättning för kvartal tre ökade den med 10 procent mellan 2026 och 2025 och 7 procent sedan 2024. När Volvo Cars ingår var motsvarande ökningar 5 respektive 1 procent.

Stabil utveckling för de flesta industriföretagen
Sammantaget visar rapporterna på en stabil utveckling bland de stora industriföretagen. Under både andra och tredje kvartalet ökade flertalet företag sin omsättning och förbättrade sitt rörelseresultat. Att det sammanlagda rörelseresultatet ändå minskade under tredje kvartalet förklaras framför allt av utvecklingen i ett fåtal stora företag.

Företagsledningarnas framtidsbild är övervägande positiv, men inte utan förbehåll. Flera företag räknar med en stabil efterfrågan och uttrycker förtroende för sin långsiktiga position. Samtidigt kvarstår tydliga risker i form av ökade kostnader, handelshinder, geopolitisk osäkerhet och svag efterfrågan på vissa marknader. Bilden är därför inte entydigt stark, men den underliggande utvecklingen är bättre än vad det samlade resultatet för tredje kvartalet först ger intryck av.

[26] Volvo Cars Q3 2026: vidtar åtgärder för att navigera i en mycket utmanande omvärld

5. Inflation och räntor

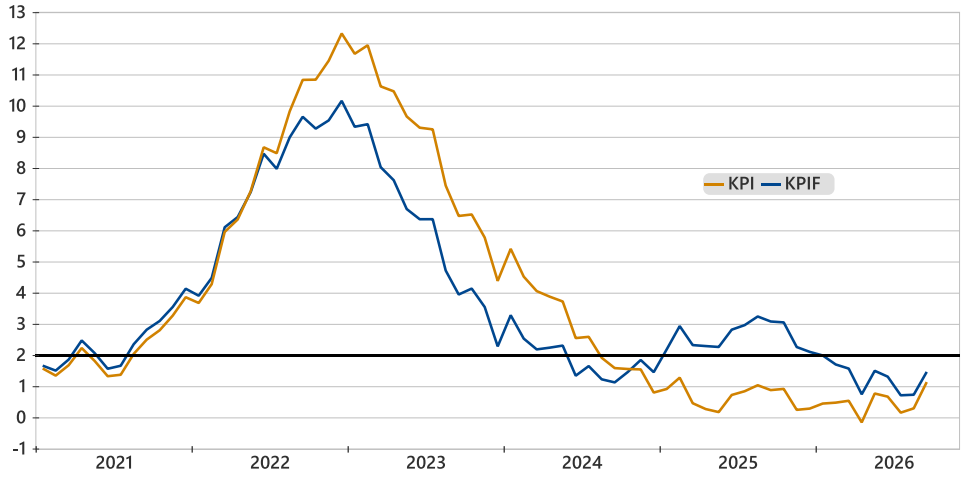
Kapitel 5 behandlar utvecklingen av priser och räntor.

Inflationen är för närvarande låg, men det beror till stor del på sänkta skatter på livsmedel, drivmedel och el samt sänkta priser i kollektivtrafiken, varav de flesta är tillfälliga. Rensat för dessa skatteförändringar har inflationen legat nära Riksbankens mål på två procent, men den har stigit under hösten. Priserna på olja, gas och el har stigit under 2026 och kronan har försvagats under hösten, framför allt mot dollarn. Konjunkturinstitutet bedömer att inflationen stiger tydligt under 2027 och att KPIF-inflationen då i genomsnitt hamnar en bit över målet, för att sedan ligga i linje med målet 2028. Vissa månader under 2027 kan KPI-inflationen ligga väsentligt över målet, runt 3,5–4 procent. Riksbanken har lämnat styrräntan oförändrad på 1,75 procent men väntas inleda en serie räntehöjningar med början i slutet av 2026.

5.1 Låg inflation till följd av tillfälligt sänkta skatter

Inflationen mätt med konsumentprisindex (KPI) var 1,1 procent i september. Mätt med KPI med fast ränta (KPIF), som är Riksbankens målvariabel, var den 1,5 procent. Uppgången från augusti, då KPIF-inflationen var 0,7 procent, förklaras främst av stigande energipriser. Efter inflationschocken 2022–2023 låg inflationen nära målet under 2024 och 2025, även om KPIF-inflationen tidvis var en bit över målet under 2025. Under 2026 har inflationen legat en bra bit under målet.

Diagram 5.1 Konsumentpriser, årlig förändring, jan 2021 – sep 2026, procent

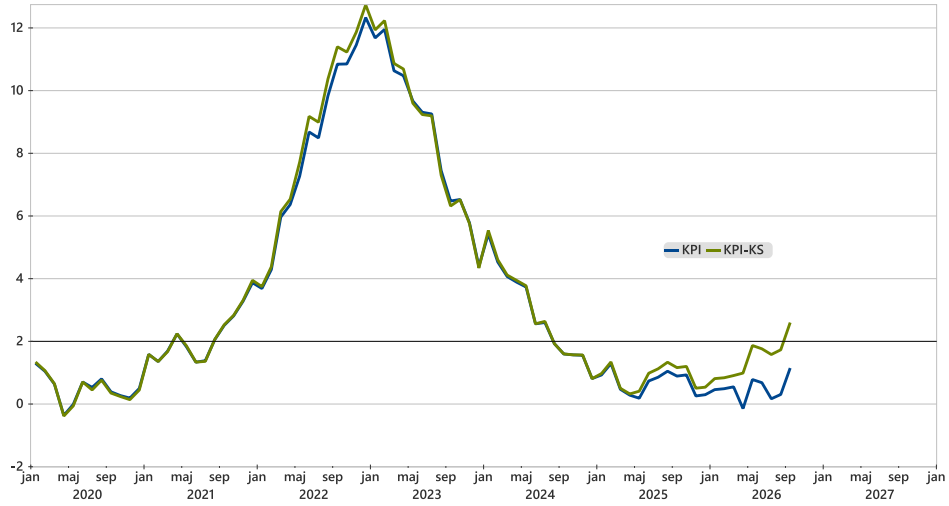

Källa: SCB

Den låga inflationen förklaras till stor del av de finanspolitiska besluten om sänkt energiskatt på el från januari, tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel samt den tillfälligt halverade mervärdesskatten på livsmedel, från 12 till 6 procent, som gäller från den 1 april 2026 till och med den 31 december 2027. Enligt Riksbanken pressar de tillfälliga åtgärderna ned KPIF-inflationen med som mest omkring 1,5 procentenheter under tredje kvartalet 2026. Skattesänkningarna sänker prisnivån när de genomförs, men påverkar inte det underliggande inflationstrycket. Rensat för tillfälliga skatteförändringar, mätt med KPI med

konstant skatt, har inflationen legat nära målet under större delen av året men stigit under hösten, se diagram 5.2.

Diagram 5.2 Konsumentpriser, konstant skatt, årlig förändring, jan 2021 – sep 2026, procent

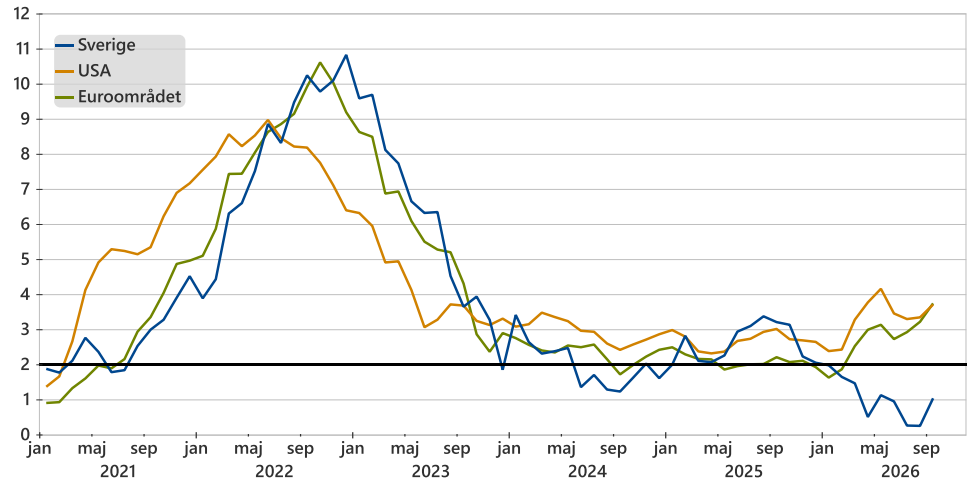
Källa: SCB

När skattesänkningarna faller ur tolvmånadersjämförelsen, eller när skatterna höjs igen, stiger den uppmätta inflationen utan att det underliggande inflationstrycket har förändrats. Inflationstakten kommer därför att svänga mer än vanligt under 2026 och 2027, och de uppmätta inflationstalen behöver tolkas med försiktighet.

Internationell inflation

Under 2025 ökade konsumentpriserna i Sverige väsentligt snabbare än i euroområdet, delvis till följd av högre elpriser och hyreshöjningar. Under 2026 har bilden vänt. Inflationen i euroområdet och i USA har stigit till över tre procent, främst till följd av högre energipriser, medan inflationen i Sverige har legat långt under målet. I september var inflationen 3,8 procent i euroområdet, och i USA var den 3,4 procent i augusti. En stor del av skillnaden mot Sverige förklaras av de svenska skattesänkningarna.

Diagram 5.3 Konsumentpriser i olika länder, årlig förändring, jan 2021 – sep 2026, procent

Källa: Eurostat, BLS och SCB.

Inflation per konsumtionsområde

Bostad, livsmedel och transport är hushållens största utgiftsposter och väger tillsammans drygt hälften av KPI, se tabell 5.1. I augusti hade livsmedelspriserna sjunkit med 6,6 procent på tolv månader till följd av momssänkningen och ger ett negativt bidrag till KPI-inflationen på nästan en procentenhet. Boendekostnaderna, där bland annat hyror, el och uppvärmning ingår, har i stället ökat med 4,8 procent och står för det största positiva bidraget.

Tabell 5.1 Inflation per konsumtionsområde, augusti 2026

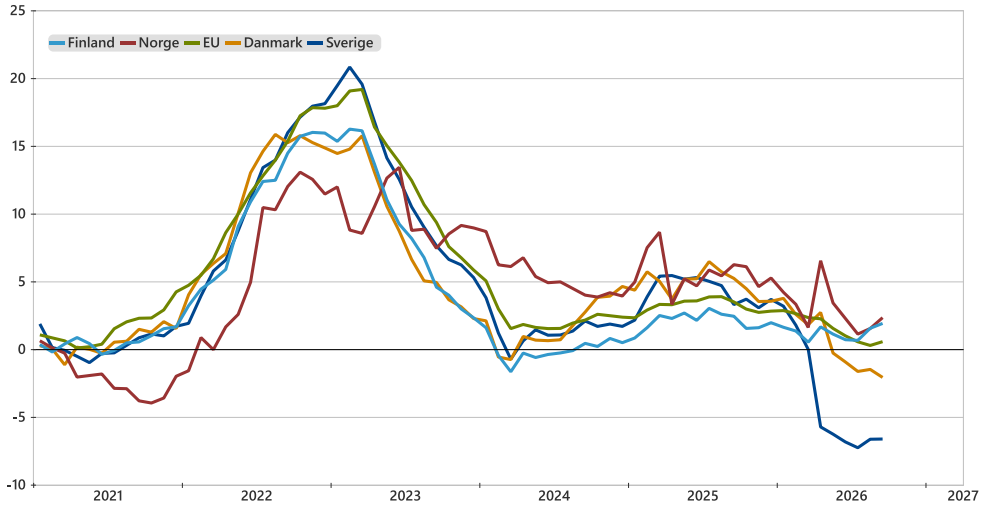
	Vikt (%)	Bidrag till KPI (%-enhet)	Årlig förändring (%)
Totalt	100,0		1,1
Bostäder, vatten, el, gas och andra bränslen	26,0	1,18	4,8
Livsmedel och alkoholfria drycker	13,9	-0,94	-6,6
Transport	12,9	0,43	3,4
Rekreation, sport och kultur	10,2	0,21	1,9
Restauranger och logi	8,4	0,17	2,2
Personlig vård, socialt skydd, diverse varor och tjänster	5,6	0,13	1,9
Möbler och hushållsutrustning	5,2	-0,01	-0,5
Information och kommunikation	4,9	0,11	2,2
Kläder och skor	4,2	0,01	0,7
Alkoholhaltiga drycker, tobak och narkotika	3,3	0,07	2,1
Hälso- och sjukvård	3,1	-0,19	-5,9
Försäkringstjänster och finansiella tjänster	1,9	0,04	1,4
Utbildningstjänster	0,3	-0,05	-15,6

Källa: SCB

Livsmedelspriser

Livsmedelsinflationen i Sverige har varit negativ sedan den tillfälliga momssänkningen infördes i april. Uppföljningar från Konjunkturinstitutet och Matpriskommissionen visar att sänkningen har fått fullt genomslag i butikspriserna. Livsmedelspriserna sjönk med 5,5 procent mellan mars och april. I de övriga nordiska länderna och i EU har livsmedelsinflationen också dämpats under 2026, men inte i närheten av samma utsträckning som i Sverige.

Diagram 5.4 Livsmedelsinflation, årlig förändring procent

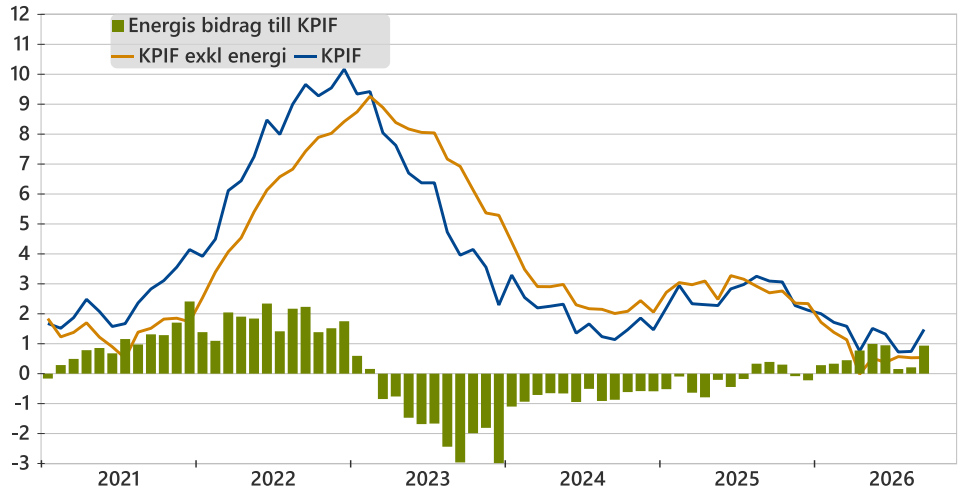

Källa: SCB, Statistics Norway, Statistics Finland, Statistics Denmark och Eurostat.

Energipriser

Priserna på olika former av energi bidrog mycket, direkt och indirekt, till den höga inflationen 2022–2023. De gröna staplarna i diagram 5.5 visar energiprisernas direkta bidrag till KPIF-inflationen. Trots höga elpriser under vintrarna bidrog energipriserna bara lite till inflationen under 2025, medan bidraget har varit större hittills under 2026. Det beror på att priserna jämförs med priserna samma månad föregående år. Höga vinterpriser ger därför ett litet bidrag om även föregående vinter hade höga priser. KPIF exklusive energi har fallit tillbaka till en låg nivå, vilket främst speglar den sänkta livsmedelsmomsen. I september var KPIF exklusive energi oförändrad på 0,5 procent, medan KPIF-inflationen steg till 1,5 procent. Energipriserna bidrog alltså med omkring en procentenhet till KPIF-inflationen.

Diagram 5.5 KPIF exklusive energi, jan 2021 – sep 2026, procent

Källa: SCB

5.2 Stigande energipriser och stor osäkerhet

Energipriserna är den enskilt största osäkerheten i inflationsutsikterna. De påverkar inflationen i två steg. Det direkta genomslaget kommer snabbt, via priserna på el, drivmedel och uppvärmning. Det indirekta genomslaget kommer med några månaders fördröjning, när företagens högre kostnader för transporter, insatsvaror och produktion förs vidare till priserna på andra varor och tjänster. Konjunkturinstitutet bedömer att energiprisuppgången under slutet av 2026 sprids till bland annat livsmedel, flygresor och sällanköpsvaror. Det är det indirekta genomslaget som avgör om en energiprischock blir kortvarig eller sätter sig i inflationen.

Olja

Kriget i Mellanöstern har lett till stora störningar i oljeutbudet under 2026. Oljepriset steg kraftigt och har därefter svängt mycket, och bensinpriset har följt med uppåt. Terminspriserna pekar på att oljepriset sjunker tillbaka de kommande åren. Konjunkturinstitutet räknar med att Brentoljan i genomsnitt kostar 95,7 dollar per fat 2026 och 87,3 dollar 2027. Även med den nedgången ligger oljepriset högre än under 2024 och 2025. Kronan har försvagats mot dollarn under hösten, vilket förstärker prisuppgången för svenska hushåll och företag eftersom olja handlas i dollar.

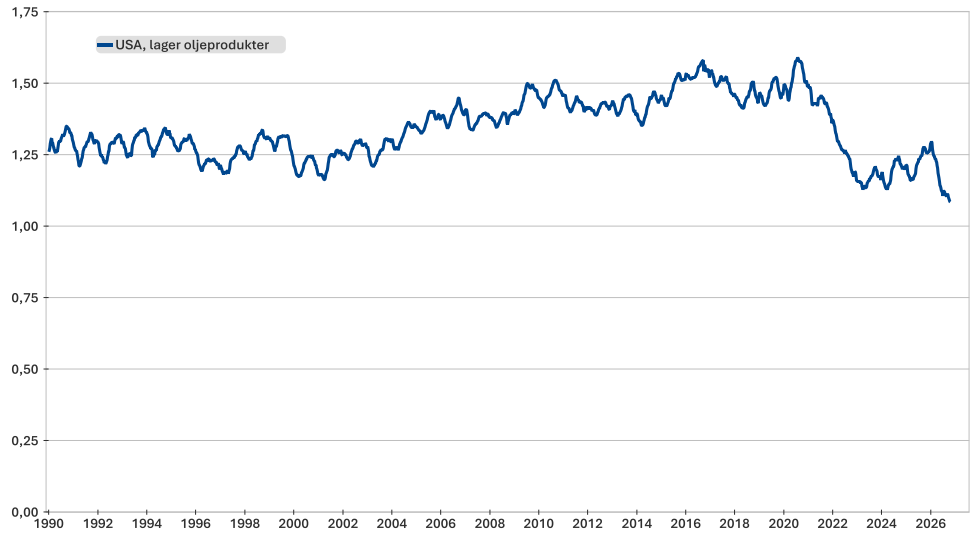
Diagram 5.6 Brentolja (USD/fat, vänster axel) och bensinpris (kr/liter, höger axel)

Källa: ICE

Marknadens buffertar mot nya störningar är dessutom mindre än tidigare. USA:s lager av råolja och petroleumprodukter har minskat kraftigt sedan 2020 och ligger nu på den lägsta nivån sedan åtminstone 1990. Med mindre lager blir priserna känsligare för nya avbrott i utbudet, vilket talar för att oljepriset kan fortsätta att svänga kraftigt.

Diagram 5.7 USA:s lager av råolja och petroleumprodukter, miljarder fat

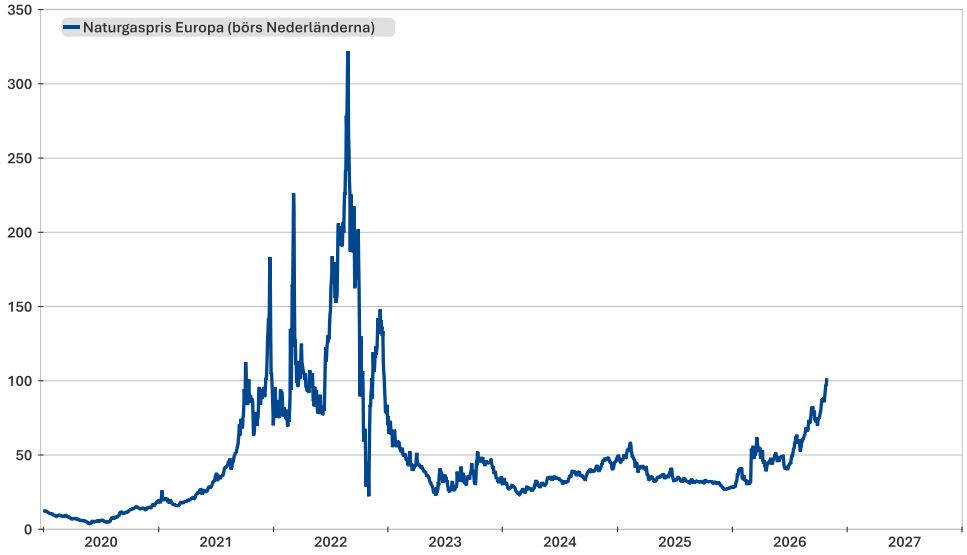

Källa: ICE

Gas och el

Naturgasen har stor betydelse för elpriserna i Europa eftersom gaskraft ofta sätter priset när efterfrågan är hög. Priset på naturgas har stigit kraftigt det senaste året. Prisnivån är dock långt ifrån den som rådde efter Rysslands invasion av Ukraina 2022, då gaspriset tidvis var drygt tre gånger så högt som i dag. Det talar för att en upprepning av energikrisen 2022 inte är sannolik, men att elpriserna under vintern blir högre än under de senaste åren.

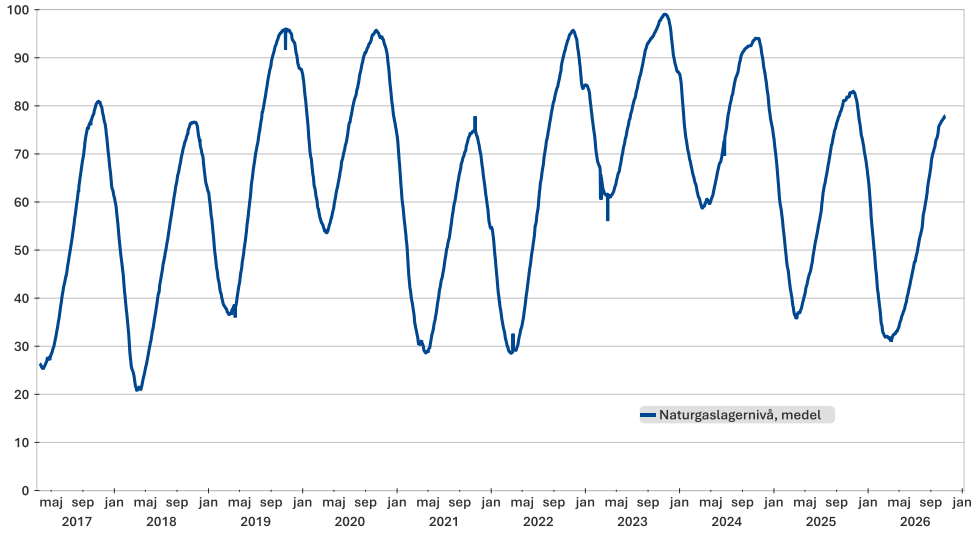
Diagram 5.8 Naturgaspris, EUR/MWh

Källa: ICE

Inför vintern är dessutom de europeiska gaslagren mindre fyllda än vanligt. Lagren fylls normalt på under sommarhalvåret till runt 90 procent, men ligger i år på drygt 75 procent. Det gör Europa mer beroende av löpande import under vintern, och mer sårbart om vintern blir kall. Enligt Konjunkturinstitutet innebär de låga gaslagren att de europeiska gas- och elpriserna blir höga under vintern.

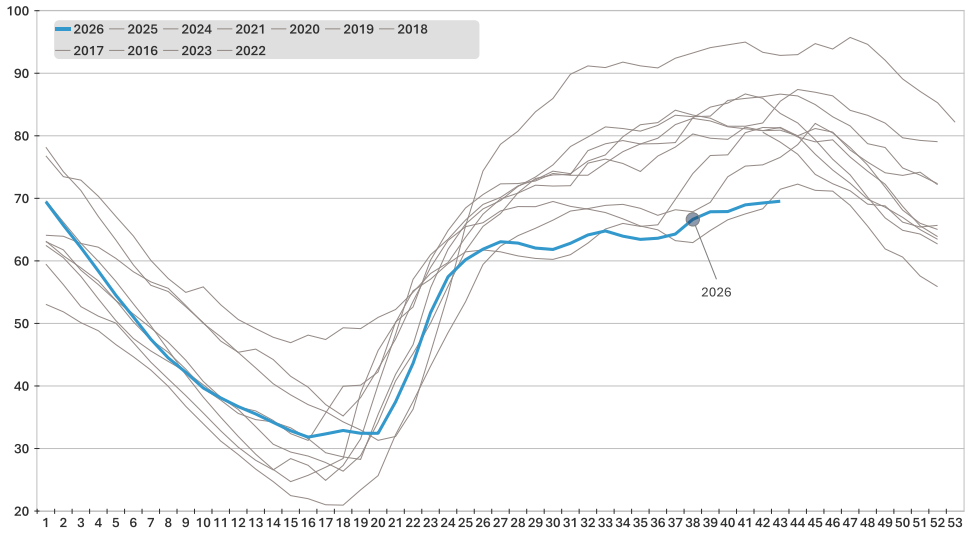
Diagram 5.9 Naturgaslager Europa, procent

Källa: GIE

Det som brukar hålla nere de nordiska elpriserna i förhållande till kontinenten är tillgången på vattenkraft. I år är fyllnadsgraden i de norska vattenmagasinen låg för årstiden, och lägre än något år sedan 2016. Det minskar det nordiska elsystemets möjlighet att stå emot de höga priserna på kontinenten, särskilt i södra Sverige som är tätt sammankopplat med elmarknaderna i Danmark och Tyskland.

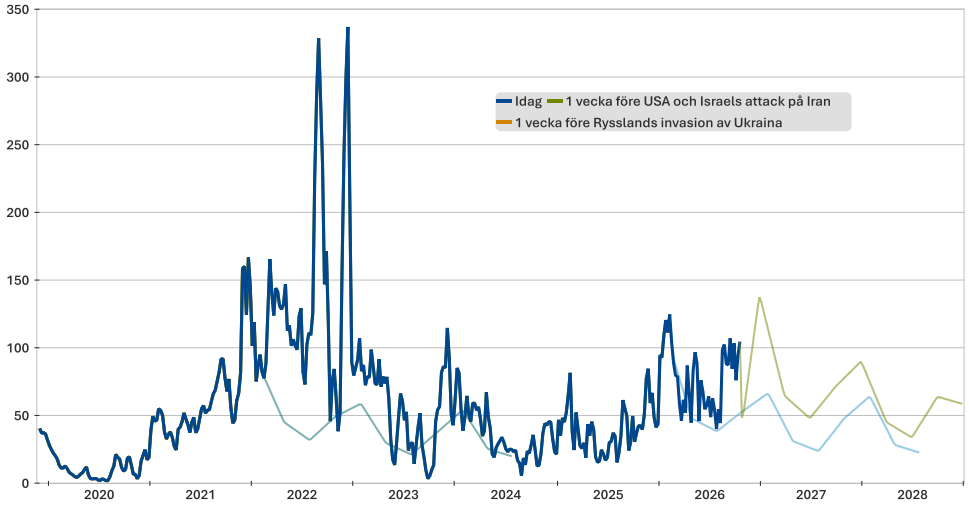
Diagram 5.10 Fyllnadsgrad norska vattenmagasin, procent

Källa: NVE

Sammantaget innebär höga olje- och gaspriser, låga gaslager och låg fyllnadsgrad i vattenmagasinen en betydande risk för höga elpriser i vinter. Terminspriserna på Nord Pool visar att marknaden räknar med höga elpriser även under 2027. Elpriserna påverkar inflationen direkt via hushållens elräkningar, men också indirekt via kostnaderna i energiintensiv industri.

Diagram 5.11 Elpriser Nord Pool, EUR/MWh

Källa: Nord Pool

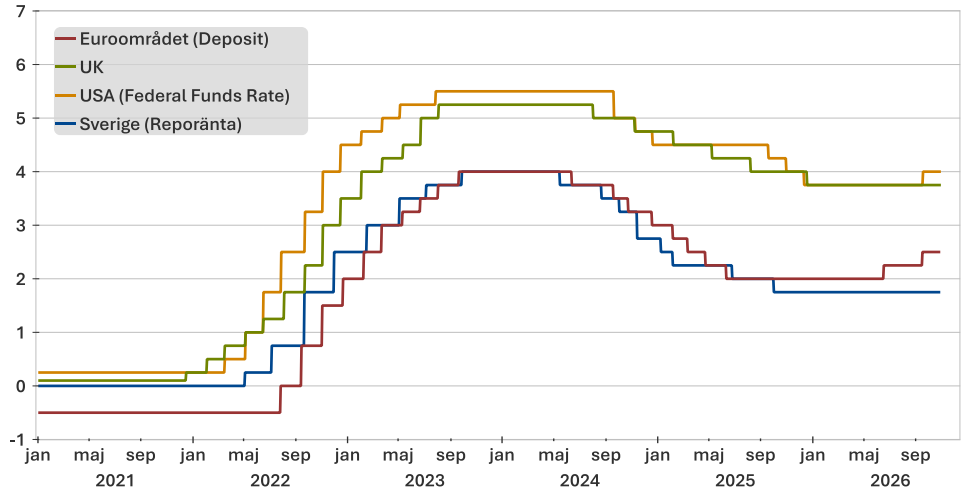
Energiprisuppgången är en utbudschock. Den höjer inflationen samtidigt som den urholkar hushållens köpkraft och pressar företagens marginaler. Riksbanken pekar på att utbudsstörningar kan få större genomslag på priserna nu än tidigare, eftersom efterfrågan i ekonomin har stärkts och företagen därmed har lättare att föra vidare kostnadsökningar. Om energiprisuppgången blir kortvarig bör den dock främst påverka inflationen 2027, och då klinga av när de direkta effekterna faller ur tolvmånadersjämförelsen.

5.3 Räntor och penningpolitik

Riksbanken sänkte styrräntan i flera steg under 2024 och 2025, och den har sedan september 2025 legat på 1,75 procent. Vid beslutet i september 2026 lämnades räntan oförändrad. Riksbanken bedömer att en neutral styrränta, det vill säga en ränta som varken stimulerar eller stramar åt ekonomin, på lång sikt ligger i intervallet 1,5–3 procent. Styrräntan ligger alltså 0,5 procentenheter under mittpunkten i intervallet, 2,25 procent, och penningpolitiken är fortfarande något expansiv.

Skillnaden mellan den svenska styrräntan och styrräntorna i euroområdet, Storbritannien och USA har ökat under en längre tid. En bidragande orsak är lönebildningen. Löneavtalen har utgått från inflationsmålet och inflationsförväntningarna har legat kvar nära två procent, vilket har gett Riksbanken utrymme att sänka räntan för att stödja konjunkturen. Under 2026 har skillnaden också vidgats av att de tillfälliga skattesänkningarna hållit nere den svenska inflationen samtidigt som ECB har höjt räntan.

Diagram 5.12 Centralbankers styrräntor, jan 2021 – okt 2026, procent

Källa: Sveriges Riksbank, Federal Reserve, Bank of England och ECB.

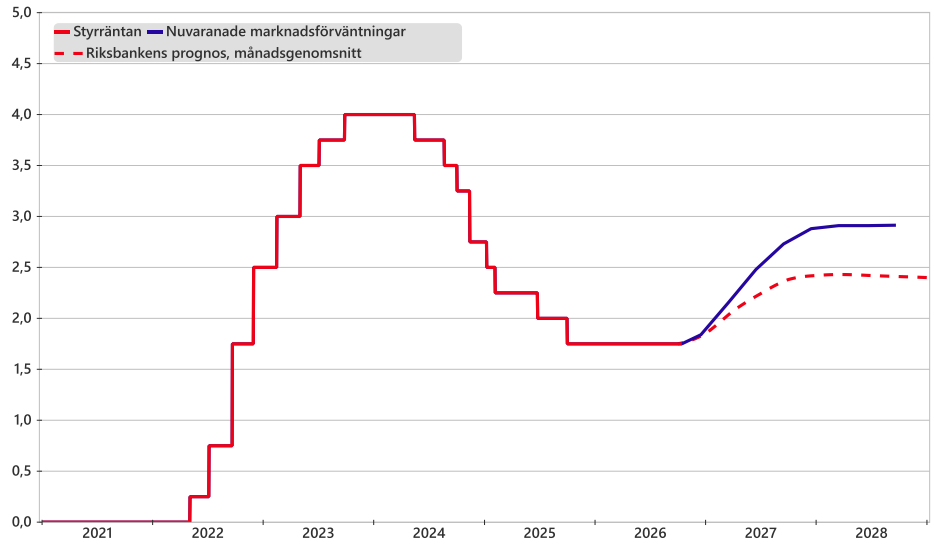
Riksbanken konstaterar att den uppmätta inflationen är låg, men att det till stor del beror på de direkta effekterna av tillfälliga finanspolitiska åtgärder och att inflationen rensat för dessa är nära två procent. Priserna på olja, el och drivmedel har stigit och kronan har försvagats under hösten, samtidigt som konjunkturen stärks. Riksbanken ser därför risker för högre inflation och bedömde i september att styrräntan bör höjas mer än i prognosen från juni. Om utsikterna står sig väntas höjningarna inledas redan i år.

Styrränteprognoser

Riksbanken publicerade en ny penningpolitisk rapport i samband med beslutet i september. I prognosen höjs styrräntan gradvis till omkring 2,50 procent, det vill säga nära mittpunkten av det intervall som Riksbanken bedömer som en långsiktigt neutral ränta. Höjningarna väntas inledas redan i år, om inflations- och konjunkturutsikterna står sig.

Konjunkturinstitutet bedömer att Riksbanken höjer styrräntan till 2,00 procent vid mötet i november. Under 2027 följer ytterligare två höjningar och i början av 2028 ytterligare en, vilket tar styrräntan till 2,75 procent.

Diagram 5.13 Styrränteprognoser, procent

Källa: Riksbanken, Nasdaq och OMX.

5.4 Prisutveckling ur företagens perspektiv

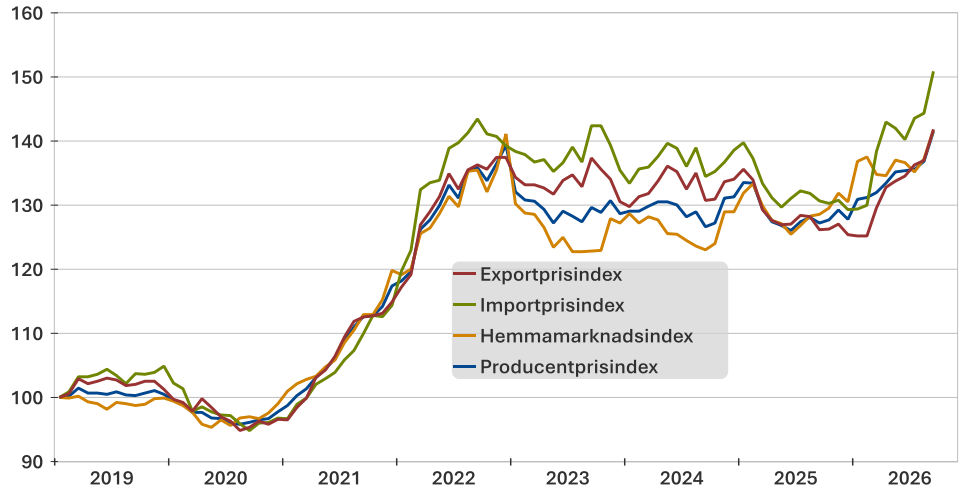
Konsumentpriser mäter utvecklingen av priserna på de varor och tjänster som hushållen konsumerar. Detta avsnitt fokuserar i stället på producentpriser, importpriser och förädlingsvärdepriser – priser som är av stor betydelse för företagen.

Stigande producent- och importpriser

Prisindex i producent- och importled (PPI) visar den genomsnittliga prisutvecklingen för svenska producenters försäljning på olika marknader samt för produkter som tas in till Sverige från utlandet. Producentprisindex mäter prisutvecklingen på tillverkade produkter och är en sammanvägning av hemmamarknadsindex och exportprisindex.

Efter inflationschocken rörde sig producentpriserna i sidled i flera år. Under 2026 har samtliga index ökat relativt snabbt. Importpriserna har stigit snabbt under 2026 efter att ha legat relativt stilla sedan 2022. Uppgången speglar framför allt högre energi- och råvarupriser och under hösten även en svagare krona. Stigande importpriser slår med viss eftersläpning igenom på konsumentpriserna och är en av förklaringarna till att inflationen väntas stiga under 2027.

Diagram 5.14 Producentpriser jan 2021 – okt 2026, jan 2017 = index 100

Källa: SCB

Förädlingsvärdepriser

Förädlingsvärdet är skillnaden mellan värdet av det ett företag producerar och dess insatskostnader. Utvecklingen av priserna för det som företaget förädlar, förädlingsvärdepriset, är en av flera viktiga faktorer för en bedömning av hur mycket lönerna kan öka. Eftersom inte allt som svenska företag producerar säljs till svenska konsumenter skiljer sig utvecklingen av förädlingsvärdepriset och konsumentpriset åt. Därtill har produktiviteten historiskt ökat snabbare i branscher som inte främst producerar för svenska konsumenter, vilket gör att förädlingsvärdepriset trendmässigt har ökat något långsammare än KPIF. Mellan 2000 och 2023 ökade KPIF i genomsnitt 0,3 procentenheter snabbare än förädlingsvärdepriset, men skillnaden har minskat de senaste åren.

Förädlingsvärdepriserna i näringslivet ökade med i genomsnitt 2,7 procent per år 2014–2024. I industrin, inklusive gruvor, ökade de med i genomsnitt 3,2 procent per år och i tillverkningsindustrin med 3,0 procent per år under samma period. I och med inflationsuppgången 2022–2023 steg också förädlingsvärdepriserna mer. Under 2014–2021, före inflationsuppgången, ökade förädlingsvärdepriset i näringslivet med i genomsnitt 1,8 procent per år. Enligt Konjunkturinstitutets prognos väntas förädlingsvärdepriset öka med ungefär 1,7 procent i år och 1,8 procent nästa år[27], alltså klart under genomsnittet sedan 2013. Konjunkturinstitutet bedömer att en ökningstakt på 1,9 procent per år på lång sikt är förenlig med inflationsmålet. Bedömningen är hämtad från Lönebildningsrapporten 2024 och har höjts över tid; 2015 angav Konjunkturinstitutet 1,6 procent. I Konjunkturinstitutets scenario från september 2026 ökar förädlingsvärdepriset med 1,9 procent 2030, då KPIF-inflationen ligger på målet.

5.5 Prognoser

I Konjunkturinstitutets prognos från september bedöms KPIF-inflationen bli 1,6 procent 2026 och 2,6 procent 2027, för att sedan falla tillbaka till 2,2 procent 2028. KPI-inflationen väntas bli 0,9 procent 2026 och 3,0 procent 2027. Riksbankens prognos från september

[27] Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget september 2026, tabell A17.

pekar på en KPIF-inflation på 1,5 procent 2026, 2,1 procent 2027 och 2,4 procent 2028. Bedömningarna skiljer sig främst i tidsprofilen. Konjunkturinstitutet räknar med att inflationen är som högst 2027, medan Riksbanken räknar med att KPIF-inflationen är som högst 2028, när de tillfälliga åtgärderna har dragits tillbaka. Riksbanken bedömer att riskerna för högre inflation överväger.

Svängningarna i inflationen under 2026 och 2027 beror till stor del på förändringar i skatter, framför allt i livsmedelsmomsen. Den mycket låga inflationen 2026 förklaras av subventioner och sänkta skatter. Mot slutet av 2026 vänder inflationen uppåt till följd av högre energipriser, en svagare krona, dyrare livsmedelsråvaror och en starkare ekonomi. KPI-inflationen fortsätter att vara låg under 2026 för att sedan närma sig tre procent under 2027. Vissa månader 2027 kan den ligga väsentligt över målet, runt 3,5–4 procent. Från april 2027 håller momssänkningen inte längre nere tolvmånaderstalet. Nivån på 3,5–4 procent drivs i stället av högre energipriser, en svagare krona och stigande räntor, som påverkar KPI via hushållens räntekostnader. När livsmedelsmomsen återställs i januari 2028 stiger prisnivån igen, vilket mekaniskt lyfter KPI-inflationen med i storleksordningen 0,8 procentenheter under 2028. Riksbanken räknar med att KPIF-inflationen ligger över målet 2028, när de tillfälliga åtgärderna har dragits tillbaka, för att därefter stabiliseras kring två procent. Rensat för skatteförändringarna låg inflationen 2026 nära två procent. Uppgången 2027 är alltså inte bara en skatteeffekt, utan speglar framför allt energipriserna, kronan och en starkare konjunktur.

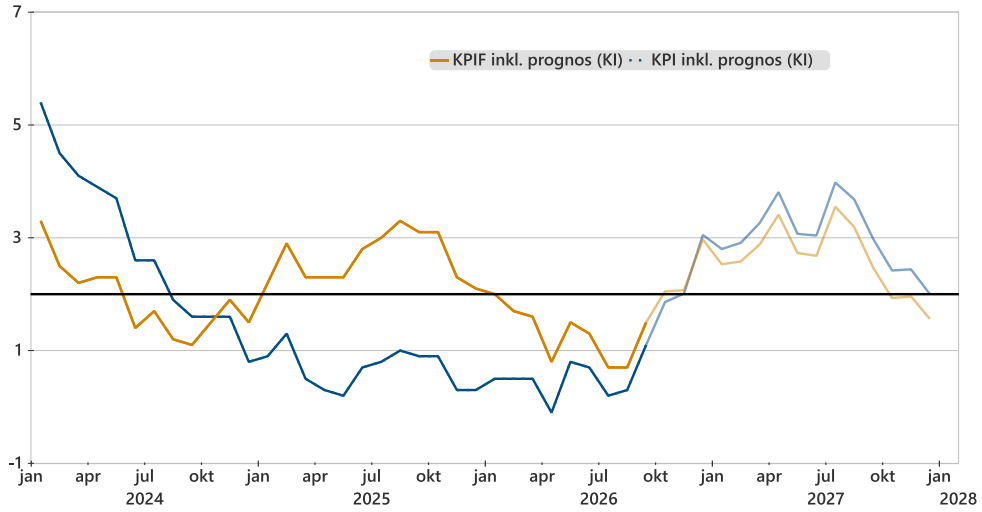
Tabell 5.2 Inflationsprognoser, årlig procentuell förändring

	2026	2027	2028
Konjunkturinstitutet (sep 2026)			
KPI	0,9	3,0	2,7
KPIF	1,6	2,6	2,2
Riksbanken (sep 2026)			
KPI	0,9	3,2	3,1
KPIF	1,5	2,1	2,4

Källa: Konjunkturinstitutet och Sveriges Riksbank. Anm. KI:s siffror för 2028 är ett scenario.

Prognoserna är förknippade med stor osäkerhet. Riskerna för en högre inflation 2027 och 2028 överväger, främst kopplat till energipriserna och kronan. Om den sänkta livsmedelsmomsen förlängs efter 2027 blir inflationen 2028 lägre än i prognoserna ovan.

Diagram 5.15 Konjunkturinstitutets inflationsprognoser, årlig procentuell förändring

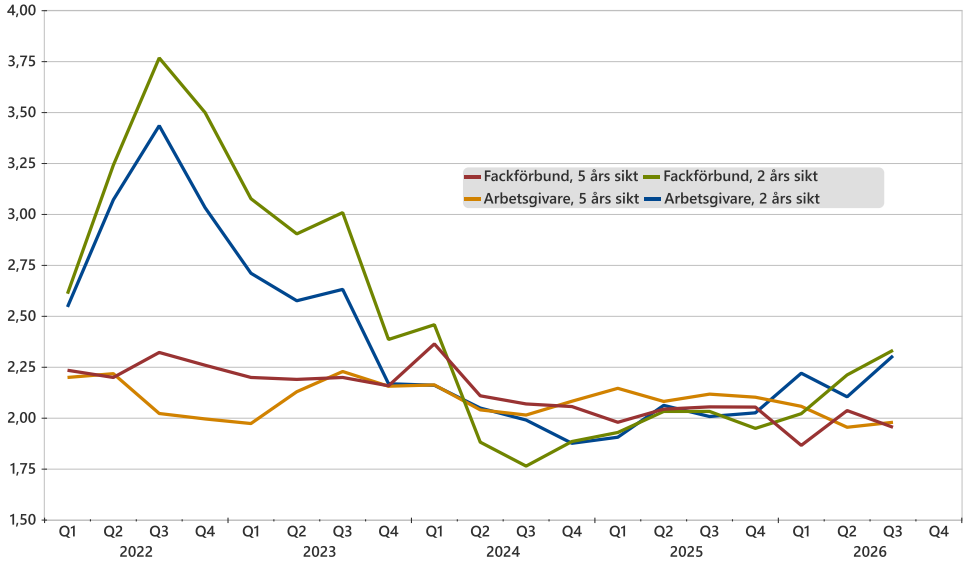
Källa: Konjunkturinstitutet

Inflationsförväntningar

Konsumenters, företags och andra ekonomiska aktörers förväntningar på framtida inflation har stor betydelse för hur inflationen faktiskt utvecklas. Det är framför allt inflationsförväntningarna på längre sikt som anses vara ett viktigt mått på tilltron till Riksbankens förmåga att nå inflationsmålet. Med tilltro till att Riksbanken når sitt mål kan pris- och lönespiraler undvikas.

Tredje kvartalet 2026 låg arbetsgivarnas och fackförbundens inflationsförväntningar på fem års sikt kring två procent, alltså i linje med inflationsmålet. Att de långsiktiga förväntningarna ligger fast vid målet tyder på att tilltron till inflationsmålet är god.

Diagram 5.16 Arbetsgivares och fackförbunds inflationsförväntningar, KPIF, procent

Källa: Origo Group

5.6 Sammanfattning

Inflationen är för närvarande låg, men det beror till stor del på sänkta skatter på livsmedel, drivmedel och el, varav de flesta är tillfälliga. Rensat för skatteförändringarna har inflationen legat nära Riksbankens mål på två procent, men den har stigit under hösten.

Energimarknaderna präglas av stor osäkerhet. Priserna på olja, gas och el har stigit, gaslagren i Europa och de norska vattenmagasinen är lägre än normalt inför vintern och kronan har försvagats under hösten. Det innebär en risk för höga elpriser i vinter och ett ökat inflationstryck framöver.

Den uppmätta inflationen kommer att svänga kraftigt under 2026 och 2027 till följd av skatteförändringarna, och KPI-inflationen kan vissa månader 2027 ligga väsentligt över målet, runt 3,5–4 procent. Riksbanken har lämnat styrräntan oförändrad på 1,75 procent men väntas inleda en serie räntehöjningar mot slutet av 2026. Penningpolitiken är tydligt fokuserad på inflationsmålet. De långsiktiga inflationsförväntningarna hos arbetsmarknadens parter är i linje med Riksbankens inflationsmål.

6. Sysselsättning och arbetslöshet

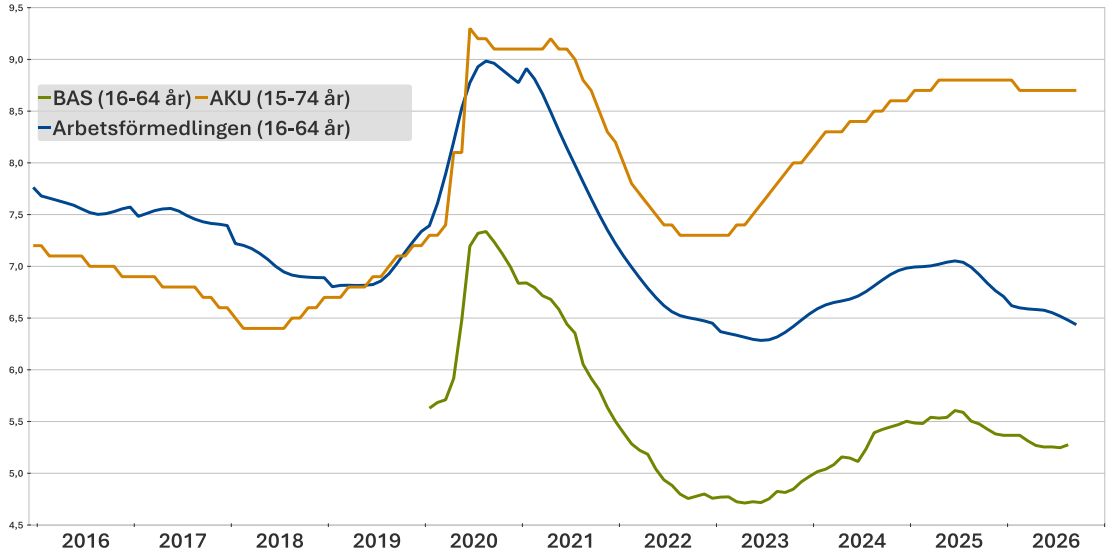
I detta kapitel analyseras utvecklingen av sysselsättning och arbetslöshet, både i hela ekonomin och i industrin specifikt.

Efter en stark återhämtning 2022 gick arbetsmarknaden igenom en längre period av avmattning. Under det senaste året har utvecklingen vänt, och flera indikatorer pekar på en starkare konjunktur. Antalet sysselsatta har ökat och ligger nu på rekordnivåer, antalet tidsbegränsade anställningar har ökat kraftigt och antalet arbetslösa som söker heltidsarbete har minskat. Tillverkningsindustrin har klarat avmattningen relativt väl. Antalet anställda har börjat öka igen, och antalet arbetade timmar är kvar på en hög nivå.

6.1 Arbetslösheten

Efter en nästan tio år lång trend av sjunkande arbetslöshet ökade arbetslösheten mycket snabbt vid pandemins början och nådde drygt nio procent vid mitten av 2020. Ett år senare inleddes en återhämtning som höll i sig till slutet av 2022. Efter en period av stigande arbetslöshet uppgår nu den säsongsrensade och utjämnade arbetslösheten i åldersgruppen 15–74 år till 8,7 procent enligt AKU. Enligt Arbetsförmedlingens mått, som bygger på antalet personer som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen, steg arbetslösheten till som mest omkring 7 procent under 2025 och har därefter sjunkit tillbaka till knappt 6,5 procent. Enligt BAS är den säsongsrensade arbetslösheten lägre, 5,2 procent, i åldersgruppen 16–64. Skillnaden mellan måtten är ovanligt stor just nu, vilket till viss del kan förklaras av skillnader i vem som räknas som arbetslös och ett ökat arbetskraftsdeltagande bland de yngsta och äldsta i befolkningen. Se vidare fördjupningen senare i kapitlet.

Diagram 6.1 Arbetslöshet enligt AKU, BAS och Arbetsförmedlingen, säsongsrensade data.

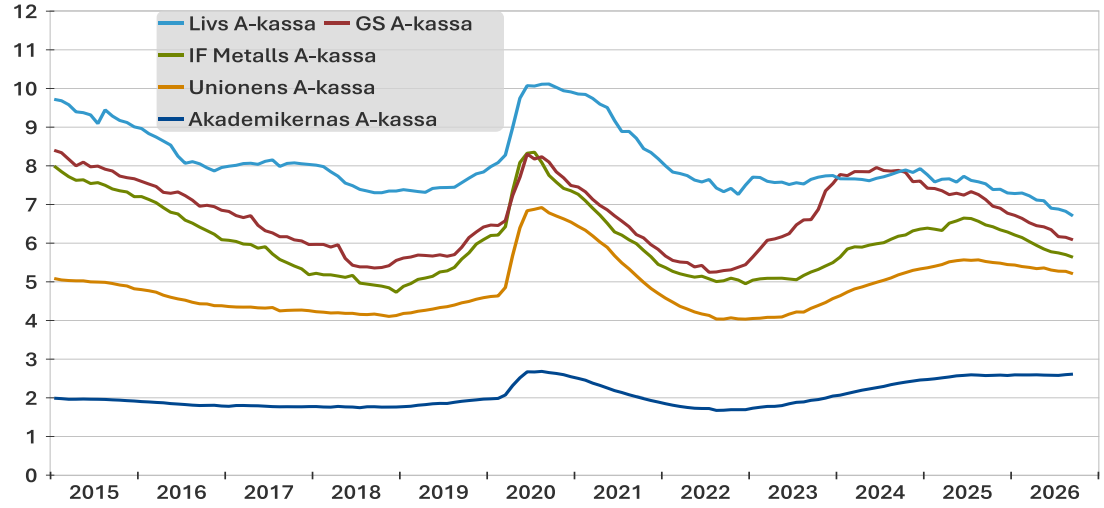

Källa: SCB, Arbetsförmedlingen och Macrobond

Arbetslösheten har ökat olika mycket i olika branscher, vilket syns tydligt inom industrins a-kassor. Hos GS steg den trendmässiga arbetslösheten till som mest omkring 8 procent under 2024. Därefter har den fallit tillbaka och uppgår nu till drygt 6 procent. Ett liknande

mönster syns hos resten av industrins a-kassor, där arbetslösheten passerat sin topp och börjat sjunka tillbaka. IF Metalls a-kassa ligger nu på knappt 6 procent, Unionen på drygt 5 procent och Akademikernas a-kassa, där Sveriges Ingenjörer ingår, på omkring 2,5 procent. Livs a-kassa har legat mer stabilt genom förloppet och ligger kring 7 procent.

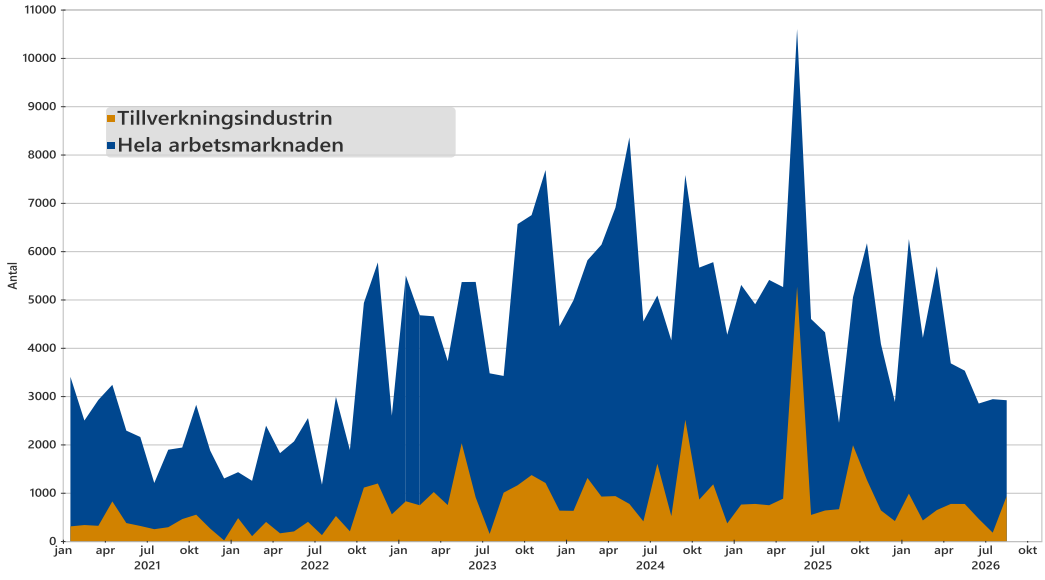
Diagram 6.2 Arbetslöshet per a-kassa inom industrin, procent av medlemsantalet, säsongsrensad

Källa: Arbetsförmedlingen, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och Macrobond.

Varselstatistiken har uppvisat en positiv trend för både ekonomin som helhet och industrin i synnerhet. Under det senaste året har antalet minskat och ligger i genomsnitt kring 4 000 varsel i månaden. Även på de högsta nivåerna var antalet varsel 2022–2025 relativt måttliga ur ett historiskt perspektiv, i höjd med tidigare milda konjunkturnedgångar i början av 2000-talet och runt 2012, och markant lägre än nivåerna vid 1990-talskrisen, finanskrisen 2008 och pandemiutbrottet.

Diagram 6.3 Antalet varsel per månad, säsongsrensade månadsvärden

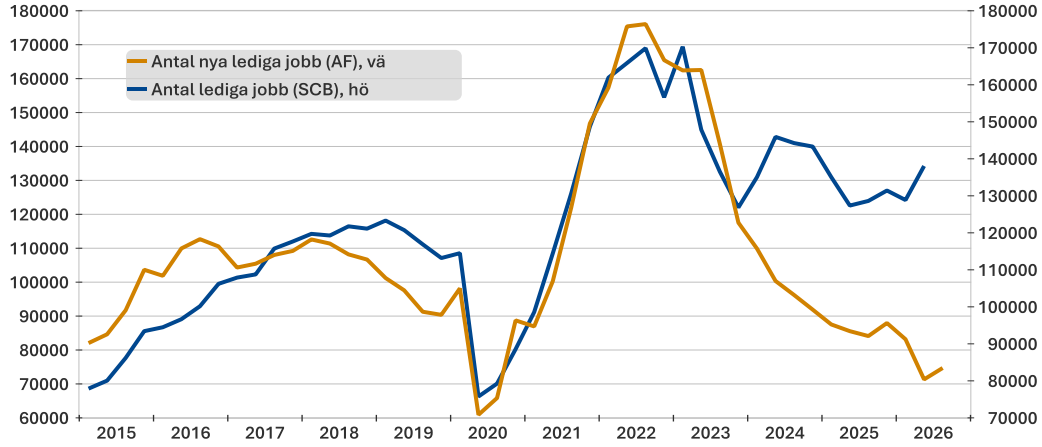

Källa: Arbetsförmedlingen via Macrobond

Antalet lediga jobb enligt SCB har ökat två kvartal i rad och ligger högre än toppnoteringen före pandemin. SCB använder registeruppgifter och enkäter för att uppskatta hur många jobb som står lediga i ekonomin, medan Arbetsförmedlingen mäter hur många nya lediga jobb som arbetsgivare anmäler in till dem. Båda serierna föll kraftigt under pandemin och steg sedan brant till kring 170 000 när många arbetsgivare behövde återanställa samtidigt.

Sedan 2023 följer inte måtten varandra och antalet nya lediga jobb hos Arbetsförmedlingen har sjunkit till omkring 75 000 i månaden, samtidigt som antalet lediga jobb enligt SCB ligger över 130 000. En del av skillnaden kan eventuellt förklaras av att SCB andra kvartalet 2024 bytte till en ny undersökning, vilket enligt SCB:s skattningar kan ha höjt nivån med cirka 23 000. Arbetsförmedlingen påpekar i sina egna analyser att deras statistik bör tolkas med försiktighet som mått på den totala efterfrågan på arbetskraft, då den ej är framtagen för det syftet.

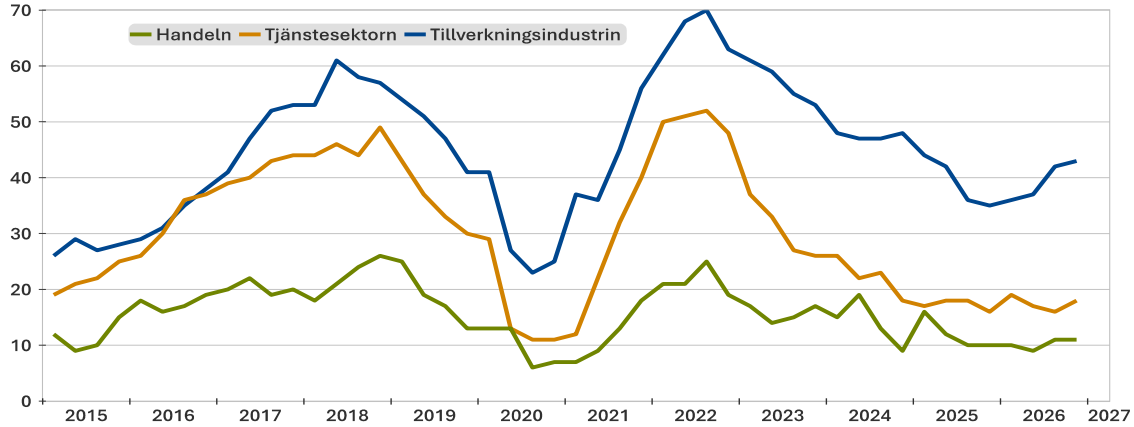
Diagram 6.4 Antal lediga jobb och antal nya lediga jobb, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: Arbetsförmedlingen, Macrobond och SCB

Andelen arbetsgivare som uppger brist på arbetskraft har sjunkit i takt med den övriga avmattningen på arbetsmarknaden, men för tillverkningsindustrin har den negativa trenden vänt under 2026. Skillnaden mellan tillverkningsindustrin och tjänstesektorn är 26 procentenheter i september, och strax under hälften av arbetsgivarna inom tillverkningsindustrin uppger brist på arbetskraft.

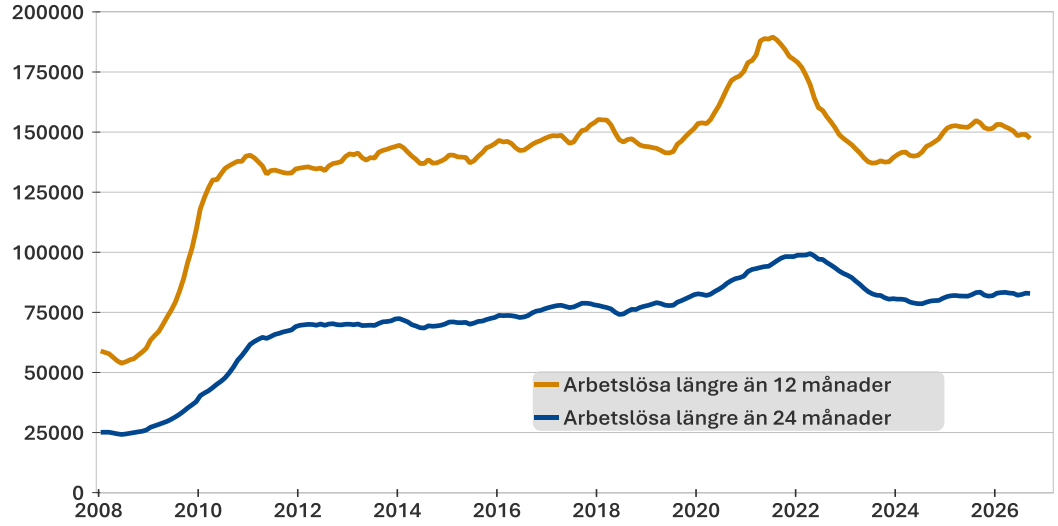
Diagram 6.5 Brist på arbetskraft, andel ja-svar, kvartalsvis, säsongsrensat

Källa: Konjunkturinstitutet och Macrobond

Långtidsarbetslösheten har återvänt till samma nivå som rådde strax innan pandemin. Antalet som varit arbetslösa längre än 24 månader föll tillbaka från toppen på 100 000 personer 2022 till som lägst omkring 78 000, men vände därefter uppåt och uppgår nu till drygt 80 000. Antalet arbetslösa längre än 12 månader ligger åter kring 150 000. Långtidsarbetslösheten är relativt stabil. Den samvarierar i begränsad utsträckning med den generella arbetslösheten, utom i efterdyningarna av akuta ekonomiska kriser, vilket toppen 2022 är ett exempel på.

Diagram 6.6 Antal långtidsarbetslösa

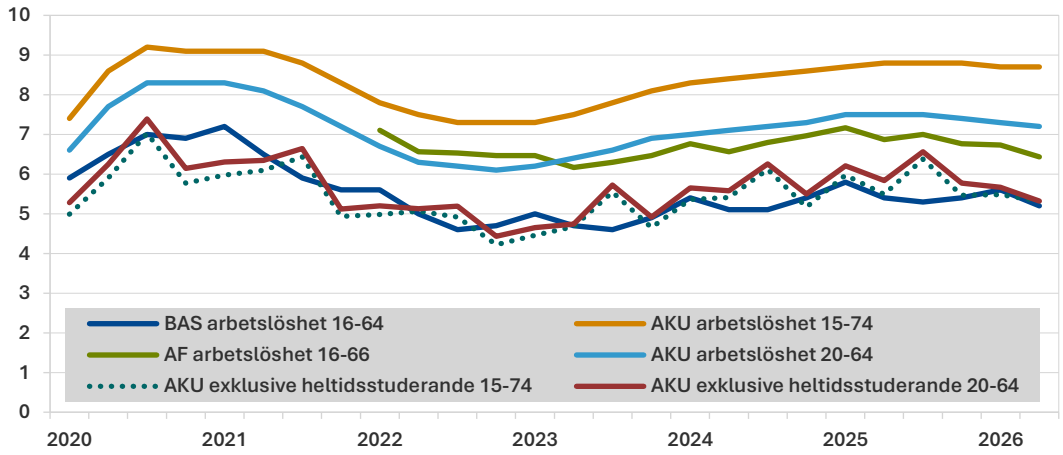
Källa: Macrobond och Arbetsförmedlingen

Fördjupning – Hur vi mäter och bedömer arbetslösheten

Det officiella måttet från Arbetskraftsundersökningen (AKU) för åldersgruppen 15–74 år har visat en påtagligt högre arbetslöshet än det registerbaserade måttet Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) och än Arbetsförmedlingens statistik över inskrivna arbetslösa. När måtten drar isär blir det angeläget att förstå vad respektive mått egentligen fångar, även om de alla syftar till att bedöma hur stor andel av arbetskraften som saknar arbete.

Måtten skiljer sig åt när det gäller vilka som räknas som arbetslösa, och samstämmigheten är begränsad: av dem som är arbetslösa enligt ett mått är det mellan 50 och 70 procent som också är det enligt ett annat. AKU kräver att en person både har gjort aktiviteter kopplade till att söka arbete och kunnat ta ett arbete under mätperioden för att räknas som arbetslös. I Arbetsförmedlingens mått räknas de inskrivna som är öppet arbetslösa eller deltar i ett program med aktivitetsstöd som arbetslösa, oavsett om de aktivt söker arbete. BAS bygger vidare på Arbetsförmedlingens statistik genom att varje månad räkna bort de inskrivna arbetslösa som får en inkomst från arbete, vilket leder till att BAS rapporterar lägre arbetslöshet än de övriga måtten.

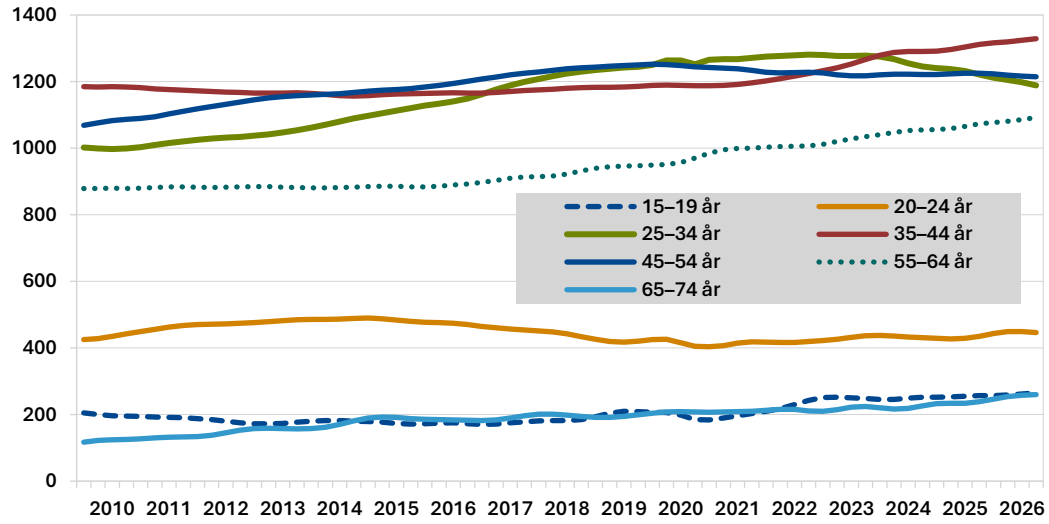
Diagram 6.1.1 Stora skillnader mellan olika mått

Källa: SCB (AKU och BAS) och Arbetsförmedlingen.

En stor del av den växande skillnaden förklaras av vilka grupper som fångas av respektive mått. Unga arbetssökande är underrepresenterade i BAS, eftersom personer under 16 år inte kan skriva in sig hos Arbetsförmedlingen och personer under 20 år inte har rätt till arbetslöshetsersättning. Samtidigt har arbetskraften vuxit i båda ytterkanterna av åldersspannet (diagram 6.1.2). Bland 15–19-åringar, som har högst arbetslöshet, ökade arbetskraften med omkring 50 000 personer under 2021 och 2022. Andelen som arbetar är i dag densamma som före pandemin, omkring 25 procent, medan andelen i arbetskraften har ökat från 36 till 42 procent.

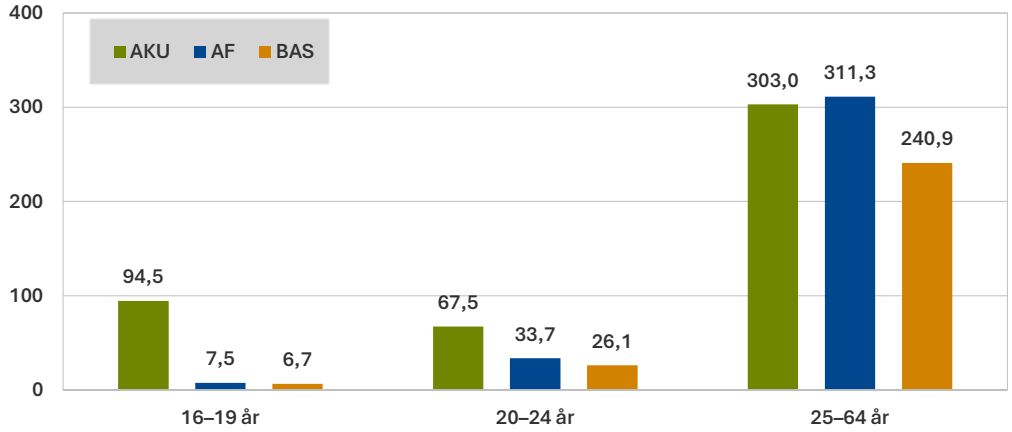
Diagram 6.1.2 Arbetskraften i olika åldersgrupper (säsongsrensat och utjämnat), AKU. Tusental.

Källa: SCB (AKU).

Även om skillnaderna är som störst bland unga utgörs ungefär en tredjedel av nivåskillnaden mellan måtten av gruppen 25–64 år (diagram 6.1.3). Det beror främst på att många arbetssökande inte är inskrivna hos Arbetsförmedlingen, ofta för att de inte har rätt till ersättning. En annan förklaring är hur studerande behandlas, där heltidsstuderande räknas som arbetslösa i AKU om de har sökt arbete under de senaste fyra veckorna och kan börja inom två veckor. De flesta av dessa är mellan 15 och 24 år och deltar i gymnasie- eller högskolestudier, men även deltagare i arbetsmarknadspolitiska program räknas som heltidsstuderande. Drygt en tredjedel av de heltidsstuderande arbetslösa i åldern 20–65 år deltog i någon sådan åtgärd under 2025. Studerande i reguljär utbildning har däremot svaga skäl att skriva in sig hos Arbetsförmedlingen, eftersom studier inte ger rätt till a-kassa, och fångas därför i liten utsträckning av BAS.

Diagram 6.1.3 Årsgenomsnitt för 2023–2025 för arbetslösa, uppdelat på ålder. Tusental.

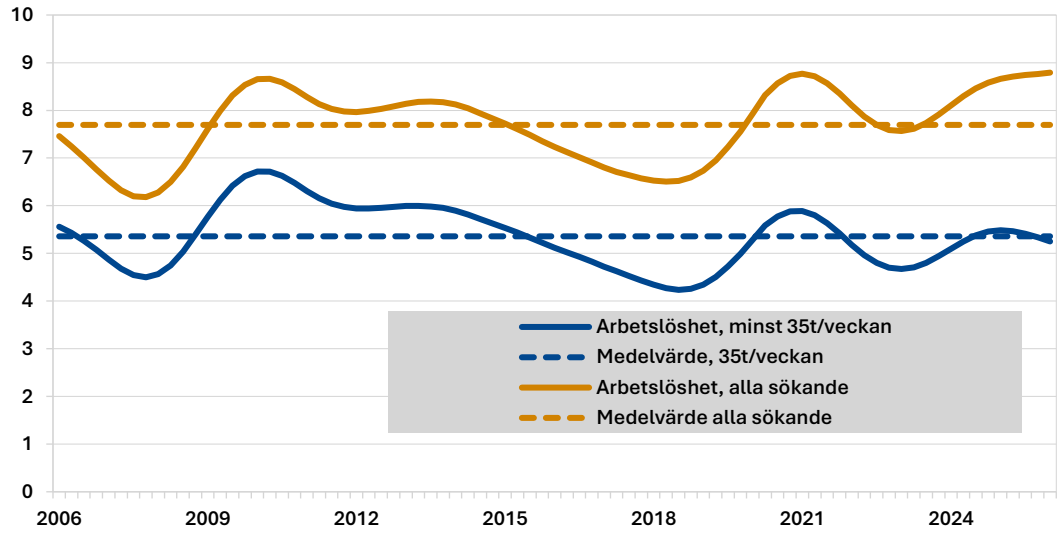
Källa: SCB (AKU och BAS) och Arbetsförmedlingen.

Diagram 6.1.1 visar hur stor del av skillnaden mellan AKU och BAS som kan förklaras av åldersavgränsningen och de heltidsstuderande. När båda räknas bort ligger AKU och BAS på i stort sett samma nivå, omkring 5,3 respektive 5,2 procent, och hela ökningen av skillnaden sedan 2022 försvinner. Jämförelsen är dock inte helt likvärdig, eftersom

deltagare i arbetsmarknadspolitiska program räknas som heltidsstuderande i AKU men som arbetslösa i BAS. Skillnaden mot Arbetsförmedlingens mått har också ökat, från omkring 0,9 procentenheter andra kvartalet 2022 till 2,3 procentenheter andra kvartalet 2026, och under det senaste året beror det på att Arbetsförmedlingens mått har sjunkit.

Sammansättningen av de arbetslösa har förändrats markant sedan åren efter finanskrisen. Antalet arbetslösa är i dag omkring 100 000 fler än 2009–2011, men antalet som söker heltidsarbete är ungefär detsamma, omkring 310 000. Ökningen består av personer som söker deltidsarbete, vars antal har fördubblats till omkring 200 000. Deras andel av de arbetslösa har därmed ökat från knappt en fjärdedel till fyra av tio, sannolikt som en följd av att fler äldre och mycket unga deltar i arbetskraften. Sedan 2006 har arbetslösheten bland samtliga arbetssökande i genomsnitt legat på 7,7 procent, och bland dem som söker heltidsarbete på 5,4 procent. I dag ligger den totala arbetslösheten omkring en procentenhet över sitt genomsnitt, medan arbetslösheten bland dem som söker heltidsarbete ligger strax under sitt genomsnitt och har sjunkit under det senaste året (diagram 6.1.4).

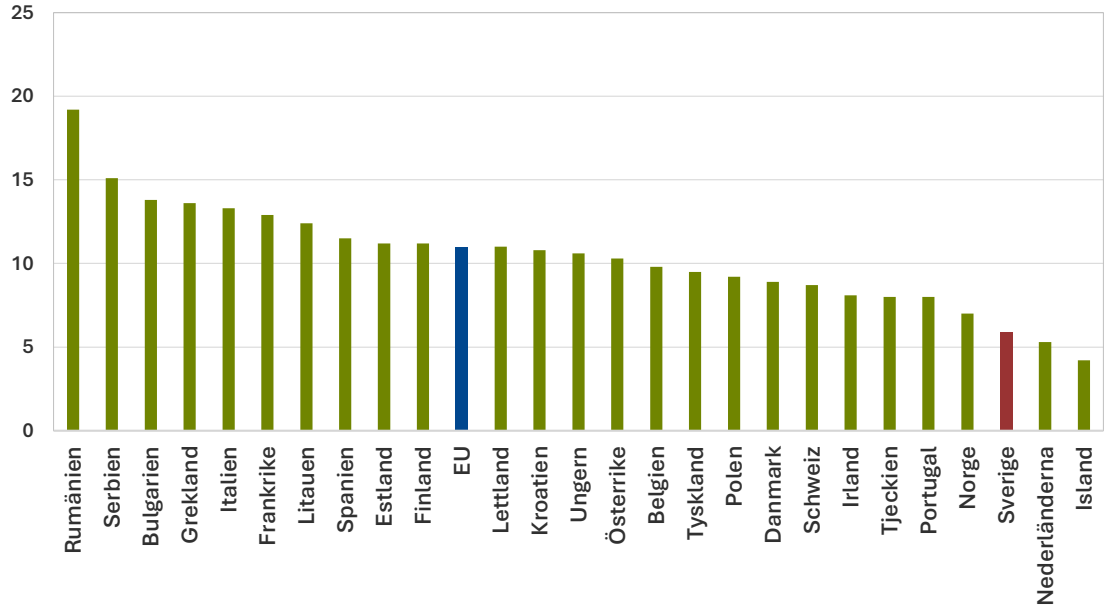
Diagram 6.1.4 Arbetslöshet uppdelat på önskad arbetstid, andel av totala arbetskraften.

Källa: SCB, Bakgrundsfakta 2026:1

Ett annat mått som ibland förs fram som alternativ till AKU och BAS är andelen unga som varken arbetar eller studerar, i internationell förkortning NEET. Till skillnad från de båda arbetslöshetsmåtten beräknas NEET som en andel av befolkningen och inte som en andel av arbetskraften. Skälet till det är att många som räknas som NEET står helt utanför arbetskraften och varken kan eller vill arbeta, till exempel på grund av sjukdom eller en längre utlandsvistelse.

Diagram 6.1.5 Unga ej i arbete eller utbildning. 15–29 år, procent av befolkningen, 2025

Källa: Eurostat

De flesta som räknas som NEET ett enskilt år går vidare till arbete eller studier redan året därpå. De som återfinns i gruppen under flera år över en femårsperiod har däremot betydligt svårare att lämna den, och lider ofta av försvårande omständigheter som funktionsnedsättning eller social utsatthet. Andelen NEETs samvarierar i begränsad mån med konjunkturen, men bestäms huvudsakligen av strukturella orsaker. Sverige har en mycket låg andel NEET jämfört med andra länder i Europa. Den låga andelen NEET, samtidigt som ungdomsarbetslösheten enligt AKU är hög, tyder på att en stor del av de arbetslösa unga är studerande som söker extraarbete snarare än unga som står utanför både arbete och utbildning.

Vilket mått som bör ligga till grund för bedömningen avgörs av vilken fråga vi vill besvara. Det officiella måttet för åldrarna 15–74 år missar få potentiella arbetstagare, men inkluderar många med svag anknytning till arbetsmarknaden och ett litet arbetsutbud. Ökningen av skillnaden mellan måtten sedan 2022 förklaras i allt väsentligt av fler arbetssökande i ytterkanterna av åldersspannet och av fler arbetslösa heltidsstuderande, inte av att de som söker heltidsarbete har fått det svårare.

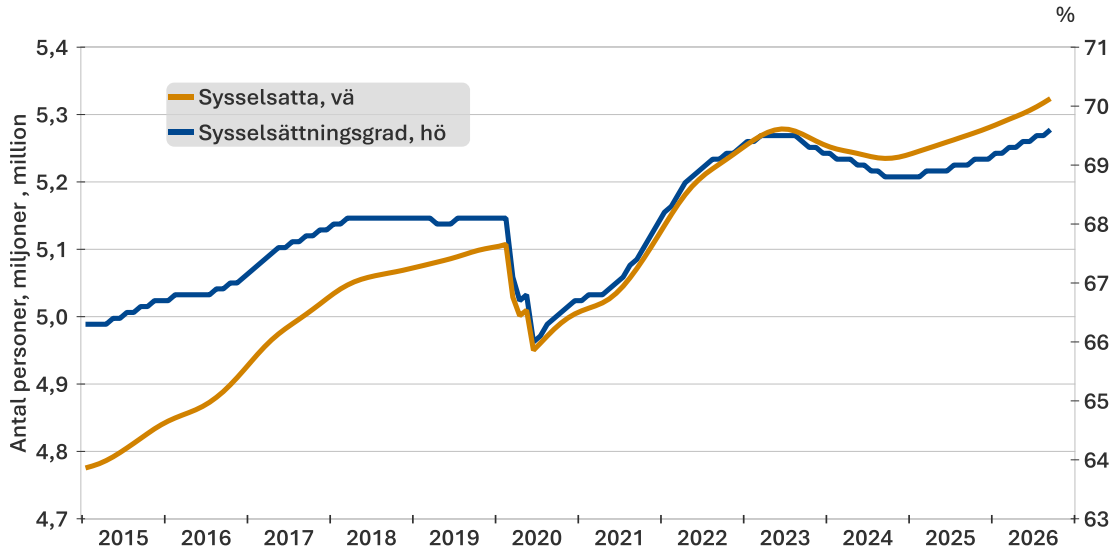
För industrin är den viktigaste frågan hur stor arbetskraftsreserven är för heltidstjänster, och där är det officiella måttet delvis missvisande. Det mest relevanta måttet är i stället arbetslösheten bland dem som söker heltidsarbete. SCB publicerar inte den statistiken löpande, men både BAS och AKU exklusive heltidsstuderande har legat nära den sedan 2022 och kan fungera som approximationer, med förbehåll för att delar av arbetsmarknaden inte omfattas av måtten.

6.2 Sysselsättning

Sysselsättningen har haft en bättre utveckling än arbetslösheten sedan avtalsperiodens början med rekordmånga i arbete. Enligt säsongsrensade och utjämnade data steg antalet

sysselsatta i augusti till drygt 5,3 miljoner personer, och sysselsättningsgraden i AKU 15–74 år nådde sin högsta nivå någonsin i augusti, 69,6 procent.

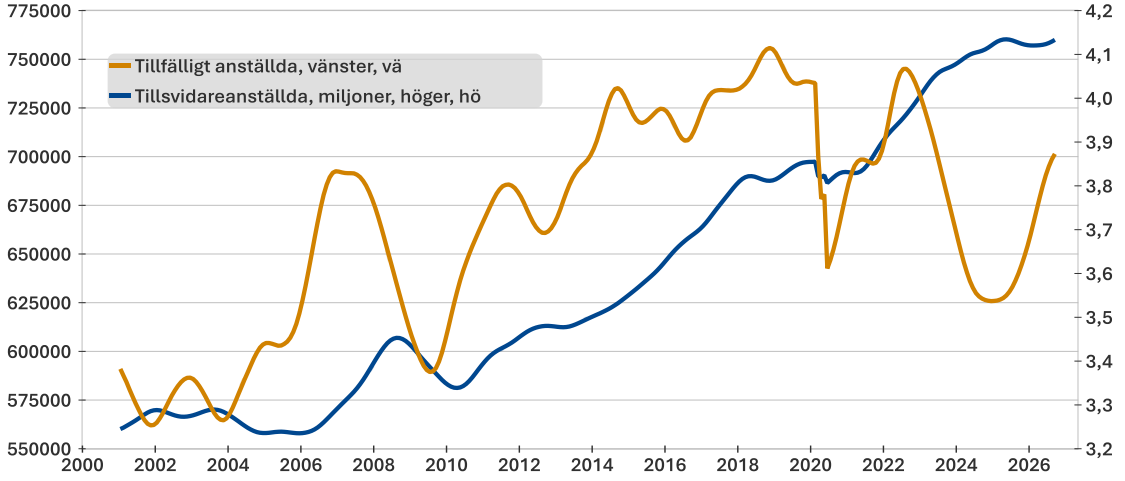
Diagram 6.7 Antalet sysselsatta i tusental personer samt sysselsättningsgrad i procent av befolkningen, 15–74 år, säsongsrensat

Källa: SCB och Macrobond

Den huvudsakliga orsaken till sysselsättningstappet under avmattningen var en minskning av antalet tidsbegränsat anställda, vilket följer tidigare konjunkturmönster. Enligt säsongsrensade och utjämnade data uppgick antalet fast anställda i augusti till drygt 4,14 miljoner personer, vilket är den högsta nivån sedan mätningarna startade 2001. Ökningen sedan årsskiftet är dock måttlig, och nivån ligger bara marginellt över den tidigare toppen våren 2025. Det senaste årets kraftiga ökning av antalet tidsbegränsade anställningar är ett tecken på att arbetsmarknaden är på väg mot en högkonjunktur.

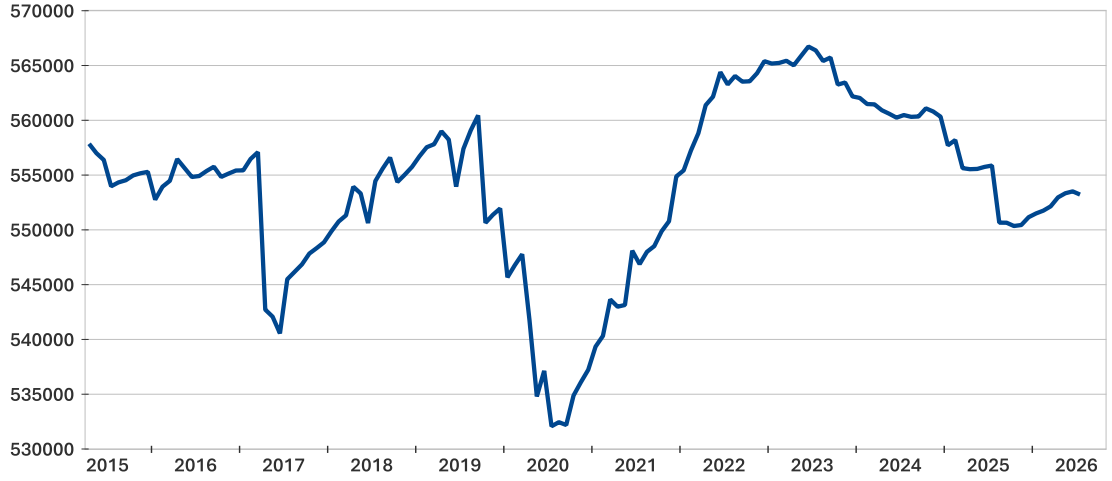
Diagram 6.8 Antalet tillfälligt anställda och tillsvidareanställda, säsongsrensat

Källa: SCB och Macrobond

I tillverkningsindustrin har antalet anställningar ökat något sedan den negativa trenden mellan 2023 och 2025 brutits. Antalet anställningar är i dag drygt två procent lägre än toppen innan pandemiutbrottet, och cirka fyra procent lägre än toppnoteringen 2023.

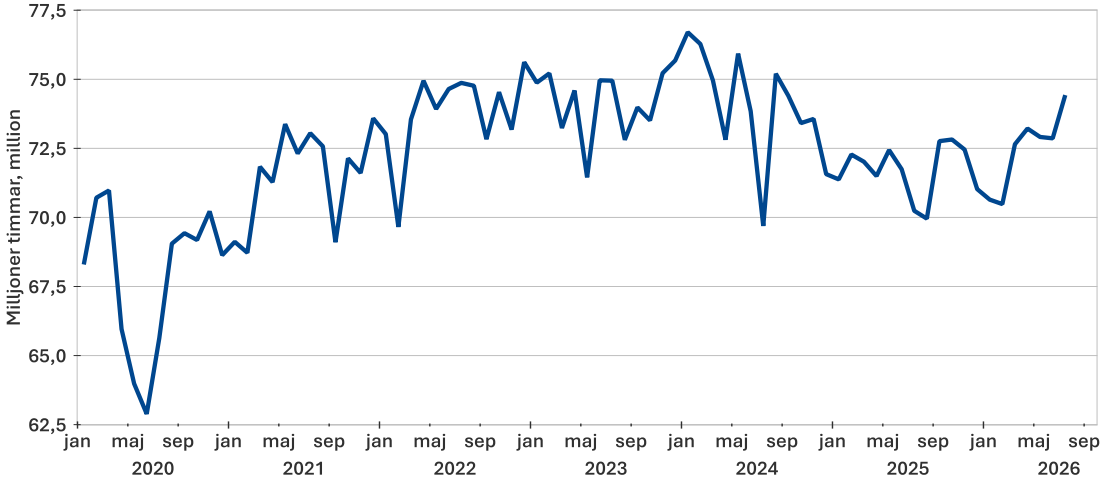
Diagram 6.9 Antalet pågående anställningar i tillverkningsindustrin, säsongsrensat

Källa: SCB och Macrobond

Efter en uppgång från pandemin fram till en topp under 2023 dämpades antalet arbetade timmar i tillverkningsindustrin under 2024 och 2025, men har under 2026 nått 73 miljoner timmar per månad. Sammantaget har svensk tillverkningsindustri stått sig stark genom konjunkturnedgången.

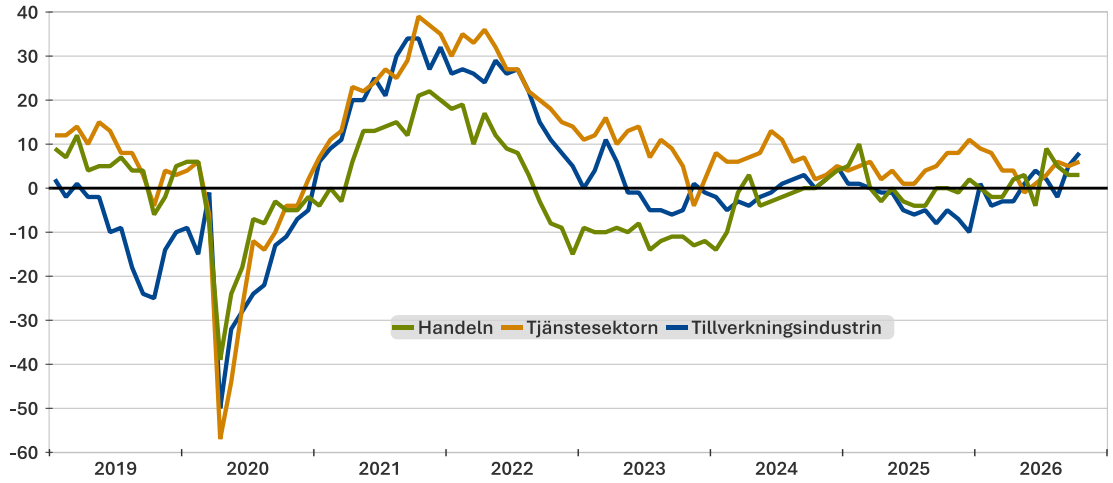
Diagram 6.10 Antalet arbetade timmar i tillverkningsindustrin, säsongsrensat

Källa: SCB och Macrobond

Företagens anställningsplaner ligger fortsatt nära sina historiska genomsnitt, med relativt små skillnader mellan branscherna. Handeln, som under lågkonjunkturen låg på klart negativa nivåer, har nu återhämtat sig till den grad att det är den mest positiva branschen. Tillverkningsindustrin uppvisar små förändringar, men har stärkts något jämfört med 2025. Tjänstesektorn har konsekvent legat på positiva nivåer, med en mindre topp vid årsskiftet 2025/2026.

Diagram 6.11 Företagens anställningsplaner, nettotal, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet

Trots att anställningsplanerna ligger relativt neutralt bedömer Konjunkturinstitutet i Konjunkturläget från september 2026 att sysselsättningen kommer att öka under 2026 och 2027. Sammantaget bedömer Konjunkturinstitutet att antalet sysselsatta under 2026 kommer att ha ökat med 0,7 procent, för att sedan fortsätta öka med ytterligare 0,7 procent under 2027.

6.3 Sammanfattning

Efter den starka återhämtningen efter pandemin gick svensk arbetsmarknad igenom en period av avmattning, men flera tidiga konjunkturindikatorer visar att utvecklingen vänt under det senaste året. Antalet tidsbegränsade anställningar har ökat kraftigt, samtidigt som varslen har minskat till i genomsnitt omkring 4 000 i månaden. Konjunkturinstitutet bedömer att sysselsättningen fortsätter att öka med 0,7 procent per år under både 2026 och 2027.

Det officiella arbetslöshetsmåttet ligger fortfarande högt, men det inkluderar en stor andel arbetssökande med ett litet arbetsutbud och svag anknytning till arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland dem som söker heltidsarbete ligger under sitt historiska genomsnitt och har en nedåtgående trend.

Tillverkningsindustrin har stått sig relativt väl genom nedgången. Arbetslösheten i industrins a-kassor har passerat sin topp och fortsätter att sjunka, samtidigt som antalet anställda har åter börjat öka efter nedgången 2023–2025. Nästan hälften av arbetsgivarna i tillverkningsindustrin uppger brist på arbetskraft, och den andelen har ökat under året. Sammantaget talar mycket för att arbetsmarknaden är på väg mot en starkare period.

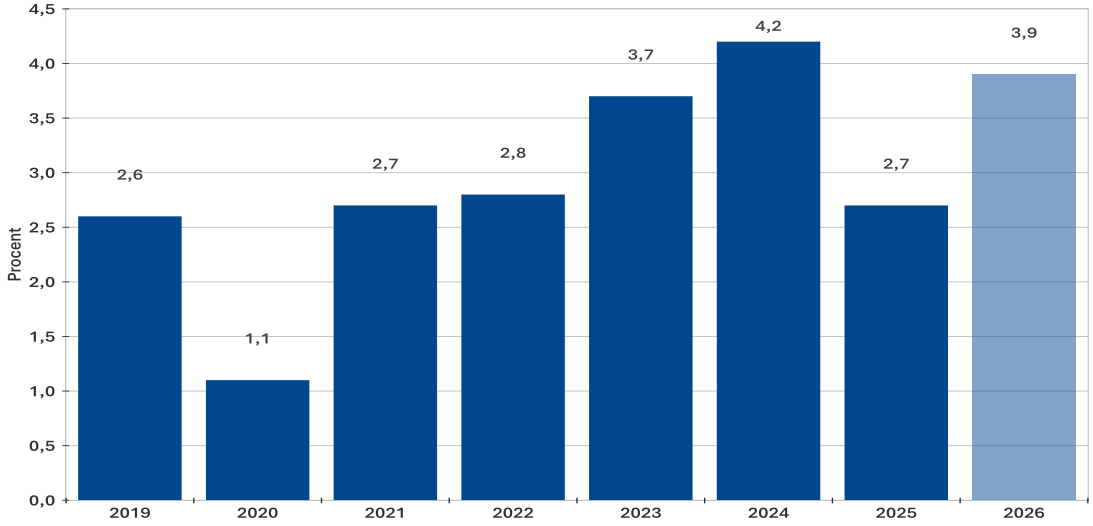
7. Löner

I kapitlet beskrivs löneutvecklingen inom industrin. Nominella och reala förändringar redovisas. Blicken vänds även utomlands för en jämförelse av löneutvecklingen i Sverige med utvecklingen i Europa.

7.1 Industrins löneutveckling

Avtalsrörelsen 2025 resulterade i ett tvåårigt avtal med löneökningar i början av varje avtalsår med ett totalt avtalsvärde på 6,4 procent inklusive avsättning till system för arbetstidsförkortning (3,4 i april 2025 och 3,0 i april 2026). I avtalsrörelsen dessförinnan blev märket 4,1 procent för 2023 och 3,3 procent för 2024. I samband med att nya avtal skulle slutas 2020 bröt pandemin ut och slutförhandlingarna sköts upp från mars till oktober. Det medförde att inga avtal om löneökningar för 2020 fanns på plats förrän de nya avtalen var tecknade i slutet av oktober. Nästa lönerevidering kom i april 2022.

Diagram 7.1 Nominell löneutveckling i gruv- och tillverkningsindustrin

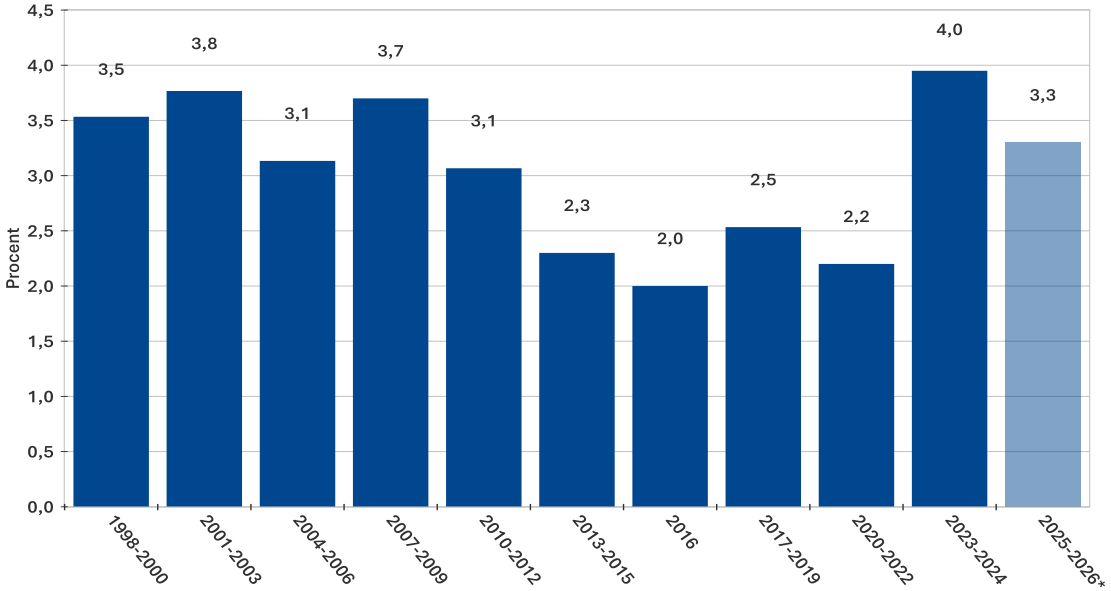
*Källa: Konjunkturinstitutet. *2026 är en prognos.*

Diagram 7.1 visar utfallet av löneutvecklingen[28] i svensk industri för åren 2019–2025 samt prognos för 2026 enligt konjunkturlönestatistiken. 2025 blev löneökningstakten i svensk industri 2,7 procent och enligt Konjunkturinstitutets prognos stiger ökningstakten till 3,9 procent 2026.

Diagram 7.2 visar den genomsnittliga nominella löneökningen per år under samtliga avtalsperioder mellan 1998 och 2026. Under de första 14 åren med industriavtalet varierade de nominella löneökningarna mellan 3,1 och 3,8 procent. Därefter växlades löneökningstakten ner och mellan 2013 och 2022 var de nominella löneökningarna i stället mellan 2,0 och 2,5 procent per år. Under avtalsperioden 2023–2024 ökade lönerna med fyra procent per år. Genomsnittet för innevarande avtalsperiod ser ut att bli 3,3 procent.

[28] De uppmätta löneökningarna skiljer sig åt beroende på vilken källa som används. I diagram 7.1–7.5 används KI som källa. I den internationella jämförelsen i diagram 7.6 - 7.9 används Labour Cost Index (LCI) från Eurostat som källa.

Diagram 7.2 Nominell löneutveckling i gruv- och tillverkningsindustrin 1998–2026*

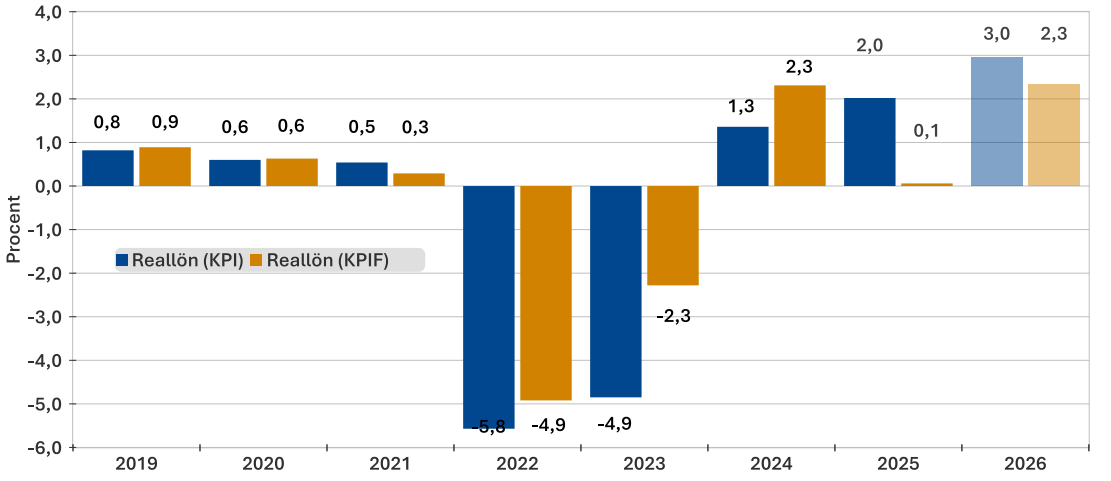

*Källa: Konjunkturinstitutet. *2026 är en prognos.*

7.2 Stigande reallöner 2026

När lönerna ökar snabbare än inflationen ökar reallönerna, vilket betyder att de anställdas köpkraft stärks. Diagram 7.3 visar reallönernas utveckling per år med inflationen mätt med KPI respektive KPIF. Inflationen mätt med KPI påverkas mycket när stora ränteförändringar sker. Om KPIF används vid beräkning av reallönen erhålls reallönen med fast ränta. Det framgår att utvecklingen var negativ under både 2022 och 2023. Reallönerna steg återigen under 2024 och 2025, även om utvecklingen stod nästan stilla 2025 räknat med KPIF. 2026 väntas reallönerna stiga med 3,0 respektive 2,3 procent beroende på inflationsmått.

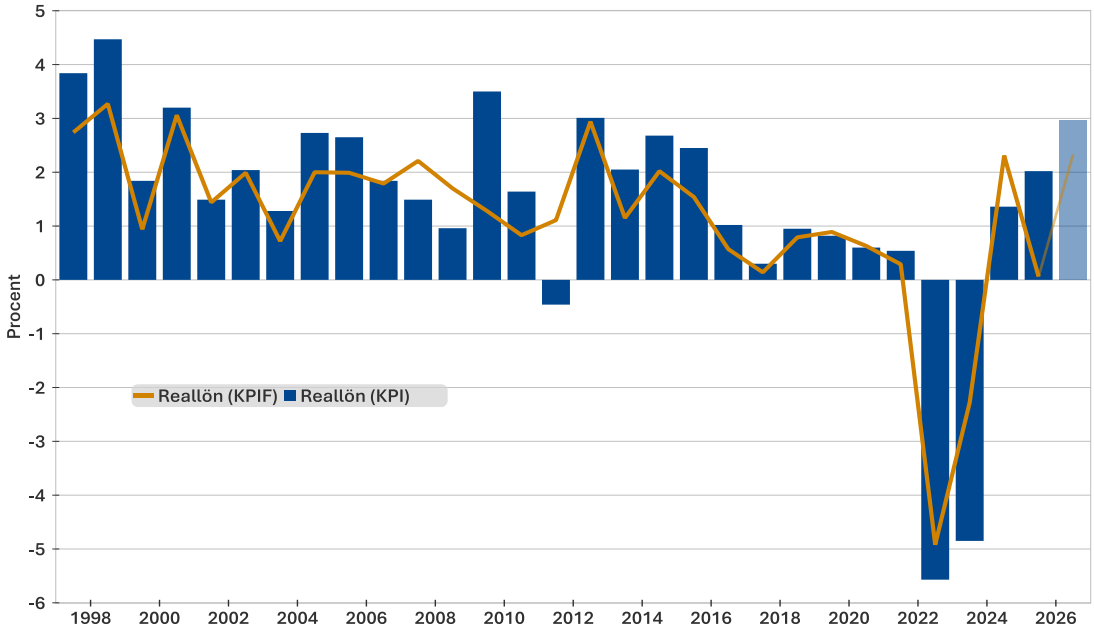
Diagram 7.3 Reallöneutveckling i gruv- och tillverkningsindustrin 2016–2026*, procent

*Källa: Konjunkturinstitutet. *2026 är en prognos.*

Diagram 7.4 visar reallöneutvecklingen, mätt med KPI respektive KPIF, per år under hela industriavtalsperioden 1998–2026. Om inflationen mäts med KPI har reallöneökningar uppnåtts 25 av 28 år med industriavtalet. Reallöneökningarna har varierat mellan 0,3 procent och knappt 4,5 procent.

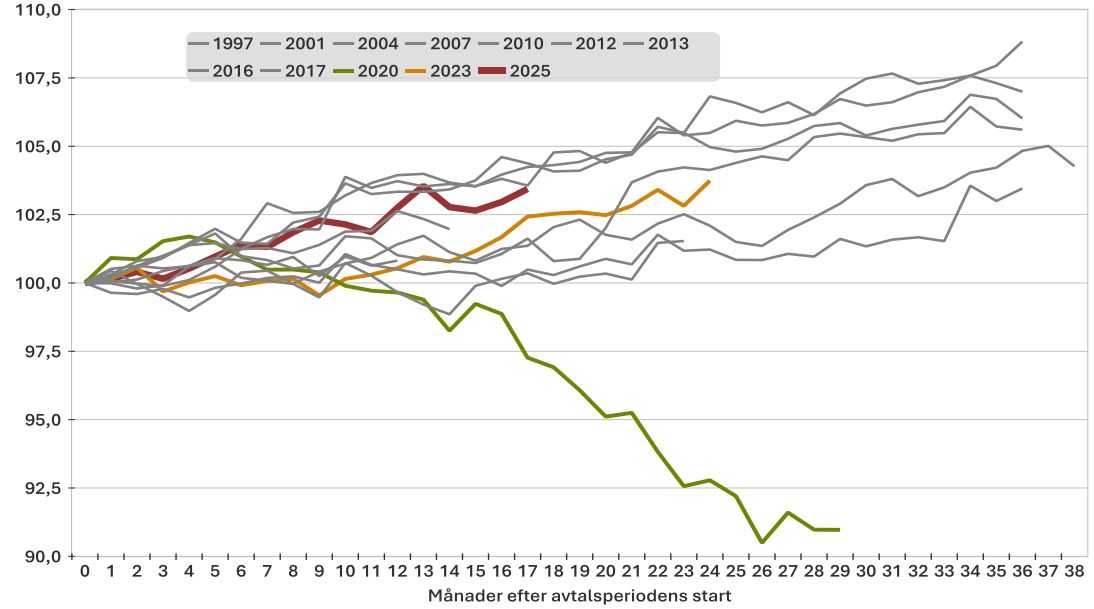
Diagram 7.4 Reallöneutveckling i gruv- och tillverkningsindustrin 1998–2026*, procent

*Källa: Konjunkturinstitutet. *2026 är en prognos.*

Diagram 7.5 visar reallöneutvecklingen (inflationen mätt med KPI) under respektive avtalsperiod sedan 2001[29]. Under 11 av 12 avtalsperioder har reallöneutvecklingen varit positiv sett över hela perioden. Avtalsperioden 2020–2022 avviker tydligt från detta då inflationen var mycket hög under framför allt 2022. För innevarande avtalsperiod är reallöneutvecklingen till och med juli uppe i 3,0 procent.

Diagram 7.5 Reallön (KPI) i Sverige med respektive industrimärke under 2000-talet.

Källa: Medlingsinstitutet och SCB

[29] För innevarande avtalsperiod sträcker sig statistiken till och med juli 2026.

7.3 Industrin normerar

2025 års avtal inom industrin gav kostnadsökningar på totalt 6,4 procent över en period på 24 månader. Denna kostnad blev sedan den norm (märket) som kom att gälla för övriga avtal som tecknades på arbetsmarknaden.

Tabell 7.1 Sektorsvis årlig nominell löneökningstakt 1998–2026*

	1998–2025	2025	2026	2025–2026*
Totalt	3,1	3,6	3,5	3,6
Näringsliv	3,1	3,6	3,5	3,6
Varubranscher	3,1	2,9	3,3	3,1
Industri	3,0	2,7	3,9	3,3
Bygg	3,1	3,4	2,1	2,8
Tjänstebranscher	3,1	3,8	3,6	3,7
Stat	3,2	3,5	4,2	3,9
Kommuner	3,2	3,8	3,5	3,7

*Källa: Medlingsinstitutets konjunkturlönestatistik. * 2026 är en prognos.*

Tabell 7.1 visar löneutvecklingen i olika sektorer för olika perioder och enskilda år. Sett över hela perioden 1998–2025 har löneutvecklingen i de olika sektorerna varit likartad och rört sig i spannet 3,0–3,2 procent. Under 2025 uppvisade industrin lägre löneökningar än övriga delar av arbetsmarknaden. Prognosen för 2026 pekar på löneökningar på 3,9 procent i industrin och på 3,5 procent för arbetsmarknaden i stort. För avtalsperioden 2025–2026 ser de nominella löneökningstakterna ut att landa i intervallet 2,8–3,9 procent.

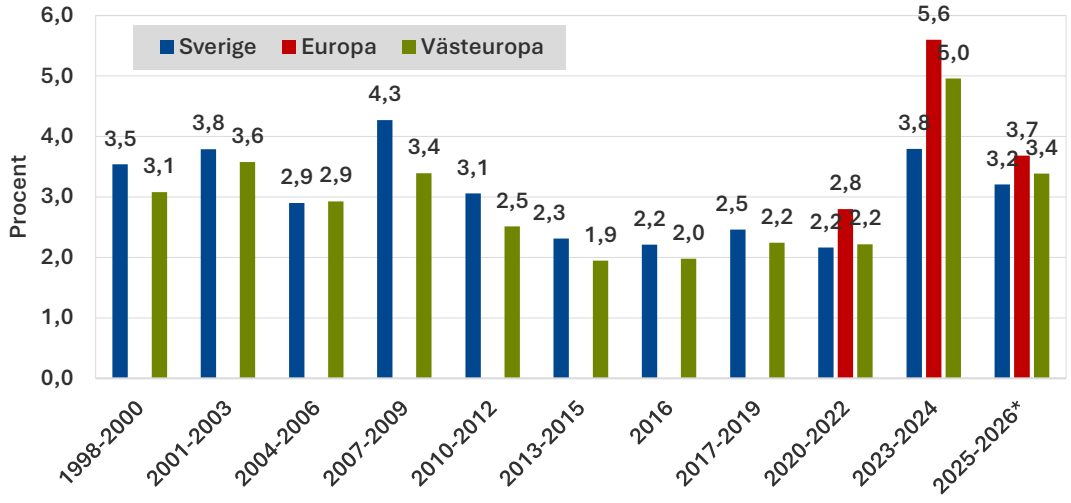
7.4 Sverige och Europa

I diagram 7.6 jämförs den genomsnittliga årliga löneökningstakten i svensk tillverkningsindustri med genomsnittet för Europa[30] (från och med 2020) och Västeuropa[31] under olika perioder som i stort motsvarar de olika avtalsperioderna. Gemensamt för både Sverige och Västeuropa är att löneökningstakten växlades ned efter finanskrisen. Hela perioden sedan 2020 har de europeiska lönerna ökat snabbare än de svenska. Fram till 2020 hade Sverige högre löneökningar än Västeuropa under samtliga avtalsperioder utom 2004–2006, då ökningstakten var lika hög som i Västeuropa. Under 2020–2022 ökade lönerna ungefär lika snabbt i Sverige och Västeuropa och de två senaste avtalsperioderna har utvecklingen vänt och de västeuropeiska lönerna har ökat i snabbare takt än de svenska. För innevarande avtalsperiod, där ökningstakterna för 2026 är en prognos baserad på de två första kvartalen 2026, väntas ökningstakterna bli 3,2 procent i svensk industri, 3,7 procent i europeisk och 3,4 procent i västeuropeisk industri.

[30] Med Europa avses samma länder som presenterades i kapitel 4. De redovisade siffrorna är KIX-vägda genomsnitt, där länderna ges olika vikt utifrån deras betydelse som marknad för svensk export och konkurrentland till Sverige.

[31] Med Västeuropa avses Belgien, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Portugal, Spanien, Tyskland, Österrike, Danmark, Storbritannien och Norge.

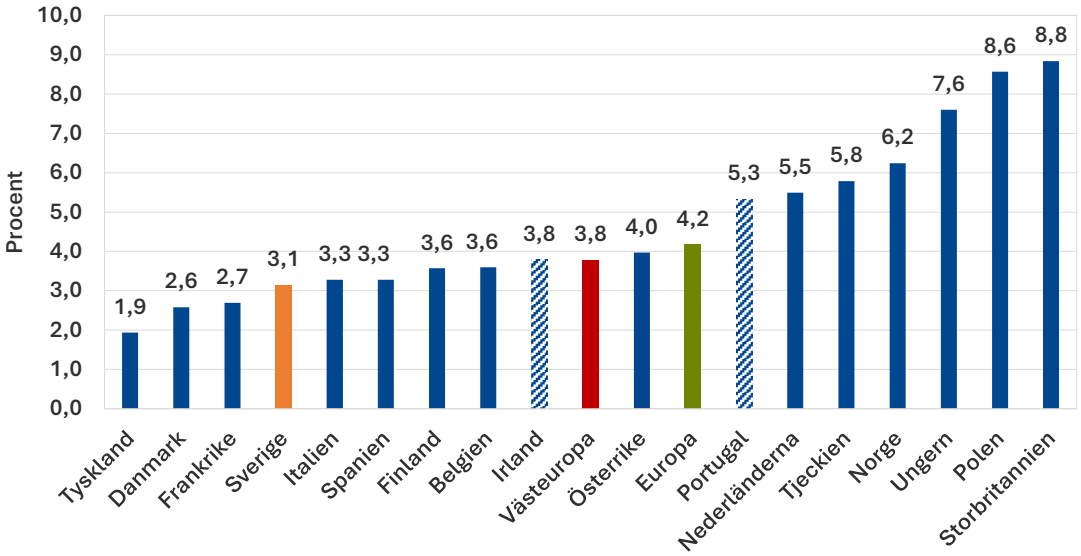
Diagram 7.6 Nominell löneutveckling i Sverige, Europa och Västeuropa, tillverkningsindustrin, procent

*Källa: Eurostat LCI, Statbel och Office for National Statistics ALCH. *2026 är en prognos.*

Diagram 7.7 visar löneutvecklingen 2025 i de europeiska länderna. De skuggade länderna ingår i begreppet Västeuropa men inte i Europa. Ungern, Polen och Tjeckien ingår inte i Västeuropa. Tre länder hade långsammare löneökningar än Sverige och de svenska lönerna ökade i långsammare takt än i både Europa och Västeuropa. De tyska lönerna ökade i långsammast takt och i topp återfinns Storbritannien och Polen med ökningstakter på 8,8 respektive 8,6 procent.

Diagram 7.7 Nominell löneutveckling Europa, 2025, tillverkningsindustrin, procent

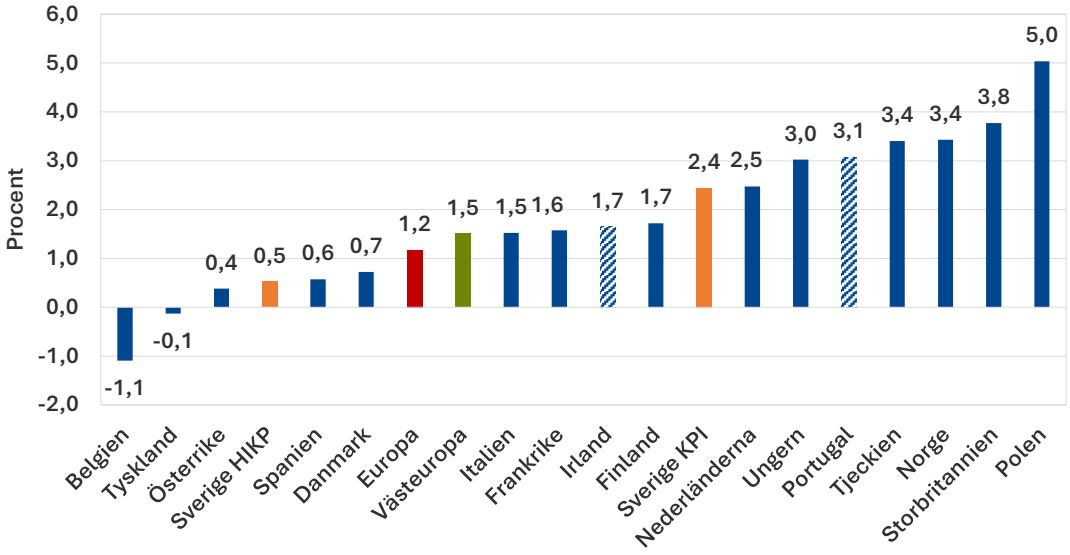

Källa: Eurostat LCI, Statbel och Office for National Statistics ALCH

Den europeiska centralbanken (ECB) gör regelbundet prognoser över den nominella löneutvecklingen[32] i hela ekonomin inom euroområdet. I den senaste prognosen väntas lönerna öka med 3,3 procent 2026. Även 2027 och 2028 väntas löneökningen bli 3,3 procent respektive år.

[32] ECB benämner denna som ”Compensation per employee”

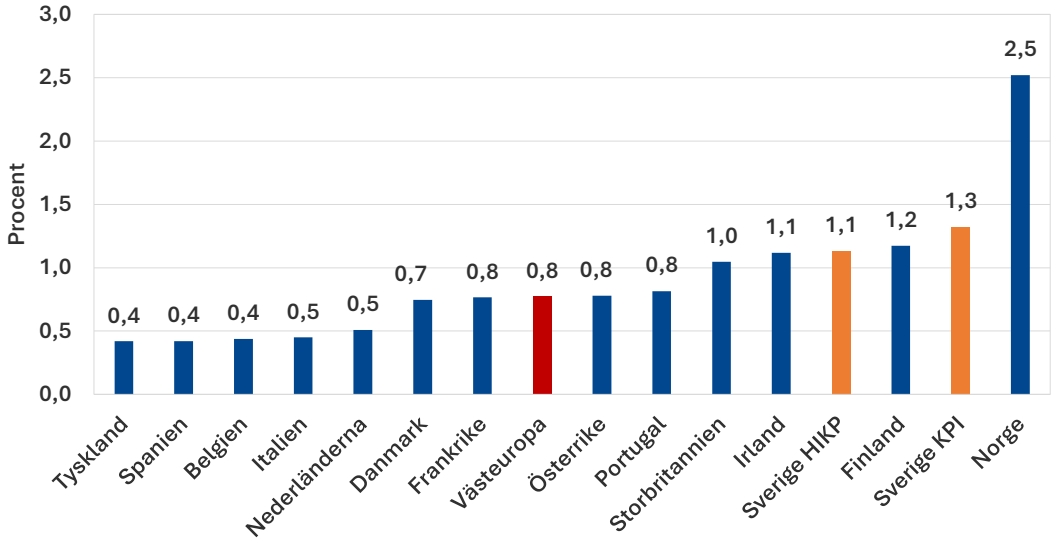
Diagram 7.8 Real löneutveckling i Europa, 2025, tillverkningsindustrin, procent

Källa: SCB, Eurostat LCI, Statbel och Office for National Statistics ALCH

I diagram 7.8 presenteras reallönernas utveckling i de europeiska och västeuropeiska länderna 2025 och i diagram 7.9 utvecklingen i Västeuropa under hela industriavtalsperioden. Under 2025 uppvisade alla europeiska länder utom Belgien och Tyskland stigande reallöner. Sverige hade 2025 bland de lägsta ökningstalen i hela Europa om inflationen mäts med HIKP. Sett över hela industriavtalsperioden har Sverige dock uppvisat bland de högre reallöneökningarna oavsett inflationsmått. Alla västeuropeiska länder har haft en positiv utveckling under perioden 1998–2025 men det är stor variation mellan länderna. De tyska, spanska och belgiska reallönerna har exempelvis ökat med 0,4 procent i årstakt medan de norska ökat med 2,5 procent per år.

Diagram 7.9 Real löneutveckling i Västeuropa, 1998–2025, tillverkningsindustrin, procent

Källa: SCB, Eurostat LCI, Statbel och Office for National Statistics ALCH

7.5 Löneavtal utanför Sverige

I detta avsnitt sammanfattas några av de aktuella löneavtalen som gäller eller nyligen slutits i viktiga konkurrentländer i Europa. Även pågående avtalsrörelser berörs.

Tyskland

Den 7 oktober inleddes förhandlingar för de knappt 4 miljoner anställda i den tyska verkstadsindustrin. Det nuvarande kollektivavtalet löper ut den 31 oktober. IG Metall kräver 5 procent i löneökningar på ett år. De vill också se särskilda åtaganden från arbetsgivarna för att säkra jobb och att behålla produktionsanläggningar i Tyskland. Detta på grund av hot om massuppsägningar i framför allt fordonsindustrin. Efter den första förhandlingsrundan är läget låst. Arbetsgivarsidan avvisar kravet och har inte lagt fram något motbud. Nästa förhandlingsomgång kommer att äga rum i slutet av oktober. Mycket pekar på att IG Metall kommer att inleda varningsstrejker när fredsplikten upphör den 31 oktober.

I mars träffade facket IG BCE ett nytt avtal för de 585 000 anställda i kemiindustrin. Löptiden blev 27 månader (mars 2026-maj 2028) med 2,1 procent i löneökningar i januari 2027 och 2,4 procent i januari 2028 vilket motsvarar en årstakt på 2,0 procent. I avtalet förband sig arbetsgivarna att investera omkring 350 miljoner euro i åtgärder för anställningstrygghet i en så kallad demografifond. Medlen i demografifonder används lokalt på företagen för att finansiera deltidspension, arbetstidsförkortning, hälsoåtgärder, omskolning och för att rädda jobb under ekonomiska kriser.

Norge

Norge har en liknande modell som den svenska där konkurrensutsatt industri förhandlar om löner först och sätter ramarna för övriga branscher. Uppgörelsen kallas för frontfaget och brukar vara vägledande för övriga branschers förhandlingar, likt märket i Sverige. Det senaste avtalet mellan det största LO-förbundet Fellesförbundet och arbetsgivarorganisationen Norsk industri slöts i början av april 2026 och gäller i två år. Till skillnad från i Sverige förhandlas löneökningsnivån för ett år i taget. Avtalet innebär en total löneökningsram på 4,4 procent för 2026 där ett centralt tillägg på 6,5 NOK per timme ingår i ökningstakten. Det avtalades också om en låglönesatsning för anställda i Teko-branschen, som görs i form av ett ytterligare tillägg på 4 NOK per timme. Den faktiska löneökningen varierar mellan arbetsplatser och beror på lokala förhandlingar. Senast under våren 2027 ska parterna ha enats om en löneökningsram för 2027. Man avtalade också om att företagen ska betala ut sjukpenning direkt till de anställda i stället för att behöva vänta på ersättning från den norska motsvarigheten till Försäkringskassan.

Danmark

I dansk industri anger kollektivavtalen främst en höjning av lägstalönerna medan övriga löner förhandlas lokalt på företagen. Det nuvarande avtalet mellan CO-industri och Dansk Industri är treårigt och löper ut under våren 2028. Enligt överenskommelsen ökar minimilönerna med totalt 7,9 procent under perioden (från 136,15 DKK till 146,9 DKK). I Danmark gör både arbetstagare och arbetsgivare inbetalningar till pensionen och i det nuvarande avtalet ingick parterna en överenskommelse om att arbetsgivaren ska stå för en större andel av pensionsinbetalningarna. Utöver detta har en stor satsning gjorts med

ytterligare förmåner kopplade till familjeliv och att arbetsgivarens inbetalningar till det så kallade flexkontot (fritvalgskonto) höjs.

Finland
Det senaste avtalet för arbetare i teknologiindustrin tecknades i februari 2025 och löper ut den 30 november 2027. Avtalet gav totalt 2,5 procents löneökningar 2025, 2,9 procent 2026 och 2,4 procent 2027. Dessa ökningstal består varje år av dels en allmän höjning och dels en lokal pott att fördela för arbetsgivaren. Den 1 januari 2025 trädde en ny lag om den så kallade exportmodellen i kraft. Lagen innebär att den statliga medlaren förbjuds att lägga fram bud som ger högre löneökningar än vad exportindustrin kommit överens om. Lagen ledde till stora protester från fackligt håll. Under 2024 beslutade den finska riksdagen även om begränsningar i strejkrätten samt försämringar i trygghetssystemen.

Nederländerna
Nederländernas största fackförbund FNV tecknade i början av året ett nytt avtal för metall- och teknologiindustrin som trädde i kraft 1 februari 2026 och löper till 31 januari 2028. 340 000 anställda berörs av det nya avtalet som innebär en total genomsnittlig löneökning på 6 procent som är uppdelad i två steg. Den 1 mars 2026 höjs lönerna med 3 procent och den 1 mars 2027 höjs alla löner med ett fast belopp på 115 euro i månaden. Utöver detta betalas en engångssumma på 132 euro ut i november 2026 och medlemmar i facket får sin medlemsavgift för 2026 återbetald av arbetsgivaren.

Belgien
Belgien skiljer sig från övriga länder i detta avsnitt då de belgiska lönerna indexeras med inflationstakten i ekonomin (kallat utjämnat hälsoindex). Indexeringen gäller för såväl privata företag som för de offentliga verksamheterna och sker vid olika tillfällen beroende på regelverk. Vissa löner indexeras omedelbart efter en ökning i indexet med två procent medan andra löner indexeras det följande året. Det är även möjligt för arbetsgivaren att kompensera arbetstagaren utöver indexeringen men inte mer än vad som anses konkurrenskraftigt i förhållande till löneutvecklingen i Nederländerna, Frankrike och Tyskland. Syftet med indexeringen är att säkra arbetstagarnas köpkraft, dock medför detta att reallöneökningarna är låga i Belgien. 2025 höjdes de belgiska lönerna med 3,58 procent. Indexeringen 2026 är på 2,21 procent.

Österrike
I september 2025 träffades ett tvåårigt avtal för de 190 000 anställda i metall- och gruvindustrin. Eftersom Österrikes metall- och tillverkningsindustri befann sig i en djup ekonomisk svacka benämns avtalet som ett krisavtal. Avtalet löper från den 1 november 2025 till den 31 oktober 2027. Lönerna höjs i två steg där den första höjningen skedde den 1 november 2025 och den andra sker den 1 november 2026. Höjningen blev 1,41 procent det första året och 1,9 procent det andra året. Lägstalönerna höjdes med 2,0 procent första avtalsåret och höjs med 2,1 procent under det andra året. För att kompensera för den låga nivån 2025 avtalades det om att parterna på företagen får välja mellan två engångsutbetalningar om 500 euro vardera eller fyra dagars extra ledighet för de anställda under perioden november 2025 till juni 2026.

7.6 Sammanfattning

Under 2025 ökade lönerna i svensk industri med 2,7 procent och förväntas öka med 3,9 procent under 2026 enligt Konjunkturinstitutets prognos. Reallönerna, som minskade under både 2022 och 2023 till följd av den höga inflationen, ökade åter under 2024 och 2025. 2025 steg de med 2 procent och 2026 väntas reallönerna fortsätta att stiga med 3 procent, med KPI som inflationsmått.

Under avtalsperioden 2023–2024 samt under den nuvarande avtalsperioden 2025–2026 har lönerna ökat snabbare i Västeuropa än i Sverige. Detta avviker från större delen av industriavtalsperioden, då löneökningstakten i svensk industri vanligtvis varit högre än i Västeuropa.

Industrin normerar i Sverige och sett över hela industriavtalsperioden överensstämmer löneökningstakten i svensk industri väl med löneökningstakten på arbetsmarknaden totalt.

www.fackeninomindustrin.se